

NAHİFİ'NİN YÛSUF U ZELİHÂ MESNEVİSİ*

Sibel ÜST*

ÖZET

Divan edebiyatının beslendiği bir çok kaynak mevcuttur. Bunların başında da kutsal kitaplar gelir. Mesnevîlere konu olan hikâyelerin bir kısmı da bu kaynaklardan alınmıştır. Bu hikâyelerden biri de Yûsuf u Zelihâ/Züleyhâ'dır.

Bu makalede de Yûsuf u Zelihâ/Züleyhâ mesnevîsi ele alınacaktır. Bu şekilde edebiyatımızda birçok çalışma bulunan bu konunun daha önce çalışılmamış bir örneği edebiyatımıza kazandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yûsuf u Zelihâ/Züleyhâ, mesnevî, Divan edebiyatı, Mısır, Yakup.

YÛSUF U ZELİHÂ MESNEVİ OF NAHİFİ

ABSTRACT

There are a lot of sources that Divan Literature nurished. Firstly these sources are holly books. A part of the stories that had been subject to these mesnevî got form these sources. One of the stories is Yûsuf u Zelihâ/Züleyhâ.

In this article mesnevî of Yûsuf u Zelihâ/Züleyhâ is hold on. So a lot of studies on this subject in our literature an example not studied before is going to be gained in our literature.

Key words: Yûsuf u Zelihâ/Züleyhâ, mesnevî, Divan edebiyatı, Mısır, Yakup.

Divan Edebiyatının çok çeşitli temel kaynakları mevcuttur. Bunların başında ilâhî dinlere ait kitaplar gelmektedir. Yûsuf Peygamberin kıssası da Tevrat'tan Kuran-ı Kerim'e kadar uzanan bir boyuta sahiptir. Kuran-ı Kerim'de Ahsenü'l-Kasas olarak adlandırılan Yûsuf suresi de Yûsuf u Zelihâ/Züleyhâ hikâyesine kaynaklık etmiştir. Bu kıssadan beslenerek edebiyatımızda bir çok mesnevî yazılmıştır. Bu mesnevîlerde daha çok hikâyenin aşk yönü işlenmiştir.

Yûsuf u Zelihâ mesnevîleri genellikle üç tema üzerine kurulur: 1. Yûsuf'un kardeşlerinin ona karşı hasetleri ve sonuçta Yûsuf'un başına gelenler, 2. Züleyhâ'nın tek taraflı beşerî aşkı, ayrılık ve özlemi, 3. Allah'a tevekkül, sevgi ve Allah korkusu (PALA: 1999, 420). Bu konulara ilaveten Hz. Yakub'un kişiliğinde ortaya konulan sabır, aşkın ilâhîleşmesi, insana ait duygular ve bu duyguların toplumsal hayatı etkileyiş biçimleri bu mesnevîlerde kendini gösterir.

İslam edebiyatında da bu konudaki ilk mesnevî Firdevsî'ye aittir. İran edebiyatında yine bu konu üzerine Camî'nin bir mesnevîsi mevcuttur. Türk edebiyatında da Şeyyad Hamza, Hataî, Taşlıcalı Yahya, Hamdullah Hamdî gibi şairler mesnevîlerinde bu konuyu ele almışlardır.

Edebiyatımızda bu konu üzerinde fazlaca durulması ile birlikte bu konu hakkında yazılan mesnevîlerin hepsi gün yüzüne çıkmamıştır. Bunlardan biri de Nahîfî'nin Yûsuf u Zelihâ isimli mesnevîsidir. Müstensihî El-hacı Mustafa bin Trabuzanî'dir. Manzum olarak yazılan eserin, istinsah tarihi kesin olarak bilinmemektedir.

Eserin el yazma metni yurtdışında bulunmaktadır. Türkiye'deki nüsha ise TDK¹ kütüphanesindeki mikrofilmden ibarettir. Eserin dil özellikleri - Eski Anadolu Türkçesinin özellikleri hâkimdir- dikkate alındığında XV. yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Eser, Şeyyad Hamza'nın Yûsuf u Zelihâ isimli eserine konu bakımından benzemektedir. Sade bir Türkçe ile

* Bu makalenin hazırlanışında büyük yardımını gördüğüm değerli Hocam Prof. Dr. Atabey KILIÇ'a ve gerek bu makalenin gerekse diğer çalışmalarında yardımını ve ilgisini bir an olsun eksik etmeyen değerli Hocam Yrd. Doç. Dr. Mehmet Dursun ERDEM'e teşekkür ederim.

* Arş. Gör., Erzincan Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, sibelust@hotmail.com

¹ Bu eserin nüshasını bana temin eden, çevresindeki insanlara yardım etmeyi kendisine şiar edinmiş, talep eden herkesle bilgisini ve birikimini paylaşmaktan çekinmeyen, insanî özellikleri ve çalışmaları ile "bilimadamı" sıfatını kişiliğinde birleştirmiş çok değerli Hocam Prof. Dr. Necati DEMİR'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

kaleme alınan eser, zengin bir kelime hazinesine sahiptir. Ayrıca yazının harekeli olması okumamızı kolaylaştırırken, yazımdaki bazı farklı yazılışlar, eserin usta bir müstensihin elinden çıkmadığını göstermektedir.

Eski Anadolu Türkçesinin son dönemine ait olan bu eseri incelememizin amacı, eseri Latin harflerine çevirerek araştırmacıların hizmetine sunmaktır. Böylece araştırmacılara daha önce yazılmış olan Yûsuf u Zelihâ ile farklılıkları ve benzerlikleri gözler önüne serme imkanı sağlanmış olacaktır.

Eserin vezni oldukça bozuktur. İkili bir vezinle yazılmış olmasının yanında her iki vezne uymayan ibareler, hece, tef ile eksiklikleri ve fazlalıkları mevcuttur. Bunun yanında veznin anlama feda edildiği de görülmektedir. Metnin vezne uydurulmasında bazı ekleme ve çıkarmalar yapılmıştır. Metnin tamamı ağız ve dil açısından önemli malzeme içerdiğinden ve metin içerisinde bu malzemenin dil alanındaki çalışmalara da kolaylık sağlaması için vezin hatası oluşsa da değişiklik yapılmamıştır. Metin içinde yapılan değişiklikler dipnotla gösterilmiştir.

Metinde Eski Anadolu Türkçesi dil özelliği görülmektedir. Bunun yanında bazı ağız özellikleri de korunmuştur. Ülçi, bing, çinglar vs. gibi arkaik kelimeler ve şekil özellikleri metinde ağız özelliklerini göstermektedir ve bolca yer almaktadır. Metinde eş anlamlı, yakın anlamlı ve zıt anlamlı kelimeler arasında kullanılan u, ü edatı genel olarak esre ile yazılmıştır. *Rabb u Raḥmān > Rabb ı Raḥmān, āh u fiḡān > āh ı fiḡān, āh u zārım > āh ı zārım* gibi. Bazı kelimelerin hem b, hem de p ile yazıldığı görülmektedir. Bu imla, eserdeki geçiş dönemi özelliğini ortaya koyar. *İb/İp, ṭabanca/ṭapanca, ṭabarlar/ṭapar, ṭobraḡ/ṭopraḡa, yabdurur, yabdurdu, yabraḡı/yapraḡ*. Bazen ñ sesinin ng ile gösterildiği görülmektedir: *bing, çinglar, görüng, maḡbubung*. Metnimizde bazı Türkçe kelimelerin yazımında da farklılık görülmektedir: *gömlək/göñlegimi, göndürür/gönder/göndirsın, kızu/kuzu*. Bu yazım tercihidenden öte, müstensihin kendi ağız özellikleri ile standart dil arasındaki kararsızlıklarına ve bazı durumlarda yazıldığı yöredeki ağız özelliğine bağlanabilir. Ayrıca bazı kelimelerde aynı hece iki farklı şekilde okunabilecek biçimde harekelenmiştir. Burada da biri parantez içinde gösterilmek suretiyle iki okuma da gösterilmiştir: bene(i)m.

Görüldüğü gibi metin dil açısından oldukça zengin bir malzeme barındırır. Metinde ağız özelliklerine rastlanması nedeniyle metnin transkripsiyonu yapılırken hareke ve harflerin okunmasında herhangi bir düzeltme yapılmaksızın okunmuştur. Daha önce de belirttiğimiz gibi metnin orijinal ve zengin bir dil varlığına sahip olması çalışmamız için ileride kelime indeksi yapmayı gerekli kılmaktadır. Bu nedenle beyit numaraları başlangıcından sonuna kadar numaralandırılmamış varak ve satır numarası esasına uygun olarak tasnif edilmiştir. Metin 2653 beyitten oluşmuştur.

YÛSUF U ZELİHÂ

Mefâilün Mefâilün Feûlün

- [1b] ⁽¹⁾Ḳoyun öñce meler Ḳuzu şoñınca
Ḳuzu ardınca gider Ḳoyun öñünce
- ⁽²⁾Ḳuzu melemeyince duymaz ana
Ḳuzusınuñ önine döymez ana
- ⁽³⁾Olaruñ ben de girdim izlerine
Dilerem öykeneydim sözlerine
- ⁽⁴⁾Şākird olaydım anlara bu yolda
Sebaḡ alaydım anlardan bu dilde
- ⁽⁵⁾Bu dünyāda olara öykeneydim
Ḳıyāmet de olarla ḡaşr olaydım
- ⁽⁶⁾Atam anam hem üstādımdır anlar
Büyüli şan' atı Ḳomış o cānlar
- ⁽⁷⁾Olaruñ yolına uydım İlāhī

Olaruñ şan' atın bildir İlähî

⁽⁸⁾Olaruñ cümlesine rahmet eyle
Hâbîbüñ hürmetine hürmet eyle

⁽⁹⁾Günâhum çokdurur ' afv eyle Mevlâ
Oları cennetünde doyla Mevlâ

⁽¹⁰⁾Olaruñ hürmetine cümlemüzi
Hâbîbüñden ayırma cümlemüzi

⁽¹¹⁾Ne deñlü var ise heb ehl-i imân
Hâbîbüñden ayırma Rabb-i Raḥmân

⁽¹²⁾Daḥı şunları esirge Ḥudâ'ya
Ki bize raḥm kıla du' âya

⁽¹³⁾Bizimçün kılurlar ḥayrı du' âyı
Olaruñ derdine eyle devâyı

⁽¹⁴⁾Añalar burada bu ben za' ifi
Diyeler kim İlähî şol Nahîfi

⁽¹⁵⁾Ḳamu suçlarını ' afv eyle anuñ
Daḥı niyyetin âsân eyle anuñ

⁽¹⁶⁾Dilerem ben de anlaruñ ḳamusın
Veresin bunda vü anda umusın

⁽¹⁷⁾Daḥı suçlarını hiç yazmayasın
Daḥı a' mâlların bozmayasın

[2a] ⁽¹⁾Bu dünyâda tarîḳ üzre olalar
Ḳıyâmetde varup raḥmet bulalar

⁽²⁾Gelüñ şimden girü ey ḳavm-ı evlâ
İşidüñ söylenür ol ḳavl-i a' lâ

⁽³⁾Yûsuf sûresi indi sebab ne
Hâbîbine bunı indirdi Mevlâ

⁽⁴⁾Yahüdîler nizâ' itdi ' Ömerle
Didiler ḳıṣṣa-i Yûsuf' dır evlâ

⁽⁵⁾Ḳitâbımızda var ol sizde yokdır
Melûl oldı işitd' aşḥâb-ı evlâ

⁽⁶⁾Melâletin giderdi anlaruñ Ḥaḳḳ
Pes inzâli budurur ḳavli aḳvâ

⁽⁷⁾Ḳamusını çü şâdân itdi Allâh
Anuñ ḥükminde dir hep cümle eşyâ

⁽⁸⁾Cemî' -i ' âlemüñ ' ilmin bilen ol
Anuñ ' ilmindedir heb sırr-ı ihfâ

⁽⁹⁾İşit şimden giri Yûsuf sözünü
Atasın dedesin hem kendüzünü

⁽¹⁰⁾Atası Ya' ḳüb, İshâḳ dedesidir

Dağı İbrāhīm İshāk atasıdır

(1)Çün İbrāhīm Hālīlu'l-lāh gelipdir
Bu dünyāda iki oğlu alupdır

(2)Bir oğlunuñ adı İsmā' il anuñ
Muhammed geldi bil neslinden anuñ

(3)Dedesidir Resūluñ hoş bilesin
amusına şalāvāt getüresin

(4)Birinüñ adı İshāk'dır bil ey cān
Anuñ oğludurur Ya' ub u Ken' ān

(5)Ekiz doğdı anasından bu Ya' ub
Birinüñ ' Āş birinüñ adı Ya' ub

(6)Anasından tüyli doğmışdı ' Āş
oyun yüñi gibi kıllı idi ' Āş

[2b] (1)Bahādır idi gāyet zātı anuñ
Hem av idi hemān şan' atı anuñ

(2)Varur aqlarda avlar getürürdi
Bişürüp babasına yedürürdi

(3)Babası ' Iyş'ı gāyet de severdi
Yüzini görmege her dem iverdi

(4)Velī Ya' ub hālīm idi bi-gāyet
Anası sever idi anı gāyet

(5)Gözi görmez idi İshāk' uñ ey cān
Tüyinden bilür idi ' Āş'ı her ān

(6)İrer bir gün İshāk'a Hā'dan hiāb
Oğullaruñ birine du' ān müstecāb

(7)Diledi ' Āş için kıla du' āyı
İkisinden birin' aıla bābı

(8)Zirā Hā didi birine kıllı du' āyı
Bu benim göñlim ister saña yārı

(9)Dilerem ki saña kıllam du' ā ben
Ümüzim var mabül olasıñ sen

(10)Benim ister bu göñlim av etini
Yeyicek şād olup kıllam du' āyı

(11)' Āş ava gitdi getür' atasına
Ki şād olup du' ā ide ' Āş'ına

(12)Bu yaña çün anası durdı örü
Didi Ya' ub'a kim tiz gel ilerü

(13)Boğazla bir uzu püryān eyle
Derisin gey özüñi pünhān eyle

[3a] (1)İlet babaña di av getürdim
Ki püryān idüben saña yetürdim

(2)Çü seni ' Āş saña kıla du' āyı

- Dileye cümle derdiñe devâyı
- ⁽³⁾Çü Ya' kûb bir kuzuyu itdi püryân
Derisin arkasına geydi ey cân
- ⁽⁴⁾Çü Ya' kûb cân u dilden âh iderdi
Peygamber olmağı Hâk' dan dilerdi
- ⁽⁵⁾Varup babasına didi o sulţân
Getürdim av eti işde püryân
- ⁽⁶⁾Çün İshâk şıgadı arkasın anuñ
Ki gördi ' Āş'a beñzer tüyin anuñ
- ⁽⁷⁾Didi arkan çü ' Āş'a beñzer illâ
Koğun Ya' kûb'a beñzer bu ne ola
- ⁽⁸⁾Anası didi ' Āş'dır bî-şivâyı
Bunuñcün dile hayr-ile du' âyı
- ⁽⁹⁾Yedi püryanı gönli oldı şādān
Elin kaldırdı didi Rabbi Raĥmān
- ⁽¹⁰⁾Cemî' i enbiyā-yı cümle mürsel
Ĥabîbünden sivā hep cümle mürsel
- ⁽¹¹⁾Ķıyāmete degin cümle geleler
Ķamu bu oğlumuñ nesli olalar
- ⁽¹²⁾Du' āsını Ķabūl eyledi Allāh
Ne Ķadar enbiyā geldise vallāh
- ⁽¹³⁾Ķamusı geldiler neslinden anuñ
Ķıyāmete degin aşlından anuñ
- [3b] ⁽¹⁾Tamām oldı bularuñ çün du' āsı
İşit imdi gelüp n'eyledi ' Āş'ı
- ⁽²⁾Didi ey baba işte av getürdim
Ki püryān eyleyüp saña getürdim
- ⁽³⁾Ye püryanı imdi Ķıl du' āyı
Benim derdime eylegil devâyı
- ⁽⁴⁾Didi İshâk oğul şimdi gelen sen
Degil misin bu dem du' ā alan sen
- ⁽⁵⁾Bunu işidüp ĶaĶıdı ' Āş'ı
Anuñ heybetinüñ yoĶdır Ķıyāsı
- ⁽⁶⁾Didi öldürüp anı Ķomayayın
Murādına anı irgürmeyeyin
- ⁽⁷⁾Didi oğul saña idem du' āyı
Dilerem ki şava Hâk' bu belâyı
- ⁽⁸⁾Du' ā buldı yerini n'eylesün ol
Naşib anuñ imiş n'eylesün ol
- ⁽⁹⁾Gör imdi Ķudretüñ işini ey cân

Ḳamu ‘ālem yed-i ḳudretde ḫayrān

(10)Görür İshāḳ’uñ pes ‘Āṣ’a himmetini
Yā ‘Āṣ’uñ işbu yolda ḡayretini

(11)Nice itsün naṣībinde yoḡ imiş
Çü taḳdīrde du‘ā Ya‘ḳūb’uñ imiş

(12)Bu işde cümlemüz bilüñ faḳīriz
Ḳamumuz taḳdīr elinden esīriz

(13)Anası didi Ya‘ḳūb’a dayılarıñ var
Ki dur bundan dürüş sen anlara var

[4a]

(1)Çü Behrān ilidir ili olaruñ
Ki çoḳdır mālī ṭavarı olaruñ

(2)Varıcak olasın anda mūkerrem
Olar-ıla olasın sen mūna‘am

(3)Benim ḳorḳum oḡul bil ḳardaşıñdan
Şavula umarım ḡavḡā başından

(4)Çü Ya‘ḳūb işidir anuñ sözini
Durup Behrān’a döndürdi yüzini

(5)Gice gider ve gündiz gizlenürdi
Anıñ-çün adı İsrā’ıl idi

(6)Bil İsrā giceden giden dimekdir
Ki ḳorḳup gündüz kendin gizlemekdir

(7)Giderek ṭāyelerine irişdi
Olar ḳarşuladı bir bir ḡorişdi

(8)Ḳamusı aña ikrām eylediler
Ki dürlü dürlü in‘ām eylediler

(9)Birisinüñ iki ḳızları vardı
Nāḡāh Ya‘ḳūb anuñ birini ḡördi

(10)Diledi ṭāyesiniñ bir ḳızını
Nikāḫ itdi aña büyük ḳızını

(11)Çü Ya‘ḳūb ḡördi küçük ḳızını
Didiler dayısına hem sözünü

(12)Anı daḫı nikāḫ eyledi aña
Didi kim ne dilerseñ cümle saña

(13)Dayısınınüñ iki ḳızların aldı
İkisi de anuñ yanına geldi

[4b]

(1)İkişer cāriyeleri var idi
İkisi de anı Ya‘ḳūb’a verdi

(2)İki ḫatun ikişer cāriy’oldı
Bulardan heb ikişer oḡlan oldı

(3)Küçük ḳız ḳardaşı ol Rāḫile’den

Ki Yūsuf İbn Yāmin² tođdı andan

⁽⁴⁾Yūsuf'ı ğayrılardan çok severdi
Yüzini görmege her dem everdi

⁽⁵⁾Çü Ya' kûb bir ğün didi dayısına
İcāzet ver baña kim yandı sîne

⁽⁶⁾Yine vañanıma varmağ dilerim
Babamı anamı görmek dilerim

⁽⁷⁾Çü destür verdiler durdı yerinden
Göçüp ehl-ile Behrān ilinden

⁽⁸⁾Çü girdi doğrulup gider yolına
Haber irişdi Ken' ān'uñ iline

⁽⁹⁾Çü ' Āş işitdi anı durdı vardı
Didi kim neye gelür bunda giri

⁽¹⁰⁾Ġāzab idüp aña karşı yöridi
Ki Ya' kûb'uñ büyük oğlu var idi

⁽¹¹⁾Didi oğluna Ya' kûb karşı var sen
Bir uzun boylu tüylü kişi gör sen

⁽¹²⁾Eger saña şorarsa kim nesin sen
Diyesin sen de Ya' kûb oğluyam ben

⁽¹³⁾O Ya' kûb didiğim ' Iyş'uñ kılıdır
Ki kaçmışdı veli yine kılıdır

[5a] ⁽¹⁾Yine Mevlāsın özler uşda geldi
Kamu ehli ' ayālin bile aldı

⁽²⁾Çü Ya' kûb oğluna bu sözi didi
O da ' Iyş'dan yaña döndi yüzi

⁽³⁾Çü gördi ' Iyş gelür karşı bir hûb
Didi kimsin didi kim āl-i Ya' kûb

⁽⁴⁾O Ya' kûb didiğim ' Iyş'uñ kılıdır
Çü kaçmışdı yine geldi kılıdır

⁽⁵⁾Geliyor kamu mülki māl ile
Dağı ehli ' ayāli cümle bile

⁽⁶⁾Kamu māl u menāl hem havāşī
Getürdi ' Iyş'a çok dürlü kumāşī

⁽⁷⁾Ki çünkü diñledi bu sözleri ' Iyş
Kılıcı atdı yabana hemān ' Iyş

⁽⁸⁾Didi n'idem bu dem hıkd u hevāyı
Bu yigide ider dürlü du' āyı

⁽⁹⁾Bu yaña geldi Ya' kûb da irişdi
İkisi de kuca kuca görüşdi

² Metinde geçen İbni Yāmin, Hz. Yusuf'un ana bir kardeşi Bünyamin'dir.

(10)Çü Ya' kûb bu kamu mülki davarı
Didi 'Iyş'a senüñdir cümle varı

(11)Dirildiler ikisi tā ölince
Ölüm geldi işit hālını nice

(12)İkisi yine bir kabre girerler
Nitekim ana rahminden olurlar

(13)Tamām oldu bularuñ çün kelāmı
Resül'üñ rûhına idüñ selāmı

[5b] (1)İşit şimden giri idem rivāyet
Yūsuf'ı söyleyem Hakk'dan 'ināyet

(2)Çü Ya' kûb'uñ on iki oğlu var idi
Yūsuf aralarında hûb bi-ğāyet

(3)İşit iydem anuñ hüsni cemālin
Ki yüzini gören bulur sa' ādet

(4)Eger kāfir görürse mü'min ola
Gide andan kamu kibr-i şeqāvet

(5)Eger bedr ay anuñ hüsni göreydi
Dutulur hicābından nihāyet

(6)Eger Zühre göreydi anuñ cemālin
Seherde kıla hüsniinden şikāyet

(7)Anıñ-çün severdi anı Ya' kûb
Zirā oğlanlarından ol idi hûb

(8)Kalan oğulları şan yıldız idi
Ol arada kamer yā güneş idi

(9)Bir gün otururdu Ya' kûb nāghihān
Yatdı Yūsuf Ya' kûb üstine hemān

(10)Başın koyup dizi üstine uyur
Uyur-iken anda Yūsuf düş görür

(11)Başar-ıdı Ya' kûb anuñ yüzine
Söylenürdi kulağ dutdı sözine

(12)Yūsuf'uñ hüsni gibi var mı ola
Ay-ıla gün buña beñzer mi ola

[6a] (1)Bunı dirken Yūsuf uyandı başar
Söyleyüp Ya' kûb'ı odlara yaşar

(2)Didi ay gün nicesi beñzer baña
Şimdi secde kıldı ikisi baña

(3)Dağı on bir yıldız ile geldiler
Secde idüp baña tābi' oldılar

(4)İydivergil düşümüñ ta' birini
Diyüvergil bularuñ her birini

(5)Çün işitdi bunı Ya' kûb āh ider
Yūsuf'im şakla Hudā dir āh ider

(6) Didi Yūsuf ey buba sevinmedüñ
Âh idüp ağladuñ eyü şanmaduñ

(7) Ya' kûb iyde irişe çünki feraḥ
İrişür elbetde ardınca teraḥ

(8) Dime oğul düşüñi iḥvāniña
Ḳaşıd kılma kendü cism-i cāniña

(9) Geç bu düşüñ ta' birinden fāriğ ol
Kendüzüñ düşi degildir şāliḥ ol

(10) Gözi dilden şakınurdı kuzısın
Gel gör imdi kuzısınuñ yazısın

(11) Ḥayrı yaza *Taḥrî* her kûl başına
Dut kulağın bu cihānuñ işine

(12) Didi Yūsuf *Taḥrî* ḥaḳḳı yâ Nebî
Söyle luḫ it bu düşin ta' birini

(13) Didi oğul diñlegil ta' birini
Diyüvirem nicedir bir bir anı

[6b]

(1) Pādişāh olasin oğul muḫterem
Ḥüsn-i ḥullḳı issi daḫı şāḥib-kerem

(2) İşbu maḥlûḳ cümle saña duta yüz
Ata anan ḳavm u ḳardaş cümlemüz

(3) Cümle varup saña tābi' olalar
İşbu ḳardaşlar saña kûl olalar

(4) On bir yıldız işbu ḳardaşlardurur
Gün anañdır hem ḳamer atañdurur

(5) Dime zinhār kimseye bu düşüñi
Ḥayr ola *Taḥrî* oğara işüñi

(6) Çün ikisi işbu ḳavli eyledi
Diñle imdi taḳḳiri gör n'eyledi

(7) İşit imdi Yūsuf'uñ tiyeyesin
Şem' ün'uñ bilgil uyudı anası

(8) Ümmi Şem' ün işbu sözi diñledi
Ne didügin Ya' kûb'uñ hep añladı

(9) Vardı oğlanlarına didi anı
Bu düşi ve Ya' kûb'uñ yorduğın

(10) Çünki oğlanları bunı iştidiler
Cem' olup bir yere diñle n'itdiler

(11) Didiler kim bu ne 'aceb düş ola
Ḳatı 'ārdır cümlemüze baş ola

(12) Biz aña hep kûl olavuz ḳarşısında
Nice dertdir cümlemüze ḥükm ide

- (13) Bu yaña tedbir idelüm cümlemüz
Ayırılım anı bundan cümlemüz
- (14) Varup andan Yūsuf'ı çağırdılar
Bu ne hikmet düş diyüben şordılar
- (15) Aramızda işbu halk seni sever
Bubamuz da bizi kor seni sever
- (16) Halk içinde böyle hürmetlü olan
Umarız ki söylemez hergis yalan
- (17) İmdi kardaş bize söyle düşiñi
Nice olur bir görelim işiñi
- [7a] (1) Çünkü Yūsuf işidir işbu sözi
Melül olup dınmadı hergiz özi
- (2) Didi söylersem babam göñli kalur
Söylemezsem hem adım yalancı olur
- (3) Didiler durma ey Yūsuf söylegil
Dedeñ İbrāhīm haqı şerh eylegil
- (4) Dağı İshāk dağı Ya' kūb hürmeti
Āb [u] zemzem dağı kevşer hürmeti
- (5) Nice gördüñ söylegil bize 'ayān
Biz umarız olmaya sende yalan
- (6) Aldadılar Yūsuf'ı gör ne kıılır
Fıkr ider dimez isem yalan olur
- (7) Didi yalan olmayayım söyledi
Gördüğini bunlara şerh eyledi
- (8) Diñledi çün bu düşü kardaşları
Dürlü dürlü fitne oldı işleri
- (9) Geldi şeytān bunlara itdi bihās
Fitne için ya' nī getürdi eşās
- (10) Didi sizde bunca şecā' at var iken
Atañız baqmaz size kıluñ iktirās
- (11) Giceler de Yūsuf ile çün olur
Yine şabāh anuñ-ıla inbi' āş
- (12) Eger bir dem yanında olmayaydı
Yimez içmez ider idi iltihās
- (13) Sizde hizmet koyunlara çobān
Siz çekersiz zaħmet ğarşı hırās
- (14) Yine sizden hem anı artuğ sever
Hem berāberdir sizüñile türās
- (15) Didiler ne kılalım yā ne dirsın
Bunuñ tedbirine ne buyurursın
- (16) Didi kim katl idüñ görmeye Ya' kūb
Anı görmeye sizi seve Ya' kūb

(17) Bular çün gördiler bu tedbîri hoş
Duruban Ya' kûb'a vardılar uş

[7b] (1) Aña selâm virüben söylediler
Ayağa duruban³ ikrâm eylediler

(2) Didiler Yūsuf'ı alup varalım
Yazılarda oğ atup oynayalım

(3) Çimenlerde oynayalım gülelim
İRte Yūsuf'ı aluban gelelüm

Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

(4) Çünki Ya' kûb diñledi bu sözleri
Kâyğusından doldı mübârek gözleri

(4) Ol mübârek gözinüñ yaşı aklar
N'eyledin dir döndi Yūsuf'a baçar

(5) Fikr ider gözlerini hem kaşını
Sözlerini dağı incü dişini

(6) Didi bir ân görmesem hâlim n'ola
Bilmezem er mi gele geç mi gele

(7) Göñli söyler gözi Yūsuf'a baçar
Fikr ider gözlerinüñ yaşı aklar

(8) Kâ'il olmadı Yūsuf'ı vermege
Râzı olmadı yanından ayırmaga

(9) Ya' kûb iyder kuzularım söylemen
Beni yakman baña âteş eylemen

(10) Bir düş gördim yakında korqaram
Añdugumca oldu şimden korqaram

(11) Düşde gördim kuzular güderem
On iki kuzu sürüben giderem

(12) Bir belük kırt çıkageldiler hemân
Aldılar bir körpe kuzumı revân

(13) Ardına düşdim buları kovaram
İrişem deyü anı kovaram

(14) Diñlen ol kırtlar kuzumı n'itdiler
Yir yarıldı getürüben atdılar

(15) Ol yarığun içine gitdi kuzum
Durdı üç gün dağı diñlen sözüm

(16) Şoñra vardım çıkmış andan bulmadım
Kanda gitdi anı hiç ben bilmedim

[8a] (1) Şöyle korqum var benim tınman baña
Hâlimi didim size öñden şoña

³ Vezin gereği "duruban" kelimesindeki "-an" hecesi fazladır.

- (2) Ata ana kızılar āvāresi
Hiç oñulmaz yürekde yāresi
- (3) Gice gündüz kuzu diyü iñler
İñlemektir dertlüler sitāresi
- (4) Furkat odına yanupdır niçe kez
Derdı-mendir derdinüñ bî-çāresi
- (5) Ayrılık derdi yürekde yaradır
Hiç bulunmaz derdinüñ tımāresi
- (6) Ey ğarīb bil başa yazılan gelür
Şabr kılmaktadır bil anuñ çāresi
- (7) Rāzī olmadı Yūsuf'ı vermege
Atlara koşuban göndermege
- (8) Didiler ki ey baba bu biz şecā'
Kurt niçe gele bize ide şudā'
- (9) Ejdiḥā ise de anı dutarız
Kaçarısa biz kovuban yiteriz
- (10) Didı Ya' kûb kurdugım düşimdurur
Gice gündüz katı teşvişimdurur
- (11) Hem ḥarāmdır oynamak koyun anı
Bunlar iyder anıñla idelüm biz oyunu
- (12) Gördiler kim aña söz kılmaz eşer
Dönüben Yūsuf'a didiler seni vermez peder
- (13) Yā Yūsuf biz oynamağa gideriz
Sensiz ol oynamağı biz n'ideriz
- (14) Pedere yalvar ki seni göndere
Kim bu gün ola seni bize vire
- (15) Sen de bizim ile bile olasin
Yazılarda oynayasın gülesin
- (16) Yūsuf eydir ey buba ben de varam
Ol yazıları çümenleri görem
- [8b] (1) Ya' kûb iyder yā Yūsuf söylemegil
Kendi cānıña cefā eylemegil
- (2) Yūsuf eydir bunca kardaşlar ile
Bunlaruñla baña ne korqu ola
- (3) Bunlar gider yā ben niçe qalayım
Bile gönder bunlar ile olayım
- (4) Döyemedi Ya' kû[b] anuñ sözine
Kaṭre kaṭre yaş inerdi yüzine
- (5) Bunca sa'y itdi daḥı n'eylesün
Taḳdirüñ işi bozulmaz n'eylesün

(6)Tañrı hayr yaza her kuluñ başına⁴
Gel gör imdi taqdirüñ sen işine

(7)Âdemüñ tedbirini taqdir bozar
Başa gelür her ne kim taqdir yazar

(8)Didi Ya' kûb n'ideyin var imdi dir
Başına yazılanı gör imdi dir

(9)Didi oğullar sizi göndüreyim
Şen olun Yûsuf'ı size vireyim

(10)Varuñ bu gün yazılar yazlañ didi
Ġafil olmañ Yûsuf'ı gözleñ didi

(11)Yorılacak siz bunı götüresiz
Ac olıcak buña ekmek viresiz

(12)Dili söyler illâ gönli iñler
Bülbül gülden ayru olıcak iñler

(13)Vay o bülbüle ki gülden ayrıla
Gülden ayru bülbülüñ ħâli n'ola

(14)Gülden ayru bülbülüñ işi fiġân
El-âmân bu ayruluqdan el-âmân

(15)Issı oldı anda Yûsuf şuşadı
Ķarnı acıqdı gör imdi ne didi

(16)Didi Ķardaşlar yoruldım ben duruñ
Ķarnım acıqdı baña azuq getürüñ

(17)Yûsuf'a Ya' kûb yemek virmişidi
Azugıla anı göndermiş idi

[9a] (1)Bardaġıla şuyı var idi anuñ
Ķırba ile südi var idi anuñ

(2)Zenbil ile ħurma virmişdi aña
Nice oldı diñlegil iydem saña

(3)Geldi Rübîl⁵ dökdi anuñ bardaġın
Şaçdı südin hem daġıtdı ħurmasın

(4)Eñsesinden dutdı Yûsuf'ı döger
Ey yalan düş görücü diyü söger

(5)Seni bu gün ıssısı niçün yaĶar
Secde itmiş saña çün şems [ü] Ķamer

(6)Söyle on bir yulduza gelsün saña
Şu verüp daġı ta'âm versün saña

⁴ Vezin gereġi "kuluñ" kelimesindeki "-un" hecesi fazladır.

⁵ Metnimizde Rübîl doġru yazımıyla beraber Rübîl şeklinde de yazıldıġı görülür.

(7) Öldüreyim ben seni şimdi hele
Gele yıldızlar seni elimden ala

(8) Bildi Yūsuf düşden itmişler hased
Añladı zārī kı lup ol bî-hased

(9) Eñsesinden dutdı Yūsuf'ı urup
Kaçdı Yūsuf birisine şıgınuş

(10) Ol dañı deper Yūsuf'ı yirlere
Ey yalancı düş görıcı yerlere

(11) Kañkısına varsa heb urur idi
Saçına yapışuban sürür idi

(12) Şoñra Şem'ün bıçağın çekdi yörür
Yūsuf'a dođrılıban yađın varur

(13) Kaçdı Yūsuf yine vardı birine
Hem şıgındı bunlaruñ her birine

(14) Her birine kaçça vardı anlaruñ
Hiçbiri esirgemedi bunlaruñ

(15) Neye beñzer Yūsuf'ı diyeyin
İşit imdi hālını söyleyin

(16) Körpece bir quzu gitdi yazıya
Nice quşlar üşe geldi quşuya

(17) Çevresini aldı quşlar biliñiz
Kaıldı quzu orta yerde yalañız

[9b] (1) Kurt gibi çün biri kaçırar quşuyı
Kaçar andan biri çarpar quşuyı

(2) Kaıldı Yūsuf orta yerde yalañız
Kurd oldu quardaşları pes biliñiz

(3) Zırā ol kaçır anlar quvarlar
Kimi çarpar kimi urur örseler

(4) Yūsuf'a çün kaçır ider quardaşları
Kurtluğ oldu her birinüñ işleri

(5) Durdı andan şoñra Rübil'e varur
Eteği altına girüp şıgınuş

(6) Eydir ey tiyezem oğlu quardaşım
Beni esirge ey baña yağın quardaşım

(7) Bunca quardaşuñ biri esirgemez
Hiçbirisi baña şefkat eylemez

(8) Hem bubam beni saña işmarladı
Körpeçigim beni esirge didi

(9) Bir tabanca urdı Rübil Yūsuf'a
Diñle dañı ne didi iydem saña

(10) Didı sen benim nicesi quardaşım
Seni öldürmekdurur benim işim

(11)Vurdu Yūsuf'ı düşürüp yaturur
Şaşduğından kaldı Yūsuf durur

(12)Fikr ider Yūsuf otururken güler
Ol Yehūdâ kardaşı aña şorar

(13)Yâ Yūsuf neye gülersin söylegil
Ağlariken yâ ne[ye]⁶ güldüñ digil

[10a] (1)Yūsuf iyder güldüğim budır didi
Evde iken bu gönül fikr eyledi

(2)Ben diridim vardurur on kardaşım
Heb bahādırlardurur benim eşim

(3)Baña ne kôrku var yolda didim
Bilmez idim ben bu sözi söyledim

(4)Kimseden hiç olmadı baña zarar
Görüyorum sizden irişür zarar

(5)Başıma yazılmış idi bu cezâ
Hakk havâle eyledi sizi baña

(6)Durdı andan ol Yehūdâ'ya varur
Düşdi anuñ ayağına yalvarur

(7)Öpdi ayaklarını zâr eyledi
Ağlayuban Yehūdâ'ya söyledi

(8)Didi ey kardaşlarımıñ ulusu
Babam öliceğ yerine halifesi

(9)Cümlemüze sen re'is olsañ gerek
Babamuñ yerine kalsan gerek

(10)Şimdi bir yād kişi ger beni ura
Yâ döge yâ söge yâ öldüre

(11)Kardaş aña sen rāzî olur mydın
Yâ hemān şöyle bakup durur mydın

(12)Yād kişiden güç gören kardaş diye
Kardaşından güç gören yâ ne diye

(13)Kim görüpdür kardaşı kardaş ura
Bıçağ alup anı öldirmege vara

[10b] (1)Çünkü bu işleri kardaş itdiñiz
Bubamuñ vaşiyetin unutduñız

(2)Kanı bubam beni saña işmarladı
Yūsuf'ımı hoşca dutasız didi

(3)Babamuñ yüzine nice bakasız
Yâ baña kardaş nice ad dağasız

(4)Bārî incinmeñiz tenhâ varam

⁶ Vezin gereği “ne” kelimesi “neye” şeklinde yazılmıştır.

Ağlayam ma' būduma hem yalvaram

⁽⁵⁾Çünkü bu sözleri Yūsuf söyledi
Yüzini dergāha dutup agladı

⁽⁶⁾Didi Mevlā kulların kaydın yiyen
Dedeme odı gülüstān eyleyen

⁽⁷⁾Bıçağa kesme diyüben emr iden
İsma' il'e çoçı kırbān eyleyen

⁽⁸⁾Hızırı öldirmeyen viren hayāt
Aña sebeb āb-[u] hayvān eyleyen

⁽⁹⁾Rūhını Muḥammedüñ nūruñ ile
Toylayup 'ālemde sultān eyleyen

⁽¹⁰⁾Cümle maḥlūka anı kılduñ şefi'
Derde dermān cānlara cān eyleyen

⁽¹¹⁾Derdi-mend oldım baña senden meded
Cümlenüñ derdine dermān eyleyen

⁽¹²⁾İşde gördün hālimi ne diyeyin
Ben ğaribi ḥalka destān eyleyen

[11a] ⁽¹⁾Babamuñ elinde tāze gül iken
Gözlerim yaşını tūfān eyleyen

⁽²⁾Beni kırtar İlahi kıardaşımdan
Tobrağa cān verüp insān eyleyen

⁽³⁾Ben ğarib oldım elim algıl didi
Babamuñ ḥürmeti diyüp agladı

⁽⁴⁾Yehūdā çünkü bu sözi diñledi
Yumuşadı göñli Yūsuf'a didi

⁽⁵⁾Qorqma yā Yūsuf şimden girü didi
Nice ben şağım saña yoq qorqu didi

⁽⁶⁾Yūsuf'ı getürdi bu kez kendüye
Kıardaşuñ derdine 'aceb kim duya

⁽⁷⁾Diñle ol Yehūdā nūr[-ı] sirāc
Yūsuf'ı kırtarmağa itdi 'ilāc

⁽⁸⁾Dir Yūsuf'a qorqma seni kırtaram
Saña kim qaşd iderse baña kaç

⁽⁹⁾Bu yaña kıardaşları ider hücum
Yumuşamadı hiç anlar güyā ağaç

⁽¹⁰⁾Didiler Yehūdā'ya ver Yūsuf'ı
Yoqsa seni öldürüriz gözüñ aç

⁽¹¹⁾Yehūdā iyder kıoyuñ bu sözi söylemen
Bunu kāfir itmedi viren ḥarāc

⁽¹²⁾Cümleñiz peygamber oğludırısıñız
Ne şuçı vardır ki sürersiz yalın aç

⁽¹³⁾Bunuñ aşlıdurur İbrāhīm Ḥalil

Anı oddan kırtarupdır ol Celil

- [11b] ⁽¹⁾Bize düşmez biz bunı öldürevüz
 Kıbrümüzi odlarla⁷ dolduravuz
⁽²⁾Enbiyâ oğlanları kıan mı ider
 Böyle büyük şuç ve 'işyân mı ider
⁽³⁾Haķķ kıatında cümle 'âşî olavuz
 Tamu içinde ebedî kıalavuz
⁽⁴⁾Geliñiz bunı eve iletelim
 Bu işimiz iş degildir n'idelim
⁽⁵⁾Ben kefilem Yûsuf'a, söylemeye
 Babama sizden şikâyet itmeye
⁽⁶⁾Didiler fikrûñ bu ulu olasın
 Babamuñ kıatında ĥürmet bulasın
⁽⁷⁾Yehüdâ dir bir dağı diñleñ beni
 Buña râz'olmaduñız kıoyun beni
⁽⁸⁾Didi kıanl'olmayalım diñleñ beni
 Bir kıuyu vardır bulalım biz anı
⁽⁹⁾Yılan kııyan evidir hem ıssız ol
 Hem derindir hem ĥâyet de şusız ol⁸
⁽¹⁰⁾Yûsuf'ı bıraķalım gelûñ aña
 Uydılar bu sözde cümlesi aña
⁽¹¹⁾Didiler kim anda açluğdan öle
 Ölmez ise bâri bir kârübân gele
⁽¹²⁾Ala gide anı ırâķ illere
 Babam anı görmeye bize kıala
⁽¹³⁾Böyle diyüben Yûsuf'ı aldılar
 Ol kıuyunuñ kenârına geldiler
- [12a] ⁽¹⁾Yûsuf'uñ eşvâblarını şoydılar
 Ya' kıüb'uñ gözi nûrına kıydılar
⁽²⁾Yüzine kıakuban doymadığı
 Hiç yüzinden gözini ayırmadığı
⁽³⁾Kıanda olsa anuñla olur idi
 Olmadığı yerde hiç durmazıdı
⁽⁴⁾Kıatı ĥarîş idi Ya' kıüb ey cân
 Yûsuf dağı babasına hem-çünân
⁽⁵⁾Boynın egüp zebûn olupdurur
 Kımi kıaķar kımi söger kımi urur
⁽⁶⁾Kımi dir öldirmediñiz aña yiter

⁷ Vezin gereği "odıla" şeklinde dolu.

⁸ Vezin gereği "Hem derindir hem de ĥâyet şusız ol" şeklinde olmalıdır.

Kimi dutar kimisi anı şoyar

⁽⁷⁾Yūsuf anda bunlara çok yalvarur
Her birine varuban yüzün sürer

⁽⁸⁾Size n'itdim beni böyle idesiz
Beni buña bırağuban gidesiz

⁽⁹⁾Diñlemediler Yūsuf'ın sözünü
Dutuban çıkardılar gömlegini

⁽¹⁰⁾Aña bir eski palās geydirdiler
Ağladuğça karşı anı urdılar

⁽¹¹⁾Yūsuf eydir çıkarman gönlegimi
Anuñla örteyin od yerimi

⁽¹²⁾Öldüğim vakt kefenim ola benim
Nice bir çeke bu qahrı cānım benim

⁽¹³⁾Beni işde babamdan ayırdıñız
Gömlegimi çıkarup n'idersiñiz

[12b] ⁽¹⁾Bakmadılar anuñ hiç sözine
Gözleri yaşı akar gül yüzine

⁽²⁾Quyunuñ kenārına iletdiler
Dutup anı ib ile şarkıtdılar

⁽³⁾Qardaşınıñ birisi bıçağını
Çıkarup kesdi Yūsuf'ın ibini

⁽⁴⁾Hakk Ta'ālā Cebra'il'e emr eyledi
İn Yūsuf'a tiz selām eyle didi

⁽⁵⁾Muštala aña ki sulṭān eyleyem
Mısr içinde şah-ı Ken'ān eyleyem

⁽⁶⁾İl vilāyet memleket virem aña
Melül olmasun haber virgil aña

⁽⁷⁾Cebra'il indi Yūsuf'a söyledi
Yūsuf anı işidüp şükr eyledi

⁽⁸⁾Yūsuf'ın qardaşları gör n'itdiler
Her birisi nice hile itdiler

⁽⁹⁾Bir keçi boğazlayuban qanına
Sürdiler gömlegine qaftānına

⁽¹⁰⁾Ağlaşursalar⁹ vāy Yūsuf diyüben
Ya'qūb buların sesini işidüben

⁽¹¹⁾Zirā Yūsuf gideli hiç durmadı
Rāhat olup bir sâ'at oturmadı

⁽¹²⁾Qanda varsa qızısını ister ola
Yeler arar qızısını qanda bula

[13a] ⁽¹⁾Bir sâ'at gönünden anuñ gitmedi

⁹ Yazma metinde “ağlaşursalar” şeklinde yazılmıştır.

- Gice gündüz fikri kuzusu idi
 (2)Gice gündüz oğul diyüben inler
 Kuzusundan ayrılan nice güler
 (3)Ses işitse geldi şana kuzusın
 Dirler ölü dirile mi meger delüsin
 (4)N'eylesün ol yandı fûrkat odıla
 Yâ garîbüñ gözi yaşın kim sile
 (5)Ya' kûb'ı gör bir sâ' at oturmadı
 Dertli olmayan ne bile bu derdi
 (6)Gördi oğullarını gelür qarşudan
 Vây Yûsuf diyüp ağlaşurlar birden
 (7)Düşdi uşşı gitdi Ya' kûb'uñ hemân
 Gelür her kul başına ne yazdı Raḥmân
 (8)Geldi oğulları ağlaşdılar
 Ya' kûb'uñ çevre yanına üşdiler
 (9)Geldi Yehüdâ aña elin urur
 Baba baba diyü ağlar çağırur
 (10)Gördi hiç tınmaz daḥı vermez nefes
 İnledi âh eyleyüp eyledi yâs
 (11)Didi eyvâh zâyî' itdüñ kardaşı
 Atamız da öldi görüñ bu işi
 (12)Geldi Rübîl başın aldı dizine
 Açdı gözün baḳdı anuñ yüzine
- [13b] (1)Didi oğul kanı Yûsuf n'itdiñiz
 Beni aldayup aluban gitdiñiz
 (2)Benim ol gün görmemiş kuzucıgım
 N'eylediñiz yabana mı atdıñiz
 (3)Ben anı güller ile urmaz idim
 Dögdüñiz mi yoksa şatdıñiz mı Yûsuf'ım
 (4)Rübîl'e dir n'eyledüñ Yûsuf kanı
 Saña işmarladım idi Yûsuf'ı
 (5)Didi baba oynamağa başladık
 Esbâbımız beklesün diyü ḳodık
 (6)Oynar iken ḡâfil oldık ḳurd yedi
 Gerçegiz baba bu sözlerde didi
 (7)Düşdi yine uşşı gitdi bel¹⁰ ey cân
 Ağlaşuban ḳıldılar âh u fiḡân
 (8)Gözün açdı didi çünki ḳurd yedi
 Bir â' zâsı ḳalmadı mı anuñ didi

¹⁰ Anlam açısından “bil” şeklinde olması gerekir.

⁽⁹⁾Getüreydiñiz göreydim ben anı
 Koqlanaydım hem göreydim kemüğini

⁽¹⁰⁾Çünkü Ya' kûb istedi nişânını
 Getürdiler Yûsuf' uñ gömlegini

⁽¹¹⁾Gördi gömlegini kızıl kanıdı
 Didiler bu ka[n] Yûsuf' uñ kanı-dı

⁽¹²⁾Ya' kûb aldı eline anı koçar
 Hiç nişâni var mı diyüben baçar

⁽¹³⁾Didi bunda Yûsuf' uñ kendi koçar
 Anı kanı koqusından yok eşer

[14a] ⁽¹⁾Qurda yedi dirsiz gömlegi yırtılmamış
 Dişlerinden buña nişân olmamış

⁽²⁾Yine Ya' kûb inledi eydir oğul
 Qurda mı yedirdiler seni oğul

⁽³⁾Yoksa senüñ beline bir ib taçup
 Kuyuya şarkıtlar seni oğul

⁽⁴⁾Yâ ' acerb elüñ ayağın bağlayup
 Şuya mı bırağdılar seni oğul

⁽⁵⁾Yoksa hiçbirisi esirgemeyüp
 Kıyuban katl itdiler mi seni oğul

⁽⁶⁾N'eylediler körpece kızucağum
 Birine mi şatdılar seni oğul

⁽⁷⁾Beni aldayup aluban gitdiler
 Bilmezem hiç n'itdiler seni oğul

⁽⁸⁾Ben ğarib elden çıkardım bilmedim
 Seni elimden çıkardılar oğul

⁽⁹⁾Didi Ya' kûb Yûsuf'ımı n'itdiñiz
 Şuçı neyidi yâ niçün kîn itdiñiz

⁽¹⁰⁾Şağsa söylen bir varayım göreyim
 Öldi ise aña kefen şarayım

⁽¹¹⁾Doğrı söylen kızucağım n'itdiñiz
 Beni yağdıñız katı incitdiñiz

⁽¹²⁾Didiler kim gördüñiz mi n'eyledi
 Cümlemüzi bu sözde yalan eyledi

[14b] ⁽¹⁾Ya' kûb' uñ efgânını işitdiler
 Korğularından şararup şoldılar

⁽²⁾Bunlar eydir gelüñ imdi varalum
 Ol kuyudan Yûsuf'ı çıkaralım

⁽³⁾Öldürüp anı hem päre päre idelim
 Bir parâsın nişân aluban gelelim

⁽⁴⁾Kim bize ol inana taşdıķ ide
 Sözüñüz gerçeklele taħķıķ ide

(5)Çün Yehūdâ gördi bunlaruñ sözün
Ortaya atdı bu kez ol kendüzün

(6)Didi benimle ‘ahd eylediñiz
‘Ahdîñizi bozdîñiz n’eylediñiz

(7)Ger bu işi idesiz şimden giri
Ben de düşmân olurın şimden giri

(8)Size vermezim Yûsuf’ı varurım
Hem babama bunu haber virürim

(9)Didiler vaz geldük anı koyalım
Gel varalım tağda kırt avlayalım

(10)Dutalum bir kırdı kınadalım
Ağzına ve burnına kıan sürelim

(11)Boğazına ip taquban yedelim
Babamuza getürelim diyelim

(12)Bunu didiler duruban gitdiler
Varuban tağda bir kırd dutdılar

(13)Kıan bulaşdurup anı getürdiler
Baba Yûsuf’ı işbu yedi didiler

[15a] (1)Döndi Ya‘ kıüb çünkü ol kıurda baqar
Kıuyruğın şalar gözi yaşı aqar

(2)Ya‘ kıüb ol kıurda işâret eyledi
Gel didi tiz geldi vü gör n’eyledi

(3)Şol kıadar geldi ki degdi dizine
Acı yaşı dola geldi gözine

(4)Ya‘ kıüb anı gördi gâyet acıdı
Yâ İlâhî buña sen dil ver didi

(5)Tañrı destür verdi ol kıurd söyledi
Selâmün ‘aleyke yâ Ya‘ kıüb didi

(6)Ya‘ kıüb eydir oğlumı niçün yedüñ
Şuçı ne idi niçe döydi yüregün

(7)Kıurd didi bi’l-lâhi yimedim anı
Boynama almadım anuñ kıanını

(8)Enbiyânuñ eti hod bize harâm
Şöyle mi şanduñ beni yiyem harâm

(9)Şuhfu İbrâhîm haqqı¹¹ ben yimedim
Baña inan hiç yalan söylemedim

(10)Baña bühtân iftirâ itdi bular
N’itdilerse Haqq kıatında bulalar

¹¹ Vezin gereği “haqqı” şeklinde olmalıdır.

(11)Ya' kûb' uñ oğlanları hacil olur
Ya' kûb anı gördi taḥayyür kıılır

(12)Ya' kûb oğlanlarını azarladı
Ḥileler sizüñ imiş gördük didi

(13)Ḳardaşınıñız zāyī' idüp n' itdiñiz
Bu bî-çāre ḳurda bühtān itdiñiz

[15b] (1)Döndi Ya' kûb ḳurda eydir diyüvir
Ne gezersin baña ḥālın diyüvir

(2)Ḳurd didi kim ben Mıṣır'dan gelmişem
Ben de ḳardaşım yavı ḳılmışam

(3)Şām iline gelüben gezer idim
Ḳurtlara anda ḥālimi söyledim

(4)Didiler miskīn senüñ ḳardaşını
Pādişāh dutuban öldirdi anı

(5)On yedi gündür işitmişem bunu
Yemedim bir loḳma diñlegil beni

(6)Ḳardaşuñ derdi beni dal eyledi
Yoksa bunlar beni ḳanda bulurdu

(7)Ben ḡarībi avlayuban dutdılar
Dertli idim yine dertli itdiler

(8)Ya' kûb anı işidicek ağladı
Ḳurd daḡı anuñla bile ağladı

(9)Şordı Ya' kûb aña eydir ey zu-bān
Yūsuf'ım n'oldı bilür misin ' aceb

(10)Ḳurd bilürim didi çün Ya' kûb diler
İydiver ne olduḡım diyü sorar

(11)Ḳurd didi söylesem ḡammāzluḳ ola¹²
Ḳurdlar içinde adım ḡammāz ola

(12)Ḡammāzuñ cennetde yokdurur yeri
Ṭamudadır ḡammāz olanuñ yeri

(13)Ḳurd ile Ya' kûb bunu söylediler
Birbirine hem du' ā eylediler

[16a] (1)Ya' kûb iyder Tañrı ḳardaşuñ vere
Ḳurd didi kim saña Yūsuf' uñ vire

(2)Ya' kûb iyder yā İlähī oğlumı
Şaḳlamaduñ dertli eyledüñ beni

(3)Pes ḥiṭāb geldi ki yā Ya' kûb anı
Baña ıṣmarlamaduñ sen oğlumı

(4)Ger baña ıṣmarlasan bekleyeydim
' Adūlarından anı şaḳlayaydım

¹² Yazma eserde “Ḳurd didi ki söylesem ḡammāzluḳ ola” şeklindedir. Ancak vezin bozulduḡundan “ki” ifadesi çıkarılmıştır.

(5) Didi Ya' kûb şabr ideyin buña
Yūsuf'ım yine vere Rabb'im baña

(6) Yūsuf'ım ver sultānım dir yalvarur
Bulasın yetmişde diyü ün gelür

(7) Ya' kûb anı işidicek ağladı
Yetmiş ay mı yıl mı yā gün mi didi

(8) Her gice ol Yehūdā varur idi
Yūsuf'uñ hālin şorar gelür idi

(9) Didi Yūsuf ben hoşam babam niçe
Dir Yehūdā ağlar ol gündiz gice

(10) Yūsuf dağı ağlar idi her zamān
Dir Yehūdā niçün ağlarsın ey cān

(11) Bir kişi kuyuya düşe güle mi
Yehūdā Yūsuf hālinden bile mi

(12) Tañrı'dan dermān ola dertlülere
Ver şalavāt ' aşkıla peygambere

[16b] (1) Diñle imdi iydeyim bir hoş haber
Tefsîr içinde gelür ol mu' teber

(2) Var idi bir Mālik ibni Dağar
Mışır içinde olur idi hem ol er

(3) Yaturiken bir gice ol düş görür
Kim gezerek Ken' an iline gelür

(4) Gökden inüp yañına gün girdi hem
Çıkuban biraz öñinde durdı hem

(5) Soñra gökden üstine incü yağar
Dövşürüben şanduga anı kıoyar

(6) Ād kazduğı kuyu dibinde ol¹³
Gördi düşi kindin anda bildi ol

(7) Şehr içinde bir mu' abbir var idi
Durdı Mālik ol kişiye vardı

(8) Şordı Mālik düşünün ta' birini
Dir mu' abbir virgil imdi altını

(9) Verdi altını mu' abbir dir aña
Ol kuyuda vire bir kul Hakk saña

(10) Kul degildir ol saña devlet olur
Sebeb olur eliñe çok māl girür

(11) Ğani ola aşlı evlāduñ senün
Tā kıyāmet añıla aduñ senün¹⁴

¹³ “Ād kazduğı kuyu dibinde anı ol” vezin gereği “anı” ifadesi çıkarılmıştır.

¹⁴ “Tā kıyāmete dek añıla aduñ senün” vezin gereği “-e dek” ifadesi çıkarılmıştır.

- (12)Mâlik işiddi anı buldı feraḥ
Ġamdan açıldı gönül gitdi teraḥ
- [17a] (1)Anı işitdi qararı ḳalmadı
Diledi kim eyleye Ken‘ân’a rāḥ
- (2)Yüklediler develeri atları
Geldi ḳullar elde dutarlar dü-māḥ
- (3)Gıtdiler Ken‘ân iline cümlesi
Bağladılar bellerine heb silāḥ
- (4)Vardı Ken‘ân’da gezerken bir nidā
Geldi irişdi şanasın kim riyāḥ
- (5)Daḫı elli yıl gerek ol ḳul doğa
‘Āleme vire ziyā şa[nk]im şabāḥ
- (6)Çünki Mâlik bunu işiddi yörür
Vardı Mışır’a elli yıl daḫı durur
- (7)Tamām oldı elli yıl durdı ol
Yükledüp dürlü ḳumāşlar gitdi ol
- (8)Vardı Ken‘ân iline ol ḳuyuya
Görđi Mâlik ḳuşlar üşmiş ḳuyuya
- (9)Ḳuş şanur Mâlik anlar ise melek
Yūsuf’a ikrām için gelmiş melek
- (10)Geldi kervân ḳondılar ol ḳuyuya
Beşir’e didi Mâlik var sen şuya
- (11)Beşir anda vardı ḳofayı alur
Şu çıkara ḳuyu ağızına varur
- (12)Kervānuñ fikri ḳuyudan şu içeler
Ḳonmayup daḫı ilerü geçeler
- [17b] (1)Deve ürküp geldi cümle ḳuyuya
Bir iş itdiler ki anı kim diye
- (2)Kimi çökdi yatuban ağnaşur
Kimi yüzün yire sürüp iñleşür
- (3)Zirā Yūsuf ḳoḳusını aldılar
Heb anuñ ‘aşḳına ḫayrān oldılar
- (4)Yūsuf’a indi ve didi Cebrā’il
Yā Yūsuf dur saña emr itdi Celil
- (5)Acabā bilür misin söyledigin
Bencüleyin ḫüb bulunmaz didigin
- (6)Göz göre kendüñi görüp söyledüñ
Çık ḳuyudan gör pahāñı n’eyledüñ
- (7)Geldi kervân ḳuyu ağızında durur
Şimdi biri ḳuyuya ib şarkıdır
- (8)İpe yapış imdi çıkğıl ḳuyudan

Böyle emr eyledi seni yaradan

⁽⁹⁾Şaldı Beşir kıyuya bir kıofayı
Dutdı Yūsuf kıomadı elden anı

⁽¹⁰⁾ [Bir gülâma dahı çağırdı bu kez
İkisi bile yapışup pek çeker]¹⁵

⁽¹¹⁾Dutdı Beşir ol kıofayı çeker
Çeke çeke kıuyu ağızına çıkar

⁽¹²⁾Gördiler kıofa ile âdem çıkar
Tıoşunan cânları odlara yaşar

⁽¹³⁾Gördi Beşir Yūsuf'ı ' aklı şaşar
Geldi kıervân kıuyu ağızına üşer

⁽¹⁴⁾Mâlik'e kııldı işâret geldi ol
Şâd oluban istedügin buldı ol

[18a] ⁽¹⁾Tañrı verdi Mâlik'i şâd eyledi
Orada çok kıullar âzâd eyledi

⁽²⁾Yūsuf'ıñ kıardaşları hod her zamân
Gözedirlerdi Yūsuf'ı ol zamân

⁽³⁾Gördiler kıuyuda bir kıervân durur
Cümlesi segirdüşüp anda varur

⁽⁴⁾Cümle gelüp kıuyuya çağırdılar
Bulmadılar Yūsuf'ı çağırdılar¹⁶

⁽⁵⁾Geldiler ol kıervâna irüp söylediler¹⁷
Pes olar da Yūsuf'ı gizlediler

⁽⁶⁾Bir kıulumuz bizim kaçmış idi
Gelüben bu kıuyu girmiş idi

⁽⁷⁾Kıova geldik ardı şoñra anı biz
Çıkarup kıulumuzı siz aldıñız

⁽⁸⁾Gizlemeñiz kıulumuzı veriñiz
Şağ âsân hem yoliñiza variñiz

⁽⁹⁾Yoksa şâhib kıuvvetiz her birimiz
Na'ra urup cümleñizi kıırarız

⁽¹⁰⁾Kıorkularında çıkarup verdiler
Görd[i] kıardaşlarını Yūsuf ditrer

⁽¹¹⁾Yehüdâ Yūsuf'a dir kıorkma sen
Ben bularuñ kıuluyam söyle sen

⁽¹²⁾Şordı Mâlik Yūsuf'a nesin didi

¹⁵ Bu kısım metnin içinde olmayıp, kenara yazılmıştır anlam açısından uygun yere metnin içine dahil edilip satır numarası verilmiştir.

¹⁶ “Bulmadılar Yūsuf'ı çok çağırdılar” vezin gereği “çok” ifadesi çıkarılmıştır.

¹⁷ “Geldiler ol kıervâna irüp söylediler” vezin gereği “irüp” ifadesi çıkarılmıştır.

Yūsuf ol dem Mālik'e kulum didi

⁽¹³⁾Mālik eydir hīç bu kula beñzemez
Anlar iyder anıñçün beñzemez

[18b] ⁽¹⁾Anasıyla babamız almış idi
Hüb idi hem bizde peslenmiş idi

⁽²⁾Bizim ile ünsiyyet dutup beyüdi
Anıñçün hūyı eyü hūyıdı

⁽³⁾Mālik eydir bu kulu baña şatun
Māl aluñ pahāsına sözim dutun

⁽⁴⁾Bunlar eydir şatalum ger alasın
‘Aybı vardır kulumuzuñ bilesin

⁽⁵⁾Kaçağandır uğrıdır yalancıdır
‘Ayb didigimiz hemān bu üçidir

⁽⁶⁾Mālik eydir alayım ben ‘ayb-ıla
İllā size bir sözim vardır hele

⁽⁷⁾Akça altun benim ile yokdurur
Katlanursañız evimde çokdurur

⁽⁸⁾Didiler heyhāt aña katlanavuz
Ne verürsen ver biz anı alurız

⁽⁹⁾Fikr ider Yūsuf pahā çok dileyeler
Korqa Mālik gücüm yetmez diyeler

⁽¹⁰⁾Zirā kardaşlarından korkar idi
Mālik alsa gitse beni dir idi

⁽¹¹⁾Mālik eydir on yedi kalb akça var
Şuña verürseñiz alurım ey yār

⁽¹²⁾Kimi on dört kimisi on yedi dir
Kimi kırk kimisi yigirmi dir

⁽¹³⁾Eşahh olan hemān yedi didiler
Ne ise alup Yūsuf'ı verdiler

[19a] ⁽¹⁾Mālik eydir baña hüccet yazasız
Bu kuluñ hālını bile yazasız

⁽²⁾Yazdılar bir hüccet verüp eline
Mālik anı aldı koydı koynına

⁽³⁾Didiler bu kulu işit n'idesin
Bunu alup irāk yire gidesin

⁽⁴⁾Elini ayağımı bağlayasın
Key şağın kim yolda kaçurmayasın

⁽⁵⁾Çünkü gitmek diledi Mālik hemān
Yūsuf'a bin deveye didi hemān

⁽⁶⁾Yūsuf ayak dutup ikrām eyledi
Mālik'e yalvaruban söyledi

⁽⁷⁾Ey hoca bir hācetim vardır saña

Bir sâ' at destûr vergil baña

⁽⁸⁾Ol yigitler ile varup görüsem
Ayrılıktır bir dağı görüşem

⁽⁹⁾Çok duz ekmek yemişem anlar ile
Bî-vefâ olan şu yârânlar ile

⁽¹⁰⁾Ayrılığa katlanup şatanlara
Baña dürlü qahırlar idenlere

⁽¹¹⁾Destûr ile varayım ben anlara
Baña cellâd gibi ol kıyanlara

⁽¹²⁾Çünkü Mâlik diñledi bu sözleri
Yandı özi tola geldi gözleri

⁽¹³⁾Didi Mâlik yâ Yûsuf varma anlara
Şol seni yedi pûla şatanlara

[19b] ⁽¹⁾Senüñ anlar kıymetüñi ne bilür
Yûsuf iyder cümle iş Hâkķ'dan gelür

⁽²⁾Verdi destûr durdı anlara vara
Yûsuf' uñ varduğın anlar da göre

⁽³⁾Beriden bu öteden anlar gelür
Vardı Yûsuf anlara selâm verür

⁽⁴⁾Vardı şarıldı olaruñ boynına
Gel gör imdi bu felegin işine

⁽⁵⁾Niçe döyem siz qarındaşlarım ayrılığına
İyder âsân qaluñ ey qardaşlarım

⁽⁶⁾Tañrı böyle yazmış imdi n'ideyim
Ne gelürse Tañrı'dan şükr ideyim

⁽⁷⁾Qanda şalarsa varuban gideyim
İyder âsân qaluñız qardaşlarım

⁽⁸⁾Babamuñ hâtırını gözleyesiz
Eyü dutup hulqıla söyleyesiz

⁽⁹⁾Hem du' âdan beni unutmayasız
İyder âsân qaluñız qardaşlarım

⁽¹⁰⁾Qız qarındaşım şu miskîn Hâbîl'e
Bile ağlasun sizüñle derdile

⁽¹¹⁾Anasız qalmış idi yandı yine
İyder âsân qaluñız qardaşlarım

⁽¹²⁾Ata ana koğusından ayrıla
Her kişi başında yazısın göre

[20a] ⁽¹⁾Babama da Tañrı şabırlar vire
İyder âsân qaluñ ey qardaşlarım

⁽²⁾Âsân qalun ben varayım gideyim

Şimdi hocam rāzī olmaz n'ideyim

⁽³⁾Ne gelürse Tañrı'dan şükr ideyim
İyder āsān kalıñız qardaşlarım

⁽⁴⁾Yūsuf anda çünki söyledi bunu
Kıldı efğān kanı Ya' kûb'im kanı

⁽⁵⁾Bu felek atamdan ayırdı beni
İyder āsān kalun ey qardaşlarım

⁽⁶⁾Yūsuf ol dem çün bu şi'ri söyledi
Gör bu qahrıla çarḥ-ı felek n'eyledi

⁽⁷⁾Sizden ayırdı beni kul eyledi
İyder āsān kalıñız qardaşlarım

⁽⁸⁾Ben ġarībi qurbete şaldı felek
N'ideyim taqđırde bu imiş dilek

⁽⁹⁾Qardaşı qardaşdan ayırur felek
İyder āsān kalıñuz qardaşlarım

⁽¹⁰⁾Bu sözi işidüben ağladılar
Birbirine kucuşup şarmaşdılar

⁽¹¹⁾Didiler ki pişimān olduk Yūsuf
Derdile giryān olduk yā Yūsuf

⁽¹²⁾Yine seni varuban andan alaydık
Tā ölince senüñle bile olaydık

⁽¹³⁾Babamuzdan qorqarız almayuz
Sözümüzde biz yalancı olmayuz

[20b] ⁽¹⁾Yā Yūsuf var Allāha ışmarladık seni bil
Gelme bize var biraz şabr eylegil

⁽²⁾Böyle diyüp birbirinden ayrılır
Her birisi āh idüp zārī kıılır

⁽³⁾Geldi andan hocasınıñ katına
Diñle imdi ayrılıq ḥasreti ne

⁽⁴⁾Bir kişi sevdüklerinden ayrıla
Gele yine eli bağılu kul ola

⁽⁵⁾Bülbülüñ elinde kızıl gül iken
Düşe elinden anuñ beñzi şoluban

⁽⁶⁾Güle beñzer servī gibi boy iken
Egile andan beli anuñ dal ola

⁽⁷⁾Qırmızı gül gibi rengi al iken
Ḥayf degil mi şola beñzi gül ola

⁽⁸⁾Gülistānda gülini bulmayup n'ola
Meger bekler bir ġarīb bülbül ola

⁽⁹⁾Bağladılar anuñ iki elini
Gel gör imdi sen ġarībün ḥalini

⁽¹⁰⁾Eli bağılu deveye yükletdiler

Sürüp andan göç idüben gitdiler

⁽¹⁾Bir kulu var idi Eflâh idi adı
Yūsuf'ı ol kula ısmarladı

⁽²⁾Yūsuf iyder ey hoca sen bil beni
Yılda bir kez gelüridin bunda bil seni

⁽³⁾Elli yılda izini ancağ bulup¹⁸
Yā n'idersin ellerimi bağlayup

[21a] ⁽¹⁾Bir za'îf aruğ nahîf gördi anı
Mâlik iyder ben de fikr itdim anı

⁽²⁾Zirâ bunı iki pûla almışam
Şöyledir güyâ yabanda bulmuşam

⁽³⁾Bir Nebî kulu Ya' kûb'uñ var idi
Anı esirgemeyüp döger idi

⁽⁴⁾Anıñcün Tañrı anı kul eyledi
Dürlü dürlü başına hâl eyledi

⁽⁵⁾Çün yönüldiler Mısr'dan yaña
Diñle niçe oldı iydeyim saña

⁽⁶⁾Anasınun kabrine uğrar yolu
Diñle nice oldı Yūsuf'uñ hâli

⁽⁷⁾İndi ol kabri göricek hemân
Âh idüp inleyüp kıldı figân

⁽⁸⁾Anasınun kabrini kucaqladı
İñleyüp zâri zâri ağladı

⁽⁹⁾Didi ey anacığım gör hâlimi
Kul idüben bağladılar elimi

⁽¹⁰⁾Kardaşlarım beni şatdılar ana
Elim alup yaban'atdılar ana

⁽¹¹⁾Ya' kûb atamdan beni ayırdılar
Diñle sözüm baña n'itdiler ana

⁽¹²⁾Yüzime bir iki tapanca urup
İb dağup boynama n'itdiler ana

⁽¹³⁾Orada gömlecigim çıkardılar
Yedi kızıl pûla beni şatdılar ana

[21b] ⁽¹⁾Kimi döger kimi söger kimi urur
Baña çok şahırlar itdiler ana

⁽²⁾Şimdi kervân bağladı elim ayağım
Deveye yüklediler beni ana

⁽³⁾Ey ana n'olaydı sağ olayduñ

¹⁸ Metnin aslında “Elli yılda izin ancağ bulup” şeklindedir. Ancak vezin gereği “izini” şekli tercih edilmiştir.

Mâlik'e yalvarup beni alayduñ
 (4) Bir âvâz geldi kabirden söyledi
 Ey oğul n'oldı saña gözüm nürü
 (5) Didi 'ömrim hâşılı oğlum benim
 Göñlümüñ yemişi ey kızum benim
 (6) Şabr it ey oğıl şâh olasın
 Varuban Mışır'a sulţân olasın
 (7) Bu yaña Eflâh Yūsuf'ı yokladı
 Yūsuf kaçdı diyü kervâna çağırđı
 (8) Bir ' Arab var idi anı göndürür
 Geldi Yūsuf'ı mezârlukda bulur
 (9) Ayağına yapışup çekdi süridi
 Yüzi üzre bir kaç tapanca urdı
 (10) Yıkuban ayağıla depdi anı
 Kara toprak itdi gül yanağını
 (11) Korkdı Yūsuf önine düşüp gider
 Gül yañağın toza toprağa sürer
 (12) Gül yüzi üzre ağan yaş yol olur
 Gör Yūsuf'uñ başına neler gelür
 (13) Arab iyder gerçek imiş didügi
 Saña efendilerüñ söyledügi

[22a] (1) Saña uğrı hem yalancı kaçagaandır didiler¹⁹
 İşde inanduk nice kim didiler
 (2) Yūsuf iyder ne uğrıyam ne yalancı kaçagan²⁰
 Anamuñ kabrine uğradım ey cân
 (3) Kendimi yeñemedim ben düşmişem
 Gitdi ' aklım zirâ anda şaşmışam
 (4) Böyle diyüp gözleri yaşı açar
 ' Arab anı yabışuban çeker
 (5) Yūsuf ağlar âhıla zârî kıılır
 ' Arab anı yapışuban sürür
 (6) Arab anı urur od gibi yaçar
 Göz yaşıla Yūsuf göge bakar
 (7) Gözi yaşlu yüzi toprak bulaşur
 Yir ü gökler inleşüp zârî kıılır
 (8) Hem melekler ağlaşur giryân olur
 ' Arş ı kürsî yer i gök efgân olur
 (9) Yūsuf anda Tañrı'ya itdi niyâz
 Beni ' afv eyle didi ey bî-niyâz

¹⁹ Vezinde bir tef'ile fazladır.

²⁰ Vezinde bir tef'ile fazladır.

(10) Ger hata kıldım sen 'afv eylegil
Atam dedem hürmetine 'afv eylegil

(11) Ben garibe lutf ı ihsân eylegil
Gamda kaldım işim âsân eylegil

(12) Atam anam yok ki esirger beni
Dertlü oldım baña eyle dermânı

(13) Ben garibem hiç bilür yokdır beni
Baña imdât it sevindir sen beni

[22b] (1) Halk içinde hor u mağhür olmışam
Desdi-gîr ol mâtem içre kalmışam

(2) Çünkü Yûsuf işbu sözi söyledi
Hakık Ta'âlâ Cebrâ'il emr eyledi

(3) Ol halilim oğlu Yûsuf'ım baña
Döndi meded dir yetişgil tiz aña

(4) Geldi Cebrâ'il irişdi pes aña
Yâ Yûsuf Hakık selâm itdi saña

(5) Yâ Yûsuf ağlar gökler inler
'Arş ı kürsî cümle melekler inler

(6) Ne dilersen yâ Yûsuf anı ideyim
Ger dilersen bu yeri devireyim

(7) Üsti altına alt üstüne çıka²¹
Dağıduban içi taşına çıka

(8) Zirâ Rabb'üm bil baña emr eyledi
Ne dilerse Yûsuf anı eyle didi

(9) Didi şabr eyle yâ karındaşım Cebrâ'il
'Afve ide bunları dahı ol Celîl

(10) Arab getürdi dögerek Yûsuf'ı
Devenün üstine bindirdi anı

(11) Cebrâ'il kanadıla yeri urur
Çıkdı bir yel bulutlar yörür

(12) Yağdı bārân hem eser tolu olur
Kara yir kalmaz kamu heb sel olur

(13) Deve kuşu yumurtası gibi her tolu
İrdi zulmat kervâna gâyet de ulu

[23a] (1) Her kime toğundısa oldı helâk
Zarar olmaduk kalmadı māl-ı mellâk²²

(2) Gün dutuldu kapladı zulmat 'âlemi
Görmez oldı anda âdem âdemi

²¹ “Üsti altına altı üstüne çıka” vezin gereği “alt üstüne” şekli tercih edilmiştir.

²² Metinde māl-ı mellâk şeklinde yazılan tamlama māl-ı müllâk dır.

- (3) Kaması Mâlik başına üşdiler
Kırılırız diyü halâllaşdılar
- (4) Mâlik iyder bunca sefer itmişim
Böyle olduğunu görmemişim
- (5) Var ise siz bir büyük suç itdiñiz
Tevbe itsün her kişi kim n'itdiñiz
- (6) Yoksa şimdi heb olurız helâk
Ol 'Arab durdı didi ey yüzi pāk
- (7) Varuban ol kulu buldım idi
Yüzine vurup anı döğdim idi
- (8) Āh idüp ağlar idi ol gulām
Zāhir oldu ol sa' at işbu gumām
- (9) Elini kalduruban söyler idi
Bilmezem dilini ol ne dir idi
- (10) Yüzünü göge dutuban ağladı
Umarım ki ol bed-dü' alar eyledi
- (11) Mâlik eydir tiz var imdi söylegil
Öp elin ayağın hem tazarru' eylegil
- (12) Vardı 'Arab Yūsuf'a 'özü eyledi
Bilmedim yā Yūsuf 'afv it didi
- (13) Yūsuf anuñ suçını 'afv eyledi
Tañrı ol dem yağmurı maḥv eyledi

- [23b] (1) Gördi anı Mâlik tiz durdı örü
Yūsuf'uñ katına vardı ilerü
- (2) Vardı Mâlik Yūsuf'a karşı durur
Aña dürlü dürlü hil' at geydirür
- (3) Didi kâfile ehline cümle bilüñ
Her ne dirse Yūsuf emrinde olung
- (4) Yörirdi kervān çü vardı bir şehre
Pūta taparlar idi anlar hele
- (5) Adı Beysām ol şehir ehli gördiler
Kim yaratdı bunu deyü şordılar
- (6) Yūsuf eydir yaradan Allah'durur
Cümle halkı yaradan ol şahdurur
- (7) Diñledi ol halk Yūsuf'uñ sözünü
Mü'min olup kırdılar pütlerini
- (8) Geçdi andan dağı bir şehre varur
Nā-i²³ İblis adı anuñ konuban oturur
- (9) Harāb olmuş halkı çoğı öldiler
Kimi küfr içinde şöyle kaldılar

²³ Kelime metinde bu şekilde yazılmıştır. Ancak anlamlandırılmamıştır.

(10) Gitdi andan Kuds iline varur
Pâdişâhı uyur iken düş görür

(11) Didiler ki şehriñe sultân gelür
Nür-ı İbrâhîm ol Ken'ân gelür

(12) Karşula kondır ziyâfet eylegil
İzzet eyle aña gökçek söylegil

(13) Durdı çıkdı gördi bir kervân gelür
Bildî anlardır gelen karşı varur

[24a] (1)²⁴ بیکر کانی دییوبن شورار
Aña ol dem Mâlik'i gösterdi bular

(2) Pâdişâh didi Mâlik'e düş gördüğün
Karşu var diyü emr olduğun

(3) Mâlik iyder saña emr itdükleri
Yūsuf' dır karşula didükleri

(4) Yūsuf'ı gösterdiler bu kez aña
Vardı karşı gelmişem diyü saña

(5) Didi kimsin baña anı söylegil
²⁵(...)sin anı şerh eylegil

(6) Yūsuf'a Haqq bir melek vermiş [idi]
Eş ola aña diyü göndermiş idi

(7) Bu melek didi Yūsuf'a gördüğün
Pâdişâhuñ nice dağı olduğun

(8) Didi Yūsuf senüñ şol gördüğün
Karşıla diyü saña emr olduğun

(9) Ol benim işde gelmişem ben saña
Pâdişâh diñler bunu kaldı taña

(10) Pâdişâh didi ki baña emr olduğun
Nice bildüñ kim didi emr olduğun

(11) Didi saña emr eyledi verdi haber
Baña da bildirdi seni mu' teber

(12) Pâdişâh didi baña şöyle emr olur
Karşu var qabül kıl sözün emr olur

(13) Yūsuf iyder bunda gelmişem saña
Pûta tapmayasın uyasın baña

[24b] (1) Pâdişâh dir sözlerüñ kıldım qabül
Şorayım puçuma göreyim ne dir ol

(2) Pâdişâh durdı evine varur

²⁴ Metinde bu kelime okunup anlamlandırılmadığı için Arap harfli şekli gösterilmiştir.

²⁵ Yazmanın bu kısmına bir kağıt yapıştırılmıştır. Bu nedenle bu kısım okunamamıştır.

- Yūsuf ardınca sürüp bile gelür
⁽³⁾Pādişāh gördi Yūsufila gelür
 Atlular şağışın Allah bilür
⁽⁴⁾Pādişāh şordı kimlerdir ardınca gelür
 Seni gözler hep saña ʿ izzet kıılır
⁽⁵⁾Yūsuf eydir bil meleklerdir olar
 Yoldaş oluban beni bekler bular
⁽⁶⁾Pādişāh işidüp girdi pūt-ḥāneye
 Yūsuf ardınca düşdi bilesine
⁽⁷⁾Yūsuf' uñ ḥüsnini pūt çünkim görür
 Pāre pāre oluban cümle kıılır
⁽⁸⁾Pādişāh gördi imāna geldi ol
 Ḥaqq' uñ emrini qabül kııldı ol
⁽⁹⁾Pes taʿ ām getürdi Yūsuf öñine
 Sūd ile bir nice azuğıla
⁽¹⁰⁾Şundı bir loğma Yūsuf andan yedi
 ʿ Askerine siz de aluñız didi
⁽¹¹⁾Cümle ʿ asker gelüben yedi taʿ ām
 Hiç dükenmedi henüz durur taʿ ām
⁽¹²⁾Pādişāh görüp bunı ḥayrān olur
 N'idesin bilmez hemān mestān olur
⁽¹³⁾Göç itdi çünki Mālik o kervān
 Yūsuf gider pādişāh qalır ḥayrān
- [25a] ⁽¹⁾ʿ Askerin cem ʿ eyleyüp durdı hemān
 Yūsuf' uñ ardınca oldılar revān
⁽²⁾Qaşdı budır irişe ʿ asker ile
 Yūsuf' ı Mālik elinden ol ala
⁽³⁾Gördi Mālik bir ʿ aẓim ʿ asker gelür
 Beñzi şarardı hemān ḥayrān qalır
⁽⁴⁾Yā Yūsuf didi meded eyle baña
 Kervānı sen sür didi Yūsuf aña
⁽⁵⁾Qaldı Yūsuf geride gör ne olur
 On iki bing erile ol şāh gelür
⁽⁶⁾Döndi Yūsuf anlara yüzün açar
 Her birinüñ ʿ aklı başından uçar
⁽⁷⁾ʿ Aklı gitdi hemān cümle anda yıqılır
 Üç gün anda her biri yatur qalır
⁽⁸⁾İrdi Mālik bir ʿ Arış adlu şehre
 Yūsuf' uñ göñline bu geldi yine
⁽⁹⁾ʿ Aceb mişlim var mı ola ʿ ālemde dir
 Yüzimi gören kamu olur esir
⁽¹⁰⁾Çünkü Yūsuf mağrūr oldı ḥüsnine

Bağmadı o şehriñ halkı kimse yüzine

(1)Çün niğabın açdı Yūsuf anlara
Hiç eşer kılmadı hüsni bunlara

(2)Bildi Yūsuf n'oldığın tevbe ider
Ağlayuban Hâlik'a du' â ider

(3)Secde kıldı Rabb' iye itdi niyâz
Kabûl itdi tevbesin ol bî-niyâz

[25b] (1)Mısır'a yakın geldi kâfile yöridi
Mâlik anda yâ Yūsuf deyü didi

(2)Atdan enüp deñiz yanına varur
Tozi toprağı yuyup şuya girür

(3)İndi Yūsuf vardı Nîl kenârına
Diledi kim donlarını şoyına

(4)Didi Mevlâ gizle benim sırrımı
Bir bulut geldi ve tîz urdı anı

(5)Yūsuf anda şuyuñ içine girür
Bir baluğ ayağı altında durur

(6)Yūsuf ol baluğ üzre durur
Şoyunur anda şuya girür

(7)Baluğ aña söyleyüp zârî kılar
Âh ider dağı Yūsuf yalvarur

(8)Didi Yūsuf bu gün geldim saña
Hâcetim vardır du' â eyle baña

(9)Cümle baluğ diñle hükmümde benim
İllâ oğlum yoğdurur bil ey cânım

(10)Luğ idüben Hağğ'dan dileyesin
Baña oğul vire diyü yalvarasın

(11)Yūsuf Hağğ'a çün kıldı du' â
Hağğ Ta' âlâ hâcetin kıldı revâ

(12)İki oğul verdi aña pâdişâh
Şādumân itdi baluğı ol ilâh

(13)Ol baluğın biri Yūnus'ı yudar
Biri Süleymân yüzüğünü yudar

[26a] (1)Çünkü Yūsuf ğusl itdi ey cân
Cebrâ'il hulle getürdi bil hemân

(2)Didi yâ Yūsuf Çalap emr eyledi
İşbu hulleyi Yūsuf geysün didi

(3)İmdi gey ki hulleyi cânuñ sevine
Ne dilersen hâcetüñ revâ olma

(4)Geydi Yūsuf hulleyi çünkü yöür

- Mâlik gördi anı nūr olmuş gelür
⁽⁵⁾Mâlik iyder bunı kim verdi saña
 Sen mi'ugurladuñ anı söyle baña
⁽⁶⁾Yūsuf eydir baña Hakkı verdi anı
 Bay ı yoğsıla veren ol rızkını
⁽⁷⁾Gitdi Mâlik Mısr'a vardı evine
 Yūsuf'ı şata ve gönli sevine
⁽⁸⁾Yūsuf'uñ hem yüzine çekdi niķāb
 Kimse görmeye anı itdi hicāb
⁽⁹⁾Bir münādī Mısr'a i' lām eyledi
 Şehre bir kıl geldi diyü söyledi
⁽¹⁰⁾Her kim anuñ hüsni bir kez göre
 İki cihānda ol sa' adete ire
⁽¹¹⁾Bir kez anuñ her kim hūb nefesin işide²⁶
 Şādumān ola gönülden ğam gide
⁽¹²⁾Çünkü Yūsuf şehre girdi baķar
 Ol ağaçlar secde kıldı bī-ķarār
⁽¹³⁾Hem yemişler göyünür āvāz ider
 Yel eser yaprakları āġāz ider
- [26b] ⁽¹⁾Dağı kuşlar medh ider āvāzıla
 Hem terennümler iderler āġāzıla
⁽²⁾Dağı Mısr'uñ halkı ser-gerdān olur
 Yemek icmek yimeyüp hayrān olur
⁽³⁾Ķamusı görmek diler yüzün anuñ
 İşideler dağı şeker sözün anuñ
⁽⁴⁾Çün şabāhın durdılar hayrān olup
 Her birisi Yūsuf'ı cāndan sevüp
⁽⁵⁾Cümle Mâlik ķapusına geldiler
 Ķarşu durup aña ' izzet kıldılar
⁽⁶⁾Didiler Mâlik'e kim diñle ey cān
 Ķuluñı görmege geldik biz hemān
⁽⁷⁾Dilerüz cümlemüz aña ķurbān ola
 Mâlik iyder göstereyim birer altun vir baña
⁽⁸⁾Yūsuf ol dem ev içine girer
 Altunı viren girer anı görer
⁽⁹⁾Zelīhā hatunı idi ol sultānuñ
 İşit imdi hālin iydem Zelīhā'nuñ
⁽¹⁰⁾Bir ulu beg var idi maġribde ey yār
 İşit şāh-ı Ķaymūz adı nāmudār

²⁶ Mısrada fazla hece mevcuttur.

(1) Atlanurdu bilesince yüz biñ er
Bir ulu beg illâ kim ol pūta tapar

(2) Bir laţîf kıızı var idi bil anuñ
Zelîhâ idi adı bilgil ol maħbūbunung

[27a] (1) Ğüsn içinde şol kadar maħbūb idi
Mişli bulunmaz anuñ key ħūb idi

(2) Söyleyeydi sözi sükker bal idi
Ğüśni gökçek boyı servî dal idi

(3) Gözleri nergis kaşları hilâl idi
Baķışı ' âlemleri yaķar idi

(4) Zelĥâ bir gün atasınuñ dizine
Ķodı başın uyķu geldi gözine

(5) Yatur iken uyķuda bir düş görür
Geldi bir şüret müzeyyen hoş görür

(6) Ğşuķ olup göñlini verdi aña
Çün uyandı uyķudan kaldı taña

(7) Zelĥâ uyanup durup âh eyledi
Atası n' olduñ kızım dir söyledi

(8) Zelĥâ atasına düşün söyledi
Bir şüret gördim beni ĥayrân eyledi

(9) Göñlimi aldı kararım kalmadı
Mecnūn oldım mecâlim kalmadı

(10) Anası dir ey kızım n' eyleyelim
Mâhla olursa virelim alalım

(11) Derdiñe dermân Allâh' dan senüñ
Ne ' aceb sevdâya düşdi cânuñ

(12) Zelĥâ ne ta'âm yer ne şu içer ne uyur
Ol ĥürüñ ' aşķına ol ĥayrân olur

(13) Gül yüzi anuñ şarardı lâle-vâr
Dün ü gün ĥasretinden ider âh u zâr

[27b] (1) Bir zamân yandı Zelîhâ bu oda
Bir gice sevdüğini gördi uyķuda

(2) Ğşuķıdı ma' şūķımı gördi ol
Ne kişisin didi aña şordı ol

(3) Yūsuf iyder bil beşâretdir saña
Naşib itmiş Ħaķķ seni vermiş baña

(4) Sen benimsin ben seniñem ey nigâr
Buña şabr eyle geķer bir zamân bu rüzigâr

(5) Gördi bu düşi hemân-dem uyanur
Kim diyüp bu şi' ri ol dem söylenür

⁽⁶⁾Çandasın ey gözlerim giryân iden
Bağrımı hûn cigerim püryân iden

⁽⁷⁾Düşde görüp ‘aşuğ oldım ben saña
Dün gün²⁷ işim âhıla efgân iden

⁽⁸⁾Gözimi yumduğca gelüp görinen
Arayup bulunmayup hayrân iden

⁽⁹⁾Bu gönül ne dünyâ diler ne hod ta‘âm
Fikrim sensin beni nâlân iden²⁸

⁽¹⁰⁾Şüretüñ nakşına bu cânım fidâ
Gel göreyin cânımı kırbân iden²⁹

⁽¹¹⁾Bir yıl oldu âteşe yağıduñ beni
Gel ey derdiñi gönlime mühmân iden

⁽¹²⁾Ne gözüm yaşı kaldı ne vücüdümde cân
Şüretin ‘arz idüp kendüzin pühân iden

[28a] ⁽¹⁾‘ Aceb ol gün ola mı yüz-be-yüz görem seni
Vuşlatuñ gönder bir cânımı bing cân iden

⁽²⁾Ben garîb üftâdeñi hicrâna şalma kılm meded
Vuşlatı hicrûñ beni ‘âlemde yeksân iden

⁽³⁾Didi kızım yine ne olduñ ‘aceb
Kim haber vergil saña ne irdi ta‘ab

⁽⁴⁾Gül yüzüñ rengi hazân oldu senüñ
Dün ü gün işüñ figân oldu senüñ

⁽⁵⁾Zeliḫâ dir ki ey baba ol şüreti
Yine gördüm yağıdı beni ḫasreti

⁽⁶⁾Dir bubası yerini şorduñ mı hiç
Ol kim imiş adını bildüñ mi hiç

⁽⁷⁾Didi dirim şordım illâ ol didi
Sen benimsin ben senüñem bil didi

⁽⁸⁾Hem Nebî’dir aşlımız bizim didi
Diñle fehm eyle benim sözim didi

⁽⁹⁾Zeliḫâ bunı didi yine ol hayrân olur
Bir yıla dek yine ser-gerdân olur

⁽¹⁰⁾Yıl olıcak yine gördi pes anı
Hem sevindi yine Zelḫâ’nuñ cânı

⁽¹¹⁾İyder ey gönlim alan cânım cânı
‘Aşkuñ ile deli eyledüñ beni

²⁷ Metnin aslında “Dün i gün işim âhıla efgân iden” şeklindedir. Ancak vezin gereği “dün gün” şekli tercih edilmiştir.

²⁸ Metnin aslında “Fikrim sensin ey beni nâlân iden” şeklindedir. Ancak vezin gereği “ey” ifadesi çıkarılmıştır.

²⁹ Metnin aslında “Gel göreyin ey cânımı kırbân iden” şeklindedir. Ancak vezin gereği “ey” ifadesi çıkarılmıştır.

- (12)Seni sevdim gör ki beni n'eyledi
Bir yıl oldu baĒlu mecnûn eyledi
- [28b] (1)Nedir aduñ kimüñ oĒlusın digil
İsteyen kanda bulısar söylegil
- (2)Didi kim beni isteyen olursa gele
Beni dâ'im gele MıŒır'da bula
- (3)UŒda bildüñ imdi āĒāh olasın
Arayuban beni anda bulasın
- (4)Çün uyandı uyĒudan 'aĒlı gelür
Babasına söyledi gör ne kıılır
- (5)Dir ey baba buldım anuñ yerini
AŒlını ve neslini heb varını
- (6)Ya' kûb oĒluyam didi Ken'an'a Œāh
Ben Yûsuf'am didi MıŒır'a pâdiŒāh
- (7)Baña dermān eylegil dir ey baba
Yoksa benim 'ömrüm olısar hebā
- (8)Bubası dir ey kızım diñle Ēāli
Altı ayluĒ yoldurur MıŒır yolu
- (9)Altı ayluĒ yola nice varalım
Yā senüñ Ēāliñi nice Œoralım
- (10)Vaz' gel andan Ēo bu fikri eyleme
Bunuñ iĒün baña artuĒ söyleme
- (11)Bundan anda ben seni viremezem
Senden ayrı dūnyāda olamazam
- (12)ZeliĒhā dir çün beni āña vermeyesin
Ben baña kıyam beni görmeyesin
- (13)Ēancer alup öldürürem kendümi
Benim artuĒ görmeyesin yüzümi
- [29a] (1)Babası çün iŒidir iŒbu Œözi
Anı esirgeyüp yanar özi³⁰
- (2)Ne 'aceb derde dūŒ olmuŒsın kızım
Ēāliñi fikr eyledim yandı özim
- (3)De imdi kızım eyü tedbir eylegil
Nice idelim baña anı söylegil
- (4)Nice beglerden gelüpdür ülçiler
Her birisi seni oĒluna diler
- (5)Ne diyeyin bunlar söyle ey cān
Eyü fikr eyle ki olmaya ziyān

³⁰ Hece eksikliĒi vardır.

- (6)Didi ey baba işit ne diyesin
Ögredeyim sen anı diyesin
- (7)Diyesin kim işbu kıızım renclüdür
Aydan aya cin dutar göyünlüdür
- (8)Böyle diyicek varuban gideler
Rencli diyicek yā beni pes n'ideler
- (9)Böyle diyüp ülçiyi gönderdiler
Her birine dürlü ħil' at virdiler
- (10)On toköz yerden elçi gelmiş idi
Her biri aña düñir olmuş idi
- (11)Ana baba Zelĥā ile ħaldılar
İşid imdi niçe tedbir³¹ itdiler
- (12)Didiler Mışır'a elçi gönderelim
Ne ise mektüb ile bildürelim
- (13)Elçi yarağın idüp gönderdiler
Ķızuñ aĥvāli ne ise didiler

- [29b] (1)Nāme yazup virdi anuñ eline
Aldı anı gitdi Mışır yolına
- (2)Şöyle yazmış nāmeyi ey pādişāh
Bir kıızım var şanasın gökdeki māh
- (3)Düşde gördi ol size 'āşuĥdurur
Şöyle kim yolñıza şadıĥdurur
- (4)Sizden ĥayrısın o kılmaz iĥtiyār
Size vermek dileriz anı ey yār
- (5)Elçi sürdi yolını Mışır'a varur
Pādişāh ol elçiden āğāh olur
- (6)Emir kıldı ülçiyi getürdiler
Sultānuñ ĥarşusına yetürdiler
- (7)Geldi şahuñ taĥtı öñinde baş ĥodı
Ķalkdı aña ' izzet ikrām eyledi
- (8)Şāh-ı Taymūs'un kelāmın söyledi
Hem kızuñ ĥālin ĥikāyet eyledi
- (9)Didi bir bir heb anuñ düş gördüğün
Düşde görüp aña göñil virdüğün
- (10)Hem daĥı ol mektübü şundi aña
Sultān anı oĥuyup ĥaldı taña
- (11)Ķün oĥudı sultān anı şād olur
Vezir ülçi üçü bir yere gelür
- (12)Üçü bile oturup danışdılar
Māl ve esbāb ne ise söyleşdiler

³¹ Metnin aslında "tedbir" şeklinde yazılmıştır ancak "tedbır" imla gereği şeklinde olmalıdır.

- (13)Çün tamâm oldı bular elçi gider
Sultānuñ ülçisi bile gider
- [30a] (1)Geldiler çün anda mağrib iline
Müjdeci gönderdiler kız atasına
- (2)Şāh-ı Taymūs işidüben şād olur
‘İzzet eyledi aña karşı gelür
- (3)Cümle şehriñ halkı şādān oldılar
Dürlü dürlü şāzılıklar itdiler
- (4)Şāh-ı Taymūs anda dügin eyledi
Kırk güne dek cümle halkı doyladı
- (5)Zelîhâ’yı zînet idüben virdiler
Sultānuñ ülçisiyle gönderdiler
- (6)Bing katır yüki cihāz verdi aña
Bing kul bing cāriye verdi aña
- (7)Çünki bunları aluban gitdiler
Geldiler hem şehir-i Mısır’a yitdiler
- (8)Çıkdı sultān leşkerile karşılar
Mısır halkı dürlü cümle çarşular
- (9)İki yüz bing leşkerile vardılar
Zelîhâ’nuñ gelen cihāzın gördiler
- (10)Tañladılar çün görürler varını
Zînetini dahı hem kullarını
- (11)Yedi gün düğün ve şenlük itdiler
Zelîhâ’yı gerdek evine iletdiler
- (12)Zelîhâ anda girdi gerdek evine
Bing karavaş geldiler karşıasına
- (13)Tāyeleri dādıları cümle bileydi
Zelîhâ bunları fikr idüben ağladı
- [30b] (1)Tāye iyder n’oldung oğıl söylegil
Niçün ağlarsın sebep n’oldı digil
- (2)Zelîhâ eydir gör bu benim işime
Kim bile ne gele garîb başıma
- (3)Atamı anamı ben terk eyledim
Bilmezem hiç ben nic’oldım n’eyledim
- (4)Fikr iderim başıma gelen işi
Yeñemezem gözümüñ akar yaşı
- (5)Tāye eydir ne ‘aceb fikriñ seniñ
Hatunı olduñ Mısır sultānınıñ
- (6)‘Aşuğ olduğın ma‘ şūkuñ gele
Ne revādır ol seni ağlar göre

- (7)Zelḥā işitdi gözin yaşın siler
Ağlamağı kodı oturdu güler
- (8)Diñle imdi Zelḥā niçün ağladı
Bilmezler ki aniñçün ağladı
- (9)Başa bir dert gelicek iñler
Ḥayret ol gelür kulağ çınglar
- (10)Bil karanluğı gelür evvel çöker
Aniñçün ağlar yaşlar döker
- (11)Zeliḥā ḥod Yūsuf deyüben iñler
Gelen Yūsuf denilse fikr ider iñler
- (12)Bil o derdüñ ḥayretidir bu gelen
Diñle Yūsuf şandugı kimdir gelen
- (13)Bu yaña sultān begler geldiler
Şem‘ a-dānlar yaqup anı aldılar

- [31a] (1)İki vezir sultān ile girdiler
Zelḥā’yı gün gibi müzeyyen gördiler
- (2)Zelḥā’ya medḥ ü şenālar itdiler
Gıtdi anlar diñle bunlar n’itdiler
- (3)Zeliḥā şanurdu ki Yūsuf dır gelen
Ma‘ şūkaşadır anuñ gönlin alan
- (4)Bunca varma gelme Yūsuf’a şanur
Gerdege girinde daḥı anı şanur
- (5)Zelḥā gördi kim Yūsuf degil gelen
Didi kimdir benim üstüme giren
- (6)Düşde gördüğim degildir bu gelen
Ḥūri-idi ol benim gönlim alan
- (7)Tiz segirdi yanına geldi tāye
Didi aña ey utanmaz bi-ḥayā
- (8)Bi-edebisizlik niçün idersin
Geldi sultān ḥelālüñdir senin
- (9)Zelḥā iyder bu benim yārim degil
Düşde gördüğim cefādārim degil
- (10)Āh n’ideyim dir benim yārim qanı
Gönlimi alan cefā-dārim qanı
- (11)Nāzenin emeklerim gitdi yele
Qanda bulam görgülü nigārim qanı
- (12)Hiç mecālim kalmadı yele yele
Arturan ey āhıla zārim qanı
- [31b] (1)Ḥalk içinde şöyle bed-nām olmuşım
Gıtdi ‘aqlım nāmūsı ‘arım qanı
- (2)Şüreti naqşın gönülde yazarım
Dertlü oldım der dermānım qanı

- (3)^c Aşk odı düşüp içimde yanar
Bağrımı hûn eyleyen yârim kıanı
- (4) Gözimüñ yaşı sîl oluban aķar
Nereden gelür yâ buñarım kıanı
- (5) Gülistânda âh-ıla zâr iderem
Bûlbûl olmuşam yâ gül' izârim kıanı
- (6) Her seher nâle vü feryâd iderim
Nevrûz oldu yâ bahârım kıanı
- (7) Taddı miñnetler çekûben yılarım
Bulmadım şayd ı şikârım kıanı
- (8) Vaşlına irdim deyûben umarım
Ben senüñe(i)m didi yâ iķrârım kıanı
- (9) Hiç mecâlim kâlmadı şabr eyleyem
Ol yüzi gül yanağı nârim kıanı
- (10) Ben ğarîbi yine dertli eyledüñ
Duramazam şabr ı ķarârım kıanı
- (11) Bunı didi Zelhâ çün eyledi zâr
Bir nidâ irdi yâ Zelîhâ itme zâr
- (12) İvme Yûsuf'ı saña virem didi
Seni anuñ vaşlına irgürem didi
- (13) Haķķ Ta'âlâ Zelhâ'yı sevindürür
Bir perî kıızın aña eş göndürür
- [32a] (1) Didi aña var Zelîhâ yanına
Di selâm şîhhat olsun cânına
- (2) Korkmasun aña Yûsuf'ı virürem
Ğayrıdan şaķlar aña irgürürem
- (3) Var sen anda Zelîhâ'yla bile dur
Zelîhâ'nuñ gey donların rengine gir
- (4) Çünkü sultân anda gerdege gele
Zelhâ diyü senüñle gerdek ola
- (5) Vardı perî anda Zelhâ yanına
Hem beşâret itdi anuñ cânına
- (6) Dir selâm olsun saña ey mehlikâ
Çok şükürler eylegil ol Hâlik'a
- (7) Tañrı seni bu ķazâdan şaķladı
Beni gönderdi ve seni bekleği
- (8) Tañrı ne emr itdise hep söyledi
Zelîhâ'yı sevindürüp şâd eyledi
- (9) Aña didi hoş geldüñ ey cân
Ölmüş iken cânım ele alduñ ey cân

(10) Bu yaña sultān çıkup gitmişdi
Zelhā'ya gāyet gāzab itmiş idi

(11) Yine vezīrler yanına geldiler
Hem anuñ gönlini ele aldılar

(12c) Avrata uyma diyüp avutdılar
Yine gerdege anı iletdiler

(13) Geldi perī sultānuñ karşıısına
‘ Āşuq oldu göricek yandı sine

[32b] (1) Sultān anuñla gerdek oldılar
Bir zamān oynadılar güldiler

(2) Gelicek sultān ile perī olur
Ol gidicek Zelhā ile oturur

(3) Zelhā cāriyelerle olurdu
Sultān anı cāriye şanurdu

(4) Hāḳḳ Ta‘ ālā hıfz idince ḳulını
Geniş ider aña doğru yolını

(5) Sözləri anuñ olur cümle şevāb
Hem ḥaṭardan şaḳlar anuñ dilini

(6) Ḥayra döndürür anuñ cümle işin
Raḥmetine doğru ider yolını

(7) Bir ḳulına çün ‘ ināyet eyleye
Varur anda cennetine şalını

(8) Vāy aña kim ‘ adl ide ‘ afv itmeye
İtdüğini şora göre ḥalini

(9) Hāḳḳ Te‘ ālā ḳulların ‘ afv eyleye
Ḥayra döndüre ḳamu vebālini

(10) Doğru yoldan cümlemüz ayırma[ya]
Şerr-i şeytāndan şaḳlaya ḳulını

(11) Hem ġarībleri daḫı esirgeye
Zirā ġurbet bükdi anuñ belini

(12) Ḳavm ı ḳardaş fūrḳatine yandı ol
Ayrı düşdi bulmadı ol elini

[33a] (1) Zeliḥā'yı ḳurtardı Taḫrī hümām
Vir şalavāt Muştafa'ya ve's-selām

(2) Gel berü şimden girü söyleyelim

(3) Zeliḥā nice iyder anı diyelim

(4) Sultān elinden anı Hāḳḳ ḳurtarur
Diñle imdi Zeliḥā gör ne ḳılır

(5) Zeliḥā çünki bulmadı yārini
Diledi ala getüre māhını

(6) Emir ḳıldı bir sarāy yapdurdı ol

Ayağ altın'aldı Mışır ŝârını³²

⁽⁷⁾Eyledi çarŝûya karşı pencere
Görey {e}di kim gelürse varını

⁽⁸⁾Kaşd iderdi cümle şehri araya
Yokladaydı ol Mışır bâzârını

⁽⁹⁾Zirâ Yūsuf ben Mıŝır'dayım didi
Hiç unutmadı anuñ güftârını

⁽¹⁰⁾İnleridi dün ü gün Yūsuf diyü
‘ Aşuğ idi gel gör imdi zârını

⁽¹¹⁾‘ Aşuğ olmayan ne bilsün bu dili
Ėayrılar bilmez çü menŝür-dârını

⁽¹²⁾Nice ağlamasın oldu Ėarîb
Hem Ėarîb ve hem bulmadı yârini

[33b] ⁽¹⁾Yūsuf için ata ana terkin vurur
Ėarîb oldu Ėodı gitdi yerini

⁽²⁾Diñle imdi Yūsuf'ı diyem yine
Vir şalavât enbiyânuñ rûhına

⁽³⁾Yūsuf'ı alup bâzâra geldiler
Hem münâdîler nidâlar kıldılar

⁽⁴⁾‘ Ūd u ‘ anber Ėokusuyla ŝehr içi
Doldı âvâzıla ol bâzâr içi

⁽⁵⁾Medħ idüp dellâllar eyerler nidâ
Kim alur şol Ėulı kim cânlar fidâ

⁽⁶⁾Ne ola bu ses didi Zelîhâ baÇar
Gördi bulutdan şanasın ay çıkâr

⁽⁷⁾Yūsufıdı bu gelen çünki görür
Ėaykırur Yūsuf diyü na‘ ra urur

⁽⁸⁾Pencereden kendini atmağ diler
Ma‘ ŝuĖınuñ vaşlına yetmek diler

⁽⁹⁾Câriyiler Ėomadılar atmağ
Üşe geldiler Ėamusı dutmağ

⁽¹⁰⁾Ėoyun beni dir ma‘ ŝuĖıma ireyim³³
Doğrı yârimdir aña cân vireyim

⁽¹¹⁾Uzanı uzanı anı bulmuşam
Düşde gördüğimi yañılmışam³⁴

³² Metnin aslında “Ayağı altına aldı Mışır ŝârını” şeklindedir. Vezin gereği “Ayağ altın'aldı” ifadesi tercih edilmiştir.

³³ Metnin aslında “Ėoyun beni dir ma‘ ŝuĖıma ireyim” şeklindedir. Ancak vezin gereği “koy beni” şekli tercih edilmiştir.

³⁴ Hece eksikliği vardır.

- [34a] ⁽¹⁾Hey ne devlet kişi doğru yārini
Añsızın göre anuñ dizārını
- ⁽²⁾Çok mıdır anuñ yolına cān vire
Kulağıla işide güftārını
- ⁽³⁾Yüze yüz buluşuban söyleye
Gel gör imdi ‘ aşuķuñ bāzārını
- ⁽⁴⁾Güle bülbül hiç karar ider mi ol
Her seherde medh ider gül-zārını
- ⁽⁵⁾Bir garīb ğurbetde yārin bulıcak³⁵
N’eylesün ol dünyānuñ envārını
- ⁽⁶⁾Zeliḫā eydir işde yārim budurur
Gice gündiz āh ı zārım budurur
- ⁽⁷⁾Budurur düşde görüp ağladuğım
‘ Aşk odıla yüregim dağladuğım
- ⁽⁸⁾Alı veruñ bunı baña getürüñ
Ne kadar mālım var ise heb virüñ
- ⁽⁹⁾Tāye iyder sırrıñı fāş eyleme
Sultān işidir bu sözi söyleme
- ⁽¹⁰⁾Sultān oldı müşteri kı kim ala
Umaruz ki bunda yanıña gele
- ⁽¹¹⁾Söyleme bu sözleri işitmesün
Saña virsin ğayrıya göndirmesün
- ⁽¹²⁾Zeliḫā iyder Yūsuf’a söylegil
Düşde görüp sevdüğim aña digil
- ⁽¹³⁾Beni koyup ğayrıya meyl itmesün
Di sen aña ol beni unutmasun
- [34b] ⁽¹⁾Tāye indi sırrıla anı didi
Zeliḫā’nuñ sözlerin aña söyledi
- ⁽²⁾Yūsuf eydir ben de gördim di aña
İllā zaḫmetsiz irişilmez aña
- ⁽³⁾Zirā her kim dünyāda ‘ aşuķ ola
Çok belālar çeke soñra vaşl ola
- ⁽⁴⁾İşidüñ kim idelüm bir hoş kelām
Diyüñ Resül’e e’s-şalātu ve’s-selām
- ⁽⁵⁾Geldi sultān Yūsuf’ı almaķ diler
Şorar anuñ kıymetin bilmek diler
- ⁽⁶⁾Mālik’e dir söyle kuluñ bahāsın
Her ne kim dilerseñ anı alasın
- ⁽⁷⁾Mālik’ün ayakdaşı geldi ileri

³⁵ Metnin aslında “Bir garīb ğurbetde de yārin bulıcak” şeklindedir. Vezin gereği “de” ifadesi çıkarılmıştır.

Ol melek kim Yūsuf' uñ eşi idi

⁽⁸⁾Geldi Yūsuf yanına dellâl olur³⁶
Pahâ kesdi Yūsuf'a gör ne kıılır

⁽⁹⁾Ağır altun gümüş hem zer gerek
İbrişîm yâ' kıtıla güher gerek

⁽¹⁰⁾Ağırınca dağı misk ' anber ola
Kim varursa bu kıul eline gire

⁽¹¹⁾Gelüp aña cümle maħlûk üşdiler
Görübün üstüne şaçu şaçdılar

⁽¹²⁾Her kışi ardınca görmege diler
Tâcir ü baqqâl hem başmaqcılar

[35a] ⁽¹⁾Müşterî olmaduk âdem kıalmadı
İllâ hiç kimse pahâsın bilmedi

⁽²⁾Güci yetdükce her kışi verdiler
Birbirinden arturup kıaldurdılar

⁽³⁾Bir kıarıcık bir kelep iplik ile
Müşteriyim ben dağı didi gele

⁽⁴⁾Didiler³⁷ ki ' aklıñ kıanı senüñ kıarı
Hocalaruñ yetmedi sim ü zerî

⁽⁵⁾İşidüñ imdi kıarınüñ sözünü
Bunlara söyledi cümle zârını

⁽⁶⁾Yūsuf'a hiç kimse pahâ bulmaya
müşterî olmayanuñ ' aklı' olmaya³⁸

⁽⁷⁾Ben de dirim kıi Yūsuf' ı alayım
Tek anuñ müşterisinden olayım

⁽⁸⁾Müşterî olmaduk âdem kıalmadı
Meger işitmedi anı bilmedi

⁽⁹⁾Sulţân eydir vezîre nic' idelim
Bu pahâya nice tedbîr idelim

⁽¹⁰⁾Vezîr iyder çünkü böyle şüreti
Dünyâyı verseñ degildir kıymeti

⁽¹¹⁾Sulţân iyder tartuñ anı alalım
Tartmasına nice tedbîr kıılalım

⁽¹²⁾On şığır derisi anda aldılar
Dikdiler anı terâzû kııldılar

⁽¹³⁾Ba' zılar didi demürden düzdiler

³⁶ Metnin aslında "Yūsuf' uñ yanına" şeklindedir. Ancak vezin gereği "Yūsuf yanına" şeklinde yazılmıştır.

³⁷ Metnin aslında "didiler ki " şeklindedir. Vezin gereği "ki" ifadesi çıkarılmıştır.

³⁸ Metnin aslında "İllâ müşterî olmayanuñ ' aklı' olmaya" şeklindedir.

Ki **bing** batmān demür idi yazdılar

- [35b] ⁽¹⁾Bir kefesine Yūsuf'ı koydılar
 Bir yanına cümle mālı koydılar
⁽²⁾Yūsuf ağır geldi ol māldan ey yār
 Hāznede ne var ise getürdiler
⁽³⁾Ağır atlās kıymeti bezler bile
 Gümüſ altun nice yüz ſanduğıla
⁽⁴⁾Bunlaruñ cümlesile alı viremez
 Yūsuf'a ağır gelür māl bulamaz
⁽⁵⁾Gördi sultān tartmak ile olmadı
 Sözin açdı örtmek ile olmadı
⁽⁶⁾Luṭf idüpdür baña bağıſlan bir kulu
 Saña hepsin vireyim işbu mālı
⁽⁷⁾Yoksa ben buña pahā yetürmezem
 Mıſır hāzinesile kıymet bulamazam
⁽⁸⁾Dimesünler baña bu halk bu kulu
 Alamadı yetmedi aña mālı
⁽⁹⁾Mālik iyder cānımı verem saña
 Kul nedir ki kıymayam³⁹ ben saña
⁽¹⁰⁾Virdi Yūsuf 'ı vardı sultān yanına
 Sen esen ḳal didi mālik cānına
⁽¹¹⁾Mālik iyder ey 'aceb ḳikmet n'ola
 Bunca mālı vire sultān bir ḳula
⁽¹²⁾Böyle didi baḳdı Yūsuf yüzine
 ſanasın kim ay görindi gözine
⁽¹³⁾Zirā evvel kul diyü baḳar idi
 Nürü görmez 'aceb göz örter idi

[36a]

- ⁽¹⁾⁴⁰
⁽²⁾ſimdi bu kez raḳm-ıla baḳdı aña
 Gördi Yūsuf nürünü ḳaldı taña
⁽³⁾Na'ra urup 'aḳlı başından ſaşar
 Uſſı gitdi Mālik'üñ ol dem düşer
⁽⁴⁾Aḳlı geldi vardı Yūsuf yanına
 Pes yapıſdı mālik anuñ eline
⁽⁵⁾Didi yüzinde yā Yūsuf berḳ urur
 Bir nür gördim ſanasın ḳamerdurur
⁽⁶⁾Yūsuf eydir ol nübüvvet nürüdür

³⁹ Metnin aslında “kıymayam” şeklindedir. Ancak vezin gereği “kıymayayum” şeklinde yazılması uygun görülmüştür.

⁴⁰ Zirā evvel kul diyü baḳar idi

Nürü görmez 'ucub göz örter idi. Müstensih 35b'de yazdığı bu beyti 36a'da tekrar yazdığını fark ederek üzerini çizmiştir.

Enbiyâya ol Hâk'ũ⁴¹ envâridir

⁽⁷⁾Mâlik eydir ey Yūsuf vergil haber
Kimũñ aşlısın digil ey mu' teber

⁽⁸⁾Yūsuf eydir diñle ey hoca beni
İllâ kimseye dimeyesin beni

⁽⁹⁾Ya' kũb ođlu Yūsuf'ım bil ey hoca
İbrâhim İshâk'durur aşlım yüce

⁽¹⁰⁾Mâlik eydir yâ Yūsuf söyleyesin
Seni şatanlar kimdir diyesin

⁽¹¹⁾Yūsuf iyder saña anı dimezem
Ġammâz olup ol sözi söylemezem

⁽¹²⁾Mâlik iyder bir dağı sözüm saña
Bir du' â dileye sen Hâk'ũ'dan baña

⁽¹³⁾Kızlarım çok oğlum olmadı benim
Baña oğul dileyi vergil cânım

[36b] ⁽¹⁾Yūsuf eydir aç elũñ isteyeyin
Tañrı'dan saña oğul dileyeyin

⁽²⁾Yūsuf öñinde mâlik diz çöker
Açdı elin hem Yūsuf du' â diler

⁽³⁾Rabbiye Yūsuf tazarru' eyledi
Tañrı du' asını mağbũl eyledi

⁽⁴⁾Mâlik[e] virdi yigirmi dört ' ayâl
Kalmadı göñlünde mâlikũñ melâl

⁽⁵⁾Çün yigirmi dört oğul virdi aña
Aşlı türedi anuñ öñden soña

⁽⁶⁾Mâlik iyder bilmedim ben bu hâli
Seni âzâd ideydim n' idem mâli

⁽⁷⁾Sultân aldı çâre yok buña ey cân
Yâ Yūsuf unutma beni her zamân

⁽⁸⁾Gitdi Yūsuf mâlikil' esenleşür
Gördi sultân vezîr ile söyleşür

⁽⁹⁾Sultân iyder vezîre haznede mâl
Kalmadı mı nice oldu kıl ü kâl

⁽¹⁰⁾Veziir iyder kalmadı hiçbir dirhem
Boş kalupdur göñlim istemez varam

⁽¹¹⁾Sultân eydir bir dağı pes var hele
Ola ki anda bir tamlâ kald'ola

⁽¹²⁾Hazne-dâr sultân sözile pes varur

⁴¹ Metnn aslında “Hâk'ũñ envâridir” şeklindedir. Ancak vezin gereği “Hâk'ũñ” sekl tercih edilmiştir.

Vardı açdı hazneyi dolu bulur

⁽¹³⁾Gördi hazne toptolu olmuş hele
Geldi sultāna didi bil ey yare

[37a] ⁽¹⁾Şöyle olmuş hazne dopdoludurur
Şanki hiç gitmedi evvelki gibi durur

⁽²⁾Sulṭān anı işidüben şād olur
Vardı o da hazneyi dolu bulur

⁽³⁾Sulṭān eydir vezîre hikmet n'ola
Vezîr eydir şor bu oğlana hele

⁽⁴⁾Zirā şol māl tartılırken görmişem
Bir zamān bunuñ yanında durmuşam

⁽⁵⁾Geldi bir aq kuş bu kula söyledi
Yā Yūsuf gör Tañrı seni n'eyledi

⁽⁶⁾Çünkü nefsüñ bunda gurūr itmedi
Mışır hazînesi pahāña yetmedi

⁽⁷⁾Sulṭān anı işidüp 'aceble di
Döndi ol demde Yūsuf'a söyledi

⁽⁸⁾Yā Yū[su]f hikmet nedir hazne dola
Virilen māl yine yerine gele

⁽⁹⁾Yūsuf iyder Rabb'im eyledi buni
Saña kul itmişidi evvel ol beni

⁽¹⁰⁾Mālik'i verdi seni şād eyledi
Senden aldı beni āzād eyledi

⁽¹¹⁾İşde bildüñ baña minnet eyleme
Haznemi verdim diyüben söyleme

⁽¹²⁾Bu sözi sulṭān işidüp sevinür
Yūsuf'ı aldı sarâyına gelür

⁽¹³⁾Zelîha'ya dir bir kul aldım gör anı
Görmedim hiç 'alem içre mişlini

[37b] ⁽¹⁾Çünkü oğlumuz kızımız olmadı
Bir oğul buldım cihāna gelmedi

⁽²⁾Dilerim ki bu bir oğul ola
Ölicek yine yerimüzde qala

⁽³⁾Zelḥā gördi çünkü Yūsuf'ıñ yüzün
Dubdurı geldi yerinden añsızın

⁽⁴⁾Vardı yapışdı Yūsuf'ıñ eline
Şāz olup bu şi'ri geldi diline

⁽⁵⁾Bu ne gündir mäh-ı tábān gelür⁴²
'Āşî kula Tañrı'dan ihsān gelür

⁴² Metnin aslında "Bu ne gündir uş mäh-ı tábān gelür" şeklindedir. Vezin gereği "uş" ifadesi çıkarılmıştır.

(6)Ölmiş iken yine irişdi hayât
Cânıma cân olmağa cânân gelür

(7)Hem hıızır gibi saña virür hayât
Dur nüş it kim işbu âb-ı hayvân gelür

(8)Bu gelen hürî midir yâhūd melek
Hiç ola mı böyle bir insân gelür

(9)Bu gönül tahtı harâb olmuş iken
Gele ma' mür eyleye sultân gelür

(10)Dertlüyem derde dermân istedim
Yine Haḫḫ'dan derdime dermân gelür

(11)Hem ziyâfet ideyim ben ne buña
Cânı kırbân ideyim mihmân⁴³ gelür

(12)Dur ey⁴⁴ bülbül ne durursın zâri kııl
Gül görindi gözüme destân gelür

[38a] (1)Ben ğarîbe Haḫḫ ' inâyet eyledi
Şükr ideyin dilime şükrân gelür

(2)Bunu didi Zeliḥâ gör ne kıılır
Şâd olup Yûsuf'ı yanına alur

(3)Üç yüz altmış boḫca aña don ider
Her güne bir dürlü reng kaftân ider

(4)Kıymeti her gömleğin on bin idi
Yâ Yûsuf bu donları gel gey didi

(5)Yûsuf eydir geymezem ben ol donı
Ben kıulum baña gerek kıul kaftanı

(6)Zeliḥâ iyder sultân emr itdi baña
Gücile geydirdiler anı aña

(7)Hem bir altunlu tâc urdı başına
Zeliḥâ şanki irdi yüz bing yaşına

(8)Yûsuf anda yâ melek yâ hür olur
Zeliḥâ anuñ karşışına zâr olur

(9)Zeliḥâ anuñ ' aşığı hayrânıdır
Yûsuf anuñ cânı içre cânıdır

(10)Yûsuf' un yüzine baḫar âh ider
Gözlerinüñ yaşı yürek kıanıdır

(11)Dün ü gün söyler Yûsuf dir yâ Yûsuf
Şanki ol bülbül bu gülistânıdır

⁴³ Metinde bu kelime müstensih tarafından sürekli olarak “mühhmân” şeklinde yazılmıştır. Ancak imla gereği tarafımızdan “mihmân” şekli tercih edilmiştir.

⁴⁴ Anlam ve vezin gereği “Durma” şeklinde olmalıdır.

- (12)Geçdi geymeden yimeden içmeden
Zâr olur karşıısına mestânedir
- [38b] (1)Hiç yanından kıomaz idi Yûsuf'ı
Şöyle kim damarlarında kıanıdır
- (2)Yüzine kıaqr anuñ doymazdı hîç
N'eylesün bağıru anuñ püryânıdır
- (3)Nice ağlamasın oldu ğarîb
Yûsuf olmasa cihân zindânıdır
- (5)Yanarıdı yüreginde 'aşk odı
(6) Diñle imdi Zelîhâ'yı 'aşk n'eyledi
- (7)Hiç Yûsuf'dan ğayrıyı añmaz idi
Yoğsa andan ğayrıyı ğörmez idi
- (8) Zelîhâ Yûsuf yüzine kıaqr idi
(9)Ağlar-ıdı yüregın yaqrar idi
- (10)Ġözi yaşı yire dökülür idi
Yirde Yûsuf adını yazır idi
- (11)Ġöge kıaqr ğöğsini döğer idi
(12)Ġökde Yûsuf adını ğözler idi
- (13)Varuban pütîhânesine ğirdi
Ağlayuban pütına yalvardı
- (14)Zelîhâ'ya bu 'aşk odı kâr eyledi
Yûsuf'ıñ elin aluban ağladı
- [39a] (1)Ben ğarîbüñ nice ola hâli didi
Yûsuf'ıñ yüzine yaş aqrar idi
- (2)Yûsuf'ıñ elin eline aluban
Anuñıla pütîhâneye varuban
- (3)Yalvarup pütına eydir ey şanem
Baña sen iydiviresin dilerem
- (4) Aceb Yûsuf benümle bir ola mı
Yoğsa bu derdim ölince kıala mı
- (5)Tañrı emrile ol püt söyledi
Olısar Yûsuf senüñ evme didi
- (6)Ol Nebî'dir sen anı incidmegil
Doğrı yolu kıoyup egri ğitmegil
- (7)Böyle diyüp düşdi kıırıldı şanem
Zelîhâ iyder yâ Yûsuf n'oldı şanem
- (8)Yûsuf eydir Tañrı'dır anı kııran
Cümle halkı öldüren hem dirğüren
- (9)Sen pütâ şaparsın neye yarar
Tañrı kıışm eyler anı şöyle kıırar
- (10)Zelîhâ eydir ne bilür Tañrı bizi
İşbu tenhâ yirde şabdugımuza

(1)Yūsuf eydir Tañrı'muz 'ālimdurur
Kimse anı görmez ol halkı görür

(2)Zelîhâ iyder yâ Yūsuf di Tañrı'ña
İşbu pütleri bitün ide yine

[39b] (1)Yoksa bunı nāgihān sulţān duyar
Kağıyup diye pütümü kim kırar

(2)Yūsuf anı Tañrı'sından diledi
Tañrı ol pütleri bitün eyledi

(3)Zelîhâ gördi bunı dağı artuğ sever
Yüzini görmege her demde iver

(4)Ey dir ey Yūsuf severim ben seni
İñlerem dün i gün gör sen beni

(5)Yūsuf anuñ yüzine hiç bakmadı
Sözlerini gönline hiç bırakmadı

(6)Zelîhâ'nuñ zārını işit sen yine
Söyler-idi Yūsuf'a yana yana

(7)Zelîhâ dün ü gün böyle yalvarur aña
Hiç Yūsuf bakmaz idi andan yaña

(8)Gördi Zelîhâ Yūsuf bakmaz aña
Didi bir çäre ideyim ben buña

(9)Didi yanımdan ayırayım⁴⁵ ben bunı
Ola ki unudayım⁴⁶ anuñ 'aşkıını

(10)Bağcevāna gönderdi Yūsuf'ı gide
Vara anda bağçeye hizmet ide

(11)Vardı Yūsuf hizmet itdi bağçeye
Bağçe oldu doydu bağvān akçeye

(12)İki yıl durdu Yūsuf hiç gelmedi
Derdı arttı Zelîhâ'nuñ gülmedi

(13)Durdı bir gün kendi bağçeye varur
Yūsuf'ı aldı yine eve gelür

[40a] (1)Çün Yūsuf'ı Zelîhâ alup gelür⁴⁷
Aña dürlü dürlü donlar geyürür

(2)Çün Yūsuf ol donları geydi yine⁴⁸
Geçdi Zelîhâ Yūsuf'un karşısına

⁴⁵ Vezin gereği "ayıram" şeklinde olalıdır.

⁴⁶ Vezin gereği "unudam" şeklinde olmalıdır.

⁴⁷ Metnin aslında "Çünkü Yūsuf'ı Zelîhâ aluban gelür" şeklindedir. Ancak vezin gereği "çün" ve "alup" ifadeleri tercih edilmiştir.

⁴⁸ Metnin aslında "Yūsuf çün ol donları geydi yine" şeklindedir.

- (3)Ellerin kavuşdurup karşıdurur
Boynın eger yâ Yūsuf dir yalvarur
- (4)Zelîhâ yine derde dermân bulmadı
Yūsuf’uñ hiç aña meyli olmadı
- (5)İñleridi dün ü gün zâr eyledi
Gün gün artdı Zelhâ’ya kâr eyledi⁴⁹
- (6)Zirâ ol hiç añmazıdı kendüzin
Yemez içmez uyumazdı dün ü gün
- (7)Böyle iderek ‘aşk-ıla bağıri bişer
Hasta oldı şoñra döşege düşer
- (8)Sultân anuñ hastalugın işidir
Durdı ol dem Zelîhâ’yı göre gelür
- (9)Didi kim yâ Zelîhâ n’oldı saña
Hiç cevâb vermedi Zelîhâ aña
- (10)Sultân anuñ n’olduğın bilmedi⁵⁰
Bir hekim getürüñ diy’emr eyledi
- (11)Geldi hekim bağıdı anuñ yüzine
Gördi tamarların işit sözi ne
- (12)Gördi ‘aşk tamarlarını oynasır
Yüregi içinde ‘aşkı kaynasır
- [40b] (1)Didi şâhâ yoğ bunuñ hastalığı
Sultân eydir diyüver ne olduğımı⁵¹
- (2)Didi şâhâ hâtırıñı gözlerem
Sizi incine diyüben şaqlaram
- (3)Sultân eydir korkma söylegil baña
Yâ seni neye getürmişim buña⁵²
- (4)Didi sultânım bunuñ hastalığı
‘Āşuk olmış ‘aşka mecrûh yüregi
- (5)Marâzı yoğdır buña ide zarar
‘Aşğ odı yüregine itmiş eşer
- (6)Zelîhâ utanup urdı yüzini
Var git dir bilmedüñ sen beni
- (7)Sultân anı işidüp oldı melûl
Zirâ derde bulmadı dermânı ol
- (8)Durdı sultân vardı gitdi ey cân
Tâyesiyle kaldı Zelhâ bil hemân

⁴⁹ Metnin aslında “Gün be gün artdı Zelîhâ’ya kâr eyledi” şeklindedir.

⁵⁰ Metnin aslında “Sultân anuñ n’olduğın bilemedi” şeklindedir. Ancak vezin gereği bir takım değışiklilere giilmiştir.

⁵¹ Metnin aslında “Sultân eydir diyüver ne olduğımı” şeklindedir. Ancak vezin gereği “ne olduğın” şeklindedir.

⁵² Metnin aslında “Yâ seni neye getürmişim ben buña” şeklindedir.

(9)Tāye didi ey benim kızıl gülüm
Boyu servi dalı şacı sünbülüm

(10)N'oldı saña şoldı kızıl güllerün
Söylemez oldı şu bülbül dillerün

(11)Gözlerün yaşı durmayup açar
Yañağün şarardı yüregim yaçar

(12)Gizlemegil hâliñi söyle baña
Derdiñi bilem ' ilâc idem saña

(13)Sırrıñı fâş itmeyüben gizleyem
Zirâ senün şîhhatiñi gözleyem

(14)Zelha işiddi çün tāye sözini
Âh idüp inledi açdı gözini

[41a] (1)Zelhâ iyder sen beni sevdün anam
Saña ısmarladı hem beni atam

(2)Analığı yerine getür baña
Diyeyim ben cümle sırrımı saña

(3)İmrâni kul beni mecnûn eyledi
Yanarım ' aşkıla gör ki n'eyledi

(4)Dün ü gün şabr u kararım kalmadı
Yağdı beni hiç mecâlim kalmadı

(5)Luţfuñ ile baña ihsân eylegil
Bu benim derdime dermân eylegil

(6)Tāye iyder ey gözüm nûrı baña
Evvel diseñ dermân ideydim saña

(7)Zirâ bu ' aşk derdi büyük dertdurur
' Âşuqını yaçar ol bir oddurur

(8)Niceler âr u nâmûsı terk ider
Ma' şûkı yolına belin perk ider

(9)Niceler tâ' atini verdi yele
Dînin imânın adın şanın bile

(10)Bu beyük dertdir buña dermân gerek
Belki sağ olana cism ü cân gerek

(11)Tāye eydir buña tedbir idelim
İkimüz tedbîrimüz bir idelim

(12)Zelîhâ iyder baña dermân eylegil
Beni esirge luţf u ihsân eylegil

(13)Tāye iyder diyesin sultâna sen
İdivere bir sarây köşkü beden

[41b] (1)Çün düzeler ol sarây tamâm ola
Oğuyavuz Yûsuf'ı anda gele

(2) Göresin kim ben aña ne eyleyem
Dürlü dürlü mekr i hîle eyleyem

(3) Zeliḥā ol dem sultāna ḥaber ider
Geldi sultān Zeliḥā'ya gör n'ider

(4) Zeliḥā iyder sultānım hoş bilesin
Bu benim derdime dermān kılasın

(5) Bir sarāy yapıveresin key yüce
Cümle 'ālem görüne ucdan uca

(6) Çün anuñ içine girüp oturam
Derdime dermān ola ben umaram

(7) Sultān iyder idi vereyin n'ola
Tek senüñ derdiñe bir dermān ola

(8) Çünki sultān işidir bu sözleri
Heb çığırdup geldiler bennārları

(9) Zelḥa iyder baña bir sarāy idüñ
Ben niç'emr eylerisem öyle idüñ

(10) Ol sarāyı eyleyesiz key yüce
Cümle şehir görüne ucdan uca

(11) Hem dışardan anuñ içi görüne
Hem içinden daşras'anuñ görüne

(12) Olmasun bināları perde ola
Mi' mār iyder meger sırçadan ola

(13) Başladı mi' mār anı yaptı hemān
Aña Ḳaytūn diyü ad verdi ey cān

[42a] (1) Ya' nī anuñla Yūsuf'ı ḳayd ide
Ol hümā ḳuşunı anda şayd ide

(2) Yaptı anı sırçadan bünyād ider
Şöyle yüce şanki ol pervāz ider

(3) Kimi yeşil kimi kıztıl kimi aḳ
Şu' le verür şanki gün oldı şaḳ

(4) Aḳını aḳ mermerden müzeyyen itdiler
Ḳızılını 'aḳıḳa beñzetdiler

(5) Yeşili ni yeşil zebercedden gibi
Her biri bir dürlü rengden gibi

(6) Ol sarāyı çünki anlar yaptılar
Dört direk üstine bünyād itdiler

(7) Diregin altun gümüşden eyledi
Her direkde nice şüret eyledi

(8) Nice atlar daḳı altundan idi
Gözleri ya' ḳüt ı aḳmerden idi

(9) Yelesin misk 'anber eyledi
Tırnaḳını dürr i mercān eyledi

- (10) Dağı kuşlar cânıvarlar eyledi
Kimin altundan kimin gümüşden eyledi
- (11) Hem gümüşden pencereler eyledi
Dağı altundan kapular eyledi
- (12) Her kapuda bir zümürüd tavus ola
Başı la' l burnı hem ya' küt ola
- (13) Tırnağı mercân içi ' anber ola
Misk-i ' anber hoşı sarây dola
- [42b] (1) Ol sarây içinde dürlü halılar
İbrişimden döşediler zîleler
- (2) Dağı honlar cāriyeler düzdiler
El ayağ göz kaç yazdılar
- (3) Kimisi elinde honlar götürür
Altun ibrik kimi şerbet yi(e)türür
- (4) Üd u ' anber kimi elinde dutar
Kimi gül şuyı şaçar kimi hoşar
- (5) Dağı bağcılar eylediler öñine
Ağacı altun gümüş yabrağına
- (6) Yabrağı yeşil zebercedden idi
Güheridi yemişi mercân idi
- (7) Bu sarâyı böyle zînet itdiler
Diñle imdi dağı aña n' itdiler
- (8) Yûsuf ile Zelîhâ' nuñ şüretini
Yazdılar sarây içi doldı anı
- (9) Dağı üstüne ve her yanına
Böyle yazdılar kamu dîvârına
- (10) Şöyle yazdılar anuñ ikisini
Birbirinüñ boynına kollarını
- (11) Şöyle yazmışlar ki gūyâ kuçuşur
Şarmaşur birbirile öpüşür
- (12) Gören anı birbirile oynar şanır
Diri âdem diseñ aña inanır
- (13) Çün tamām oldı sarâyı gördiler
Üstâdlara hil' atler geydirdiler
- [43a] (1) Geldik imdi yine Zelîhâ hâline
Anı görüp saçular saçdı yine
- (2) Saçılan heb cümlesi altun idi
Yine üstâdlar anı döşürdi
- (3) Zelîhâ dürlü zînetle bize nūr
Tahta çıkdı şanasın ay görünür

- (4)Öyle vaḳti Yūsuf durur idi⁵³
Tāye vardı Yūsuf'a tiz gel didi
- (5)Geldi Yūsuf sarāyuñ ḳapusına
Durdı biraz baḳdı anuñ yapusına
- (6)Tāye aña durma tiz yöri didi
Yūsuf anda bu işi fikr eyledi
- (7)Bir ayaḡın başmışikēn içeri
Ḳaşd itdi ki hemān dōne giri
- (8)Tiz segirdi tāye çekdi içeri
Sürdi anı baḡladı ḳapuları
- (9)Yūsuf anda bildi neye uğradı
Durdı andan beli baḡın baḡladı
- (10)Bir iki yerden düğümler uçkur çözülmeye⁵⁴
Bu sarāyda añsızın güç olmaya
- (11)Yedi ḳapudan içerü sürdiler
Cümle ḳapuları kilidlediler
- (12)Girdi gördi Zeliḫā'yı güneşde durur
Şanasın bir ay olup oturur
- (13)Vardı aña ḳapu ḳıldı söyledi
Ḳutlu olsun saña sarāyuñ didi
- [43b] (1)Zeliḫā dir senüñçün eyledim
Yā [Yū]suf gör ben bu evi n'eyledim
- (2)Baḳdı Yūsuf ol sarāyuñ şahınına
Dört yanına daḡı divārlarına
- (3)Gördi bu şüretleri ḳaldı taña
Didi yā Rabbī meded eyle baña
- (4)Beni bu fettān elinden şaḳlagıl
Yā İlähī beni azdırmaya şeytān bekleḡil⁵⁵
- (5)Zeliḫā iyder yā Yūsuf gör şüretüñ
Beni mecnūn itdi senüñ şüretüñ
- (6)Yūsuf eydir baña Rabb'im vird'anı
Bilmezsin sen 'ālemi yaradanı
- (7)Zeliḫā iyder gözüñile ḳaşıñı
Gör kim nice deli eyledi beni
- (8)Daḡı zülfüñ bendine dolaşmışam
Misk ḳoḡun ḡayretine düşmişim
- (9)Daḡı boyuñ görelī servi dalı
Dal oluban egilüp bükdi beli

⁵³ İkinci tef'ilede eksik var.

⁵⁴ Hece fazlalığı vardır.

⁵⁵ Hece sayısında fazlalık vardır.

- (10)Yūsuf eydir çünki kabre girevüz
Dökülür bu cümle heb kaç göz
- (11)Kabr içinde çürümiş benim göreydin
Bed kokuşudan duramayup kaçaydın
- (12)Zelîhâ iyder itme bu cevri baña
Yedi yıldır kul olmuşam ben saña
- (13)Āleme sultān gör saña kul olmuşam
Yā Yūsuf esirge beni n'olmuşam

- [44a] (1)Tahta lâyıksın ey Yūsuf bu gün
Dileriseñ sultānı idem düfün
- (2)Seni Mısr tahtına sultān idem
Sultānuñ adın bu gün pinhān⁵⁶ idem
- (3)Yūsuf iyder ben kuluyam sultānuñ
Sen dağı hatunısın şimdi anuñ
- (4)Yā Zelîhâ sen didüğüñ itmezem
Doğru yolu koyup egri gitmezem
- (5)Bizim aşlımız hıyānet itmedi
Yidügi duz etmegi unutmadı
- (6)Zelîhâ eydir kaçma benden ey cānım
Ā Aşkıñıla eridi cānım benim
- (7)Gel ey Yūsuf derde dermān eylegil
Beni esirge luğ ı ihsān eylegil
- (8)Ben senüñ yoluña cānım verem
Vaşlıñı gel cānıma cān eylegil
- (9)Ben ölürem bu firāka döymezem
Baña vaşlıñ cānıma cān eylegil
- (10)Gel göreyim seni yanımda Yūsuf
Gir gönül tahtına mühmān eylegil
- (11)Bir ġarîb bülbülsin ey Yūsuf bu gün
Gel gülüm bāğında seyrān eylegil
- (12)Ben ġarîbüñ gönüli evi oldı ġarāb
Vaşlıñı gönülüme sultān eylegil
- [44b] (1)Söyledi bu şi'ri Zelîhâ inledi
Yūsuf anı görüp Ā aceb tañladı
- (2)Yūsuf iyder yok yire zār idesin
Beni dilersin güneş-kār idesin
- (3)Tañrı katında beni ġor idesin
Hem kıyāmetde işim zār idesin
- (4)Zelîhâ iyder cümle mālumu virem

⁵⁶ Metnin aslında "pünhan" şeklindedir.

- Ben seni Tañrı elinden kırtaram
- ⁽⁵⁾Yūsuf iyder Tañrı 'm almaz rüşveti
Doğrular içündür anuñ raħmeti
- ⁽⁶⁾Zelħā eydir ben işiddim bil anı
Žāyi' itmez zerre mişkāl olanı
- ⁽⁷⁾Yūsuf iyder Tañrı 'dan kırkınlaruñ
Kıabül ider şadaķasın anlaruñ
- ⁽⁸⁾Yine Zelħā derdile āh eyledi
Yūsuf' uñ ayađına düşdi ađladı
- ⁽⁹⁾Yūsuf' uñ ayađına sürer yüzün
Kıanlu yaşlarla doldırdı gözin
- ⁽¹⁰⁾Dir Yūsuf esirge ben miskini
Senüñ için inlerim düni günü
- ⁽¹¹⁾Zeliħā ağladuğını esirgedi
Geldi şeytān tamarını ırđadı
- ⁽¹²⁾Kıaşd ider Yūsuf dađı elin şuna
Tañrı 'dan nidā irişdi pes aña
- [45a] ⁽¹⁾Yūsuf tekdur eliñi çek didi
Aduñı dīniñi bekle didi
- ⁽²⁾Çünkü Yūsuf bu nidāyı işidir
Kıorķu düşdi göñline giri durur
- ⁽³⁾Zeliħā gördi Yūsuf' ı dönmiş geri
Kıatlanamadı çü vardı ileri
- ⁽⁴⁾Berk yapışdı Yūsuf' ı koyuvermedi
Şol kıadar çekindi kıurtulamadı
- ⁽⁵⁾Zeliħā kıaşd itdi anı başmaķ diler
Zülf-i dārına anı aşmaķ diler
- ⁽⁶⁾Kıarşu bıkup Yūsuf anı görür
Bir yazı var gördi tiz geri durur
- ⁽⁷⁾Lā taķrebü' z-zinā diyüben yazılır
Yazuyu okuyuban pişmān olur
- ⁽⁸⁾Döndi Yūsuf çün girüye yörüdi
Yine Zeliħā' nuñ iliñi kıorıdı
- ⁽⁹⁾Zirā umardı Yūsuf gele diyü
Nefs murādın orada bula diyü
- ⁽¹⁰⁾Yine Zeliħā yüzini sürdi aña
Gördi bu ħāli Yūsuf kıaldı taña
- ⁽¹¹⁾Zeliħā açar göksini iyder aña
Ne kıaçarsın n' eyledim Yūsuf saña
- ⁽¹²⁾Niçe māl mülkimi ħarc eyledim
Dürlü ni' metlerle seni toyladım
- ⁽¹³⁾Diler-iseñ cānımı dağı virem

Yüzümü senüñ ayağıña sürem

- [45b] ⁽¹⁾Gel gör imdi Zeliḥā n'eyledi
Yūsuf'a yalvaruban ağladı
- ⁽²⁾Nice inledüp dökersin kanlu yaş
Hiç baña raḥm itmedüñ ey bağı taş
- ⁽³⁾Āh idüp inler ol zārī kıılır
Yūsuf yine aña meyli olur
- ⁽⁴⁾Yine şeytān Yūsuf'a fitne kıılır
Durdı Yūsuf daḡı ilerü varur
- ⁽⁵⁾Ḥaḡḡ Ta'ālā Cibril'e emr eyledi
İn Yūsuf'ı duzaḡdan kıurtar didi
- ⁽⁶⁾Zeliḥā Yūsuf'a duzaḡlar eyledi
İllā hiç Yūsuf bizi unutmadı
- ⁽⁷⁾Cebra'ıl Ya'küb şüretine girür
İndi ol dem Yūsuf'a karşı durur
- ⁽⁸⁾Baḡdı Yūsuf gördi duran atası
Atasını görecek hiç bilmez n'idesi
- ⁽⁹⁾Yā Yūsuf dir Ḥaḡḡ'dan utanmaz mısın
Nice dertler çeküp uşanmaz mısın
- ⁽¹⁰⁾Aşlımuzda hiç bizim var mı ola
Enbiyā aşlı zinā ider m'ola
- ⁽¹¹⁾Tevbe eyle yā Yūsuf bu iş degil
Düş deyü uzanmagil bu düş degil
- ⁽¹²⁾Tevbe eyledi Yūsuf ol dem hemān
Ḳaçdı andan Ḳapuya oldı revān
- ⁽¹³⁾Ḳapularuñ kilidin fikr itmedi
Her Ḳapu açıldı kilid dutmadı
- [46a] ⁽¹⁾Ḳapulardan çıḲayım diyü ever
Zeliḥā segirdüp ardından Ḳovar
- ⁽²⁾Altı Ḳapuyı çü çıḲdı ol civān
Yedisinde Zeliḥā yerişdi hemān
- ⁽³⁾Yetişüp Zeliḥā etegin Ḳavradı
Ḳapudan taşraya Yūsuf şıḲradı
- ⁽⁴⁾Gömlegi Yūsuf'uñ anda yırtılır
Bir parçası Zeliḥā elinde Ḳalur
- ⁽⁵⁾İkisi de baş açuḲ yalın ayaḡ
Gömlegile hem çözülmüşdi Ḳuşaḡ
- ⁽⁶⁾Ḳovuşarak çünki taşra çıḲdılar
Ḳapuda sultānı oturur gördiler
- ^{(7)c} Ammüsü oḡlu bile sultān ile

Bir h̄atunı daḡı var idi Rā^c ile

⁽⁸⁾Gör̄di sulṭān bunları segirdiṣir
İkisi de ^cüryān olup yolıṣır

⁽⁹⁾Zelḡā sulṭānı gör̄icek çağırur
Dād elinden bu ḡulun dir yüz vurur

⁽¹⁰⁾Sulṭānım dir gör ḡulıñı n'eyledi
Elini ṣundi baña ḡaṣd eyledi

⁽¹¹⁾Hem daḡı seni de öldirmek diler
Öldürüben taḡtıñı almaḡ diler

⁽¹²⁾Bunı yā öldir yāḡūd zindāna ṣal
Bed ḡüyımıṣ buña ḡiç verme mecāl

⁽¹³⁾İllā bunı ḡoyasın zindāna dir
^cAḡlı gele ol ki uṣlana dir

[46b] ⁽¹⁾Yūsuf'a key ḡatı bühtān eyledi
Diñle imdi Yūsuf da ne didi

⁽²⁾Didi ḡāṣā sulṭānım ben itmedim
Ol baña ḡaṣd itdi sözin dutmadım

⁽³⁾ḡaçdugım çün baña bühtān eyledi
ḡova çıḡdı gör̄di ṣivān eyledi

⁽⁴⁾Ṣuç kimüñdir yoḡlayasın gör̄esin
Ṣuçlu isem sulṭānım öldüresin

⁽⁵⁾Yūsuf uñ sözine sulṭān ḡaḡıdı
Ṣuçsız oldıḡın neden bilem didi

⁽⁶⁾İkiñizden ḡayrı yoḡdır kim gör̄e
Gele n'olduḡın baña ḡaber vere

⁽⁷⁾Yūsuf iyder ṭanıḡım vardır diye
İṣbu oḡlan nice oldı söyleye

⁽⁸⁾Rā^c ile'nüñ anda bir oḡlu var idi
Sulṭān ile geldi anı yoḡladı

⁽⁹⁾Bir tāye emzürür ol körpe idi
Doḡalı kırḡ gün ba^czılar iki ay didi

⁽¹⁰⁾Sulṭān anda Yūsuf'a ṣaṣḡın diye
İki ayluḡ ma^cṣüm nice söyleye

⁽¹¹⁾Yūsuf iyder hele ṣoruñ siz aña
Diñle imdi nice oldı iydem saña

⁽¹²⁾ḡaḡḡ Ta^cālā Cibril'e emr eyledi
Geldi Cebrā'il ma^cṣūma söyledi

⁽¹³⁾Oḡlanı beṣük-ile getürdiler
ḡankısı ṣuçlu diyüben ṣordılar

[47a] ⁽¹⁾Oḡlan iyder ḡammāzluḡ eylemezem
Birisı ṣuçlu diyü söylemezem

⁽²⁾İllā gömlek yırtıḡını gör̄esiz

Önde ise suçlu Yūsuf bilesiz

⁽³⁾Gömlek yırtığı ardında ise
Zelîhâ'nun suç bilesiz hep neyise

⁽⁴⁾Gördiler ardında imiş yırtığın
Bildi sultân suçlunun kimidügin

⁽⁵⁾Sultân iyder Zelîhâ sen suç eyledün
Yūsuf'a mekrile bühtân eyledün

⁽⁶⁾Zelîhâ anda key utandı işine
Yeñin ört[t]i başına ve yüzine

⁽⁷⁾Sultân iyder yâ Zelîhâ tevbe it
Yūsuf'ı incitmegil var hoşca dut

⁽⁸⁾Yūsuf'a didi ki bunu söyleme
Kimseye bu sırrıñı fâş eyleme

⁽⁹⁾Yūsuf anda toğrı çıkdı ey yare
Ver şalavât ' aşkıla Peyğambere

⁽¹⁰⁾Cebrâ'il Yūsuf'a dir niçün didiñ
Şuçı Zelîhâ itdi diyü söyledün

⁽¹¹⁾Yūsuf iyder baña bühtân eyledi
Şoñra öldürün diyüben söyledi

⁽¹²⁾Cebrâ'il dir ' aşıkı budır nîze
Yâr elinden çeke qahrı hemîşe

⁽¹³⁾Şol iki ayluk ma'şümü gör ne didi
Gömlegi görñ diyüben söyledi

[47b] ⁽¹⁾Şuçlunun suçnu her kim setr ider
Haqq Ta'âlâ suçlarını ' afv ider

⁽²⁾Yūsuf'a niçün irişdi bu belâ
Neden oldu işbu derde mübtelâ

⁽³⁾Zelîhâ çünki anı halvet eyledi
Diñle imdi Yūsuf anda ne didi

⁽⁴⁾Ger beni päre päre ide didi
İtmezem ben bu işi didi söyledi

⁽⁵⁾Bir dağı qardaşları suç işledi
Ben itmezem didi ol fahr eyledi

⁽⁶⁾Tañrı şaklarısa beni dimedi
Anıñçün işbu derde uğradı

⁽⁷⁾Her kişi çünki bir işe başlaya
Allâh râst getüre diye

⁽⁸⁾Bunlara naşîhat idüp sultân gider
Zelîhâ Yūsuf girdi içerü gör n'ider

⁽⁹⁾Zelîhâ Yūsuf'a ta'fir ider

İşbu rüsvâyıluğı sultân bildi der

(10)Sözimi dutsan işbu iş olmazdı
Kimse bizim sırrımız bilmezdi

(11)İllâ bildüğü yek oldı pes n'idem
Bildi sultân dınmadı artuğ ne ğam

(12)Yâ Yūsuf neye durursın gel didi
İşde şimden şoñra korğu kalmadı

(13)Döndi Yūsuf söyledi ol dem aña
Hiç utanmaduñ neler oldı saña

[48a] (1)Görme misin Hakk Ta'ālā n'eyledi
Şol küçük toğmış ma'şüm söyledi

(2)Bunca dertler geldi bu başıña
Tevbe eyle püşmān olğıl işiñe

(3)Çünkü Yūsuf bu sözi didi aña
Bir 'acāyib söz dağı iydem saña

(4)Zelīhā'nuñ başına çün bu iş gelür
Bu haber Mışır'uñ içine yayılır

(5)Bir niçe aña birüñ hatunları
Cem' oluban zem iderler bunları

(6)Didiler ki bu ne 'acāyib iş olur
Kulını sevmek ne 'aceb düş olur

(7)Bā-ħuşūş aqçeyle alma kul ola
Şatun alduğı kula göñli ola

(8)Bu 'acāyib iş kişi 'aşuğ ola
'Aceb oldır ki kulı ma'şūğ ola

(9)Ĥuşūşā sevdüğünüñ göñli olmaya
Gice gündiz gel diye ol gelmeye

(10)Gel dir ise yanına varmayalım
Varuban karşıısına durmayalım

(11)Bunlaruñ zem eyledüğün Zelīhā duyar
Tiz ādem gönderdi ve da'vet ider

(12)Da'vet itdi anları hep geldiler
Gelüben sarāy içine doldılar

(13)Ba'zılar didi yigirmiydi olar
Onı hatun onı kız geldi bular

[48b] (1)Ba'zılar didi oları kırk idi
Yaru hatun yarusı kızlar idi

(2)Döşediler şofraları bunlara
Dürlü ni' metler getürdi anlara

(3)Hem birer turunç birer bıçağıla
Didiler bunı kesüñ yeyün ĥunıla

(4)Her birisi anı kesmek diledi

Zelîhâ yâ Yūsuf diyüben söyledi

⁽⁵⁾ Taşra çık diyü Yūsuf'a çağırur
Çıkdı Yūsuf baqdı hârunlar görür

⁽⁶⁾ Hücreden ay çıkdı şandılar hemân
Görüp anı itdiler âh u figân

⁽⁷⁾ Yūsuf derdine anlar da uğradı
Ellerin turunç diyüben toğradı

⁽⁸⁾ Kesdiler ellerini bilmeyüp duymadılar
‘ Aşk odından acısın bilmediler

⁽⁹⁾ Zelîhâ'nuñ derdini cümle bildiler
Ba' zısı na' ra urup düşdiler

⁽¹⁰⁾ Gördi Yūsuf bunları hep kırılır
Örtti yüzün yine bunlar gendüye gelür

⁽¹¹⁾ Aklı geldi bunlaruñ dört yaña bakar
Gördiler ellerinüñ kanı açar

⁽¹²⁾ Bunı görüp Zelîhâ'dan utandılar
Yūsuf'uñ ' aşk odına hep yandılar

⁽¹³⁾ Zelîhâ iyder n'olduñız ne şaşdıñız
Yâ niçün ben miskini zem itdiñiz

[49a]

⁽¹⁾ Siz anuñ yüzini bir kez göresiz
Kaşd kıldıñız kamuñız cân viresiz

⁽²⁾ Ben anuñ her gün görürem yüzini
İşidürem dahı sükker sözünü

⁽³⁾ İşde siz de gördiñiz heb cümleñiz
İşde şimden girü beni zem itmeñiz

⁽⁴⁾ Ol hârunlar işbu hâli gördiler
Şuçumuz ' afv it diyü yalvardılar

⁽⁵⁾ Biz hâñalar itmişiz luḫ ı kerem
Size lâ'ık oldurur ey muḫterem

⁽⁶⁾ Çünkü anlar cümlesi zâr eyledi
Zelîhâ anlaruñ suçın ' afv eyledi

⁽⁷⁾ Gitdi anlar yine ikisi kalur
Diñle imdi Zelîhâ'yı gör ne kıılır

⁽⁸⁾ Yâ Yūsuf gör imdi senüñ derdiñe
N'eyledüñ hârunları sen gör döñe

⁽⁹⁾ Seni bir kez görmege doymadılar
Şol kadar oldı ki hep cân verdiler

⁽¹⁰⁾ Yâ yüzün her gün gören nic'eylesün
Sen variken derdi kime söylesün

⁽¹¹⁾ Yâ Yūsuf gel esirge kıyma baña

- Ma' şūķımsın ķurbān olayım saña
 (12)Yūsuf anuñ sözini işitmedi
 Ne didise ögüdüni dutmadı
 (13)Zeliķā anda inledi āh eyledi
 Cūşa geldi işbu şı'ri söyledi
- [49b] (1)Ne 'aceb dil-dāre düşdim n'ideyim
 Cevri çok bir yāre düşdim n'ideyim
 (2)Ad ı şānım 'aql u 'ārım gitdi heb
 Ben ġarīb dil-dāre düşdüm n'ideyim
 (3)Derdimi söylemege bir kimse yok
 ġarībem āvāre düşdim n'ideyim
 (4)Bunı diyüp yine döner Yūsuf'a
 Yalvaruban zāri kıılır Yūsuf'a
 (5)Yā Yūsuf dir nice olur hālīm
 N'eyledüñ gör benim bükdin belim
 (6)İşim āh ı nāle vü zār eyledüñ
 Cümle halka beni rüsvāy eyledüñ
 (7)Yeter ķahr eyledüñ gel uy baña
 Yoksa ben de bir iş iderim saña
 (8)Yūsuf iyder yā Zeliķā söyleme
 N'eyleriseñ rāzīyam bunı dime
 (9)Ne güç işüñ var ise söyle baña
 Tañrı'dan ķorķarım uymazam saña
 (10)Zeliķā bu sözden ġāyet darılır
 Darılıp Yūsuf'a bir iki urur
 (11)Nice kııldır baña ķarşu söyleye
 Dürlü dürlü ķahr ı miñnet eyleye
 (12)Yine sulţāna o dem ādem gönderdi
 Geldi sulţān Zeliķā hālüñ ne didi
- [50a] (1)Zeliķā iyder diñlegil feryādımı
 Yaydı bu ķul şehre benim adımı
 (2)Adım altun idi bakır eyledi
 Ulu iken ġor ı ġaķır eyledi
 (3)Baķamaz oldım bu halkuñ yüzine
 Kıatlanamazam bu ķuluñ sözine
 (4)Yā izin ver halka 'özrim dileyem
 Yā [Yū]suf'ı ġabs i zindān eyleyem
 (5)Sulţān iyder ķo 'özir kaçan ola
 Meger Yūsuf ġabs ile zindān ola
 (6)Çıķaruban verdi yüzigin aña
 Didı verdim Yūsuf'uñ iznin saña
 (7)Sulţān iyder Yūsuf'ı ġabs idesin

Ben ölünce anı çıkarmayasın

⁽⁸⁾Çünkü sulṭân Zeliḫâ'ya böyle didi
Sırrıla vezîr aña söyledi

⁽⁹⁾Didi niçün Yûsuf'ı ḫabs idesin
Hem çıkarmañ diyüben 'ahd idesin

⁽¹⁰⁾Sulṭân iyder maḫşûd bu ḫalk ulu kiçi
Diyeler kim Yûsuf eylemiş şuçı

⁽¹¹⁾Bir daḫı Zeliḫâ anı hiç görmeye
Görüben Yûsuf'a gönîl vermeye

⁽¹²⁾Āşuḫa bundan büyük ḫahr olmaya
İsteye dostın yanında bulmaya

⁽¹³⁾Fikrim ol Zeliḫâ'ya miḫnet iderim
Yûsuf'ı anuñ yanından giderem

[50b] ⁽¹⁾Çünkü sulṭân Zeliḫâ'ya izin verür
Zeliḫâ ol dem ḫullarına buyurur

⁽²⁾Getürüñ dir demürçilerüñ eyüsin
Getürüben gösterdiler birisin

⁽³⁾Zeliḫâ ol demirciye emr eyledi
Yûsuf için düz bir ağır zencîr didi

⁽⁴⁾Bir bilekce düzgil daḫı ḫullarına
Uralum anı bu ḫuluñ ḫolına

⁽⁵⁾Demürçi iyder Zeliḫâ'ya ey sulṭânım
Zindâna zencîrsiz anı ḫoyalım

⁽⁶⁾Dürlü ni' metlerle besledüñ anı
İbrişime döndi şimdi anuñ teni

⁽⁷⁾Şöyle yufḫadır derisi şan vâle
Ağır zencîr ile ḫâli nice ola

⁽⁸⁾Zeliḫâ'ya demirci bunı söyledi
Zeliḫâ Yûsuf'ı esirgeye didi

⁽⁹⁾Zeliḫâ dir söyleme baña böyle ḫaber
Kim ki söylerse idem aña zarar

⁽¹⁰⁾Demirci iyder sulṭânım uyduḫ saña
Her ne kim emrüñ olına idem aña

⁽¹¹⁾Çün demirci aña zencîrler düzer
Hem bilekce daḫı kilidler düzer

⁽¹²⁾Düzdi anları pes aluban gelür
Yûsuf anı ḫarşudan baḫup görür

⁽¹³⁾Çıḫardılar Yûsuf'ıñ donlarını
ḫuşaḫların daḫı ḫaḫtânlarını

[51a] ⁽¹⁾Getürüp aña pâlâs geydirdiler

- Hem başına bir kapalağ urdılar
⁽²⁾Getürün zencire uruñ didiler
Kelebce ile ikisin getürdiler
⁽³⁾Çünki Yūsuf işidir bu sözleri
Dola gelür ol mübârek gözleri
⁽⁴⁾Didi geydürün baña pālās n'ola
Şimdi babam da palās geyer ola
⁽⁵⁾Getürüp zenciri aña urdılar
Ol mübârek boynına pes dağdılar
⁽⁶⁾Vurdılar bilekceyi kollarına
Gel gör imdi dünyānuñ hāllerine
⁽⁷⁾Bir zamān kapuya koydılar anı
Aşdılar ib tağup bellerine
⁽⁸⁾Çıkaruban bāzīgāna şatdılar
Aldı katdı Yūsuf'ı kullarına
⁽⁹⁾Ol bāzīgān bağladı Yūsuf elin
Göç idüben gıtdiler yollarına
⁽¹⁰⁾Yūsuf'ı aldı bāzīgān yöridi
Getürür anı Mışır illerine
⁽¹¹⁾Getürüp sultāna şatdılar anı
Zelīhā'yı bülbül ider güllerine
⁽¹²⁾Şimdi gel gör bu ğarībün zencirin
Dağdılar bilekceyi kollarına
⁽¹³⁾Çıkarup donın palās geydürdiler
Gör gözinden pes ağan sellerine
- [51b] ⁽¹⁾Zelīhā Yūsuf'a gör neler kıılır
Hiç inanmañ 'avratuñ dillerine
⁽²⁾Ġarīb olıcağ kişi çok dert çeker
Ne vaqt şala ğaribi illerine
⁽³⁾Yā İlahī ol ħabībün ħağğıçün
⁽⁴⁾Ġaribleri tiz gönder vağanına
⁽⁵⁾Yūsuf iyder bağlañ elim yeridir
Bizim aşlumuz belālar dārıdır
⁽⁶⁾Boynı zencir kolda bilekce sürdiler
Vardılar çarşu içine girdiler
⁽⁷⁾Çünkü bu ğavğāyı şehirlü duydılar
Cem' oluban artlarına uydılar
⁽⁸⁾Çarşu ħalkı ulam ulam ağıdılar
Heb divārlar başlarına çıkdılar
⁽⁹⁾Cümle ħalk birbirine söyler imiş
Yūsuf'ı zindāna koyarlarımış
⁽¹⁰⁾Zelīhā'ya qarşulayuban söylemiş

Zeliḥā an'ehli zindān eylemiş

⁽¹⁾Yūsuf anlaruñ yanına uğradı
Başın egdi eli gögsin'eyledi

⁽²⁾Didiler kim yā Yūsuf şol devleti
Bilemedüñ işde gör mühneti

⁽³⁾Yūsuf iyder Zeliḥā hışmından baña
Tañrı hışmı artuğdurur önden şoña

[52a] ⁽¹⁾Cehenneme girüp oda yanmadan
Yegdir zindānda eriye bu beden

⁽²⁾Didiler zindānda olmağ yeg midir
Yūsuf iyder Rabb'imüñ emridurur

⁽³⁾Yine oradan Yūsuf'ı getürdiler
İledüp zindān içine koydılar

⁽⁴⁾Çünkü Yūsuf zindān içinde qalur
Diñle imdi Zeliḥā'nuñ ḥāli n'olur

⁽⁵⁾Dertlü olur çün varur sarāyına
Kime bakşañ Yūsuf idi āyine

⁽⁶⁾Fıkr ider gözlerini kaçlarını
Yā Yūsuf'uñ itdügi işlerini

⁽⁷⁾Zirā ol gördi Yūsuf'uñ yüzini
Söyledirdi işidirdi sözini

⁽⁸⁾Ne yüzün görür ne işidir sözün
Kıanlu yaşlarla doldurur gözün

⁽⁹⁾Gice sarāy üstine çıkarıdı
Göz uruban zindāna baqar idi

⁽¹⁰⁾İñleyüp āh idüp ağlar idi
Ağlariken bu sözi söyler idi

⁽¹¹⁾Çağırurdu yā Yūsuf uyur mısın
Uyanuğ mı sözim işidir misin

⁽¹²⁾Şol kara gözler 'aceb uyur m'ola
Derdim artduğın benim bilür m'ola

⁽¹³⁾Sulṭānuñ emri olsa ger baña
Getüreydim seni yine yanıma

[52b] ⁽¹⁾İllā nice ideyim emr eyledi
Ben ölince anı çıkarma didi

⁽²⁾Her gice böyle ağlardı zār ı zār
Şabāḥ olur yine tahtına çıkar

⁽³⁾Yine donlarını aña göndürür
Dürlü ta'āmlarda bile göndürür

⁽⁴⁾Yine bir gice duruban atlanur

Kimse görmeden zindā[na] varur

⁽⁵⁾Varuban zindāncıya emr eyledi
Ne durursın gir Yūsuf'ı dög didi

⁽⁶⁾Didi zindāncı niçün dögem anı
Zeliḥā dir kulağıma girsün üni

⁽⁷⁾Zirā ben çıkaramazam n'ideyim
Anuñ sesini bāri işideyim

⁽⁸⁾Girdi zindāncıYūsuf'a söyledi
Zeliḥā'nuñ ḥālin ḥikāyet eyledi

⁽⁹⁾Didi imdi yā Yūsuf sen bilesin
Yaşduğı ben urayım çağirasın

⁽¹⁰⁾Çünkü zindāncı durup yaşduğ urur
Yūsuf ağlar Zeliḥā sesin işidir

⁽¹¹⁾Ağladuğın işidüben acıdı
Tiz ādem göndürdi dögmesin didi

⁽¹²⁾Zindāncı ḥod Yūsuf'ı dögmez idi
Yūsuf ağlardı yā ḥikmet ne idi

⁽¹³⁾Yūsuf anda ğurbetini fikr ider
Biraz ağlar döndü yine şükr ider

[53a] ⁽¹⁾Didi yā-Rabbi meded eyle baña
Kaldım ayağda yönüm döndürdim saña

⁽²⁾Ağlayuban anda zārī eyledi
Ḥaqq Te'ālā Cebrā'il'e emr eyledi

⁽³⁾Sen selām eyle Yūsuf'a söylegil
Bir naşib virdim anı şād eylegil

⁽⁴⁾Ağzına bir şarı lü'lü' koydı ol
Ḥaqq Ta'ālā ḥikmetini duydu ol

⁽⁵⁾Yorduğı düş ta'birī idi anuñ
Her görseñ ḥāfırında idi anuñ

⁽⁶⁾Cebrā'il didi Yūsuf'a diñle sen
Cümle ḥalkuñ düşün ta'bir eyle sen

⁽⁷⁾Çünkü Yūsuf işbu sözi diñledi
Şād oluban Tañrı'ya şükr eyledi

⁽⁸⁾İşde bu sözleri diñledüñ tamām
Ver şalavāt Muşafā'ya ey hümām

⁽⁹⁾Gel berü imdi saña söyleyeyim
Sultānuñ ḥālini taqrir ideyim

⁽¹⁰⁾Ḥasta oldu bir gice sultān hemān
İñler zārī kıılır āh ı fiğān

⁽¹¹⁾Şabāḥ oldu aña ḫabibler gelür
Bildügince her biri 'ilac kıılır

⁽¹²⁾Tañrı emri gelicek dönmez ol

Taḳdîre ' ilâc iderseñ olmaz ol

- [53b] ⁽¹⁾Çün ecel geldi kıtfîr öldi bil
Mısrır ḥalkı cümle zârî kıldı bil
- ⁽²⁾Cümle maḥlûḳ itdiler âh u fiḡân
Şehr içi yâ[s] dutdı heb pîr ü cüvân
- ⁽³⁾Cem' oluban pâdişâhı yudılar
Kefin şarup ḳabre iletüp ḳoydılar
- ⁽⁴⁾Üç güne dek cümle yas eylediler
Cem' oluban şoñra gör n'eylediler
- ⁽⁵⁾Ḳardaşı Reyyân'ı sulṭân itdiler
Taḥta çıkarup anı ḥân itdiler
- ⁽⁶⁾Çünki sulṭân oldı Reyyân ey yara
Yörîdi ḥükmi anuñ ile şara
- ⁽⁷⁾Bir iki ḥaşmı var idi sulṭānuñ
Diñle nice olduḡın diyem anuñ
- ⁽⁸⁾Cem' olup bir yere gör n'eylediler
Sulṭānuñ iki ḳulına didiler
- ⁽⁹⁾Biri şarâb-dâr biri etmekçi idi
Diñle imdi bunlar aña ne didi
- ⁽¹⁰⁾Didiler biz size çok mâl virelim
Sulṭānı öldürivirüñ görelim
- ⁽¹¹⁾Şöyle ḡanî idelüm mâllarıla
Sizi begler idelüm ḳullarıla
- ⁽¹²⁾Râzî oldı olar mâl alalar
Diñle imdi nice fitne ḳıldılar
- ⁽¹³⁾Geldiler gice danışık itdiler
İkisi bu fitneyi düzdiler

- [54a] ⁽¹⁾Şerbete etmege aḡu ḳatalar
Sulṭānuñ önünde elde dutalar
- ⁽²⁾İsteyicek şâh anı vireler
Aña aḡu yidirüp öldüreler
- ⁽³⁾Vardılar işlü işine gitdiler
Diñle imdi evlerinde n'itdiler
- ⁽⁴⁾Ḳatdı ekmeççi aḡuyı ekmege
Durdı sulṭân aluban gitmege
- ⁽⁵⁾Şerbete şerbetçi aḡu ḳatmadı
Sulṭân evvel baña iç diye didi
- ⁽⁶⁾Tırnaḡı içinde aḡüyı şakladı
Sulṭāna şunınca ḳatam didi
- ⁽⁷⁾İkisi de getürüben vardılar

Sulṭāna karşı dutuban durdılar

⁽⁸⁾Sulṭān ekmekçiye dir ye ekmegi
Yemedi ekmegi ider bahāneleri

⁽⁹⁾Sulṭān etmegi bir ite verür
Ağu dutdı ol iti tiz öldürür

⁽¹⁰⁾Şerbetçiye şerbetün iç didi
İçdi şerbetçi anı nesne olmadı

⁽¹¹⁾Ağuyı bırağdı ańsuzın yere
Vākt ola didi beni de araya

⁽¹²⁾Sulṭān anlara hemān hışm eyledi
Hele varuń zindāna koyuń didi

⁽¹³⁾Bir yıl ol zindān içinde durdılar
Yūsuf' uń hulkıla hālın gördiler

[54b] ⁽¹⁾Ḥasta olana Yūsuf' ilāc ider
Dertlü olana du' ā ider gider

⁽²⁾Düş görenün hem düşün ta' bir ider
Ḥasta olanı varuban şorar

⁽³⁾Geldi şerbetçi Yūsuf'a söyledi
Yā Yūsuf düş görmişem ta' bir eyle didi⁵⁷

⁽⁴⁾Bir altun taş ile üç şalkım üzüm
Aluban elüme dińlegil sözim

⁽⁵⁾Şıkıp salkıımı şerbet iderim
İletdim sulṭān içdi pes n' iderim

⁽⁶⁾Yūsuf aña didi bilgil ey civān
Bunda durduğın senün üç gün hemān

⁽⁷⁾Saña üç günden sonra hil' at gele
Kullarıla hem nice ni' met gele

⁽⁸⁾Çıkaruban seni āzād ideler
Kayğudan kırtaruban şād ideler

⁽⁹⁾Var etmekci de aña söyledi
Görmüşim düş ben de yā Yūsuf didi

⁽¹⁰⁾Ben de üç tennür etmek bişürürüm
Tābla ile başımda getürürüm

⁽¹¹⁾Sulṭāna alup getürürken anı
Geldi kuşlar yedi başımda anı

⁽¹²⁾Yūsuf eydir seni üç günde alalar
Çıkaruban bir ağaca aşalar

⁽¹³⁾Gele kuşlar anda beyniñi yeye
Düşünün ta' biri budır bil diye

⁵⁷ Hece fazlalığı vardır.

- [55a] ⁽¹⁾Ekmekçi iyder yalan söyledim bu düşi
Yūsuf iyder düşünün bitdi işi
- ⁽²⁾Yūsuf anlara yine söyledi
Bunları hoş dine da' vet eyledi
- ⁽³⁾Ekmekçi iyder inanmazam ben saña
Düşüm eyü ta' bir itmedün baña
- ⁽⁴⁾Geldi şerbetci müslimân oldu ey yâr
Zindân ehli bile oldu ne ki var
- ⁽⁵⁾Bing dört yüz âdem var idi bil cân
Heb müslimân oldılar pîr ü cüvân
- ⁽⁶⁾Üç günden soñra kullar geldiler
Çıkarup etmekciyi hem aldılar
- ⁽⁷⁾Bir ağaca aşa kodılar anı
Geldi kuşlar yidiler pes beynini
- ⁽⁸⁾Yine kullar hil' atile geldiler
Gelüben şerbetciyi de aldılar
- ⁽⁹⁾Bir ata bindürdiler götürdiler
Anı sulţân katna iletdiler
- ⁽¹⁰⁾Şerbetciye anda Yūsuf söyledi
Yâ yigit beni de unutma didi
- ⁽¹¹⁾Beni sulţâna varıcağ añasın
Şöyle beni de çıkara diyesin
- ⁽¹²⁾Çünkü Yūsuf işbu sözi söyledi
Haqq Ta' âlâ Cibrîl'e emr eyledi
- ⁽¹³⁾İn Yūsuf'a di ki neye söyledi
Kendini maḥlûka neye işmarladı
- [55b] ⁽¹⁾Ben anı kurtarmağı bilmez midim
Derdine anuñ devâ kılmaz mıdım
- ⁽²⁾Şor Yūsuf'a kimdir anı yaradan
Hüsni-i ḥulqı yâ aña kimdir veren
- ⁽³⁾Yâ anı kardaşlarından kurtaran
Kimdir anı kuyudan hem çıkarın
- ⁽⁴⁾Kimdir anı pâdişâha verdüren
Zelîhâ fitnesinden anı kurtaran
- ⁽⁵⁾Şabî ma' şümü anuñcün söyleden
Anı doğrı Zelîhâ'yı şuçlu iden
- ⁽⁶⁾Saña bu ni' metleri kimdir veren
Dürlü ni' metlere elüñ irgüren
- ⁽⁷⁾Yūsuf iyder Rabb'im ihsân eyledi
Bunca düşvâr işi âsân eyledi

(8) Cebrā 'il k̄anadıla yeri urur
Yir yarıldı baķuban Yūsuf görür

(9) Yedi k̄at yerden aŗaġa ŧaŗdurur
Cebrā 'il k̄anadıla ŧaŗı urur

(10) ŧaŗ iki p̄are olur bir ķurt çıķar
Bir yeŗil yapraķ aġzında dutar

(11) Döndi Cebrā 'il Yūsuf'a söyledi
Yā Yūsuf Rabb'ün saña gör ne didi

(12) Yūsuf'ı bunca belādan ķurtaran
ŧaŗ içinde ķurda rızķını veren

(13) Ya' ķüb oġlu Yūsuf'ı unudur mıdı
Zindān içre ebedi ķalır mıdı

[56a] (1) Çünki maħlūkdan o ħacet dileđi
Zindān içre yedi yıl dura didi

(2) Ĥacetin maħlūkdan isteyen kiŗi
Maħrūm olmaķdır bilün anuñ iŗi

(3) Yūsuf iyder eksiklik bizden didi
Luŧf'ı kerem yine Rabb'imden didi

(4) Cebrā 'il didi 'itāb oldır hemān
Durasın zindān içinde bir zamān

(5) On iki ħarfdır temennī bilesin
Zindān içre on iki yıl durasın

(6) Ūzkürünī 'inde rabbik ħarfleri
On iki ħarfdır bilesin anları

(7) Şimdiye dek iŗde beŗ yıl oldı
Tañrı yedi yıl daġı dursın didi

(8) Çünki Yūsuf iŗidir bu sözleri
Tevbe ķıldı aġlar iki gözleri

(9) Tevbe ķıldı sözine pūŗmān olur
Şöyle aġlar iŗiden ħayrān olur

(10) Tevbe ķıldım yā İläĥi derde dermān eylegil
Ben gedā ķapuña geldim baña iŗsān eylegil

(11) Raĥmetüñden ayırma yarın anda cümlemüz
Rāzīyam bu dünyāda yerimi zindān eylegil

(12) Dünyā sevgüsün çıkar göñlim evin ĥālī kıl
Kim senün ĥabbün dola göñlüme miħmān⁵⁸ eylegil

(13) Bildim ĥaŧā ķıldım cürmimi baġıŗlagıl
Yazma anı yazılanı maħv'ı pūñhān eylegil

[56b] (1) Sürme ķapudan gedā vü mücrim bī-çāre
Şüretin ķılma mübeddel cümle insān eylegil

⁵⁸ Metnin aslıda "mūħman" şeklindedir.

- (2)Yâ İlâhî bizi şakla mekr-i şeytândan meded
Kullaruñ red eyleme şeytânı merdûd eylegil
- (3)Raĥmetüñden sen ayırma yarın anda cümlemüz
Yevm-i maĥşerde kıılma rüsvây bizi ĥandân eylegil
- (4)Yûsuf anda çün münâcât eyledi
Rabb'isine ' arz-ı ĥacât eyledi
- (5)Ĥaĥĥ Ta' âlâ ĥacetin kııldı revâ
Ver şalavât ' aşk-ıla Peyġambere
- (6)Diñle imdi bir daĥı diyem ĥaber
Yûsuf' uñ aĥvâline eyle nazâr
- (7)Zindân içre bir yüce yir varıdı
Yûsuf anda her gün oturur idi
- (8)Karşusunda var idi bir pencere
Yûsuf andan baĥar idi yollara
- (9)Yine Yûsuf anda bir gün oturur
Gördi karşıdan bir kâfile gelür
- (10)Anlaruñ içinde bir er var idi
Hem Şemerzel idi bil anuñ adı
- (11)Geldi zindân yanına uğradı ol
Pencerenüñ karşıasına doġrı yol
- (12)Devesi anuñ baĥdı Yûsuf' ı görür
Ol deve hemân Yûsuf' a selâm verür
- (13)Yâ Yûsuf sen bunda n' eylersin didi
Atanuñ bükdi belin ĥasret didi
- [57a] (1)Senden ayrılalı Ya' ĥüb gülmedi
Kanda gitdüġini hergiz bilmedi
- (2)Key za' if olmuşdurur anuñ özi
Aġlamakdan görmez oldu gözi
- (3)Gice gündüz gözleri yaşı aĥar
Yûsuf' um gele diyü yola baĥar
- (4)Kim senüñ derdin büküpdür belini
Şormaz mısuñ babacıġuñ ĥâlini
- (5)Cümle oġlanları aña ' âĥ durur
Hiç yanınca bile aġlar yoġdurur
- (6)Anuñ aġladuġına anlar güler
Yûsuf öldi dir anlar baġrını deler
- (7)Gice Yûsuf dir daĥı gündüz Yûsuf
Uyanur Yûsuf dir uyurken Yûsuf
- (8)Hiç Yûsuf' dan ġayrı söz gelmez dile
Atañ Ya' ĥüb' uñ ĥâli böyledir hele

- (9)Şimdi ben Ken‘ân elinden gelürem
Babanuñ hâlini özge bilürem
- (10)Gicelerde ağladuğın işidiriz
Cümle hayvânlar bile ağlaşuriz
- (11)Biz dayanamayuz anuñ âh ı hüznine
Sen nice şabr idesin hasretine
- (12)Babacığım diyüben yanmaz mısın
Ayruluğdan dağı uşanmaz mısın
- (13)Yūsuf anı işidüben ağladı
Cümle halkuñ yüregini dağladı

- [57b] (1)Ay diridi vāy benim hasretime
Yā benim derdime düşen atama
- (2)Deveyi sürdi deveci gitmedi
Bir adım dağı adımın atmadı
- (3)Bir ‘aşā elinde anı durmaz döger
Vurur anı güç ile sürmek diler
- (4)Yūsuf iyder urma anı ey yigit
Gel berü bir sözim vardur işit
- (5)Geldi yigit pencerenüñ yanına
Hem selām verdi Yūsuf’a ol yine
- (6)Yūsuf iyder kıandan gelürsin yā yigit
Nereden söyle baña anı iyt
- (7)Yigit iyder bil beni Ken‘āniyem
Kim bu şehre gelmişem kervāniyem
- (8)Yūsuf iyder Tañrı⁵⁹ haqqıçün saña
Bir su ‘ālim var haber virgil baña
- (9)Bir ağaç vardır o yirde yā yigit
On iki budağı vardır key işit
- (10)Ol ağacüñ bir eyü hāş dalmı
Kesdiler dir bilür misin sen anı
- (11)Kesileli ol ağaç ağlar imiş
Ol kesilen dalmı gözler imiş
- (12)Ol kesilenden beri yaşı durmadı
Ol kesilen dalmı bulamadı
- (13)Ağlamağdan şöyle eylemiş hâlin
Yaprağı şararuban bükmiş belin

- [58a] (1)Ol zamāndan beri hiç uzamamış
Ol kıalan dallarını gözlememiş
- (2)Bunı Yūsuf didi ‘Arab ağladı
Bu didigüñ Ya‘küb’uñ vaşfi didi

⁵⁹ Metnin aslında “Tiñri” şeklindedir.

- (3) On iki budağ on iki oğludı
Birini yitürdi körpe oğlu idi
- (4) Ol gidelden Ya' kûb zârî durmadı
Yüregi yaralıdur hîç şavmadı
- (5) Yūsuf anı işidüben ağladı
Cümle halkuñ yüregini dağladı
- (6) Yūsuf iyder neye geldüñ yâ ' Arab
Kim bu şehre gelmeden nedir taleb
- (7) Didi geldim ki kazanç çok eyleyem
Varam evcügazıma harc eyleyem
- (8) Çıkarup Yūsuf bilezügin aña
Verdi iyder bu kazanç olsun saña
- (9) Yâ yigit dön giri eve git didi
Ya' kûb'a benim selâmım ilet didi
- (10) Çünkü sağluk ile eve varasız
Ağşâma degin evüñde durasız
- (11) Halk yaticak varuban çağırasın
Benim selâmum aña söyleyesin
- (12) Diyesin kim bir garîb itdi selâm
Zindân içredir Mısır'da ol gulâm
- (13) Hem digil kim du' âdan unutmaya
Haqq anuñ du' âsını red itmeye

[58b]

- (1) Arab iyder yâ yigit anı digil
Nedir ismüñ baña anı söylegil
- (2) Yūsuf iyder anı dimezem saña
Selâmum iletdüğün yeter aña
- (3) Döndi ' Arab gitdi hemân yolına
Giderek irişdi Ken' an iline
- (4) Evine varup giceye dek durur
Gice kalkup Ya' kûb evine gelür
- (5) Âl-ı İbrâhîm diyü itdi hişâb
O dem içerden aña verdi cevâb
- (6) Yâ hazret-i Yâ' kûb ben Mısır'dan gelürim
Bir emânet var saña yetürürim
- (7) Bu nidâyı işidüp Ya' kûb şâd olur
Yârini gönderüp ' Arab'ı çağırur
- (8) Arab içerü girdi Ya' kûb'a verdi selâm
Didi kimsin ver haber dir yâ gulâm
- (9) Bir güzel koğu bigün senden gelür
Anı işidelden cân hayât bulur

- (10) Didi bir ğarīb size selām ider
 Habs içinde hālını i' lām ider
 (11) Ya' k̄ūb iyder yüzini gördüñ mi h̄iç
 Yā adı nedir anuñ şorduñ mı h̄iç
 (12) Yā nebīy'ul-lāh adını ol dimedi
 Yüzini de örtti ol göstermedi
 (13) Ya' k̄ūb aña ne dilersin didi
 Yigit iyder dünyā dilemezem didi

[59a]

- (1) Zīrā ol ğarīb beni kıldı ğanī
 İşde verdi baña bilezüğini
 (2) Ya' k̄ūb aña çok du' ālar eyledi
 'Ömrüñ uzun olsun senüñ didi
 (3) Hakk Ta' ālā korĝduğundan kırtara
 Cümle maĝşüduñ senüñ Allāh vere
 (4) Çünkü bu işler tamām oldu ey yare
 Ver şalavāt ' aşķıla Peyĝambere
 (5) Diñle imdi Yūsuf' uñ aĝvālını
 Yedi yıl oldu tamām işid anı
 (6) Yine Yūsuf secdeye ĝodı başın
 Gözlerinden dökdü ol ĝanlı yaşın
 (7) Yalvarup aĝlayuban ider İlāh
 Ben ĝuluña luĝfi ĝıl ey pādişāh
 (8) Ben ğarībem beni āzād eylegil
 Vāĝtıdır yā Rabb beni şād eylegil
 (9) Yüzümüñ ĝarasına baĝma benim
 Göñlüümüñ ĝarābın ābād eylegil
 (10) Cebrā 'il geldi didi ol dem aña
 Muştularım yā Yūsuf şimdi saña
 (11) Hakk seni zindāndan āzād eyledi
 Mışr'a sulĝān eyleyüp şād eyledi
 (12) Bunlaruñ sözünü Yūsuf diñledi
 Pādişāh düş gördüğünü añladı

[59b]

- (1) Cümle mu' abbirlerin cem' eyledi
 Anlara gördüğü düşün söyledi
 (2) Didi anlara bu gice görürem
 Nıl deñizinüñ yanına varuram
 (3) Yedi şıĝır çıĝdı şudan key semiz
 Memeleri toptolu süd biliñüz
 (4) Hem yedi aruĝ şıĝır daĝı çıkar
 Yırtıcı cānuvar gibi burnı var
 (5) Ol şemiz şıĝırları heb yediler
 Hem derisin hem ĝanını içdiler

- (6) Birer şığırı yeyüp doymadılar
Doyuban qarınları kabarmadılar
- (7) Yedi baş buğday başı dağı biter
Başı büyük dânesi tok biter
- (8) Hem yeşil tanesi yumuşak ey cân
Hiçbir eksügi yoğıdı bil ey hümân
- (9) Bu yedi buğday kökinden bitdi qurı baş
Bitdi andan dânesi yok kendi aq baş
- (10) Uzadı çıkdı bular başa berâber oldılar
Qurı baş yaşı yapışup şordılar
- (11) Ne tanesin kodılar ne başı hep şordılar
Ne yeşil ne tok oldılar qurı baş gördiler
- (12) Dâne dutmadı gögermez aq pāk durur
Evvelkinde bozdı cümle anlar da qurur
- (13) Bilün arıq şemizi yedi qurular yaşları
Didi ta' bîr idiverün nedir bu düşleri

[60a]

- (1) Bu düşün ne oldugın birisi bilmedi
Heb ağız bir idüben şeytândır didi
- (2) Çün şarâb-dâr buni işidicek güler
Geldi sultân yanına başın şalar
- (3) Sultân iyder neye şalarsın (salazsın) başuñ
Bir fikir var sende söylegil işuñ
- (4) Şarâb-dâr iyder sultânım fikrim budır
Bir yigit var zindân içinde ol bilür
- (5) Kendinüñ düş gördüğünü söyledi
Yûsuf anı ta' bîr itdüğünü söyledi
- (6) Ol niçe ta' bîr itdise oldu heb
Ne buyurdu başımuza geldi heb
- (7) Pâdişâh iyder yâ neye durasın
Tiz anı aluban getüresin
- (8) Şerbetci dir utanuram varmağa
Bir emânet didi ol demde baña
- (9) Ben anuñ didüğünü unutmuşam
Şol vâkıf zindân içinden çıkmışam
- (10) Beni sultâna añasın didi
Tekrâr tekrâr baña işmarladı didi
- (11) Beni sultân yoqlaya göre didi
Şuçum yoqdır söyle çıkara didi
- (12) Dimemişem ben anı gelüp saña
Utanuram varmağa şimdi aña

- (13) Pādişāh iyder yüzüñe vurmamam
Umarım ki seni utandırmaya
- [60b] (1) Ehl-i kemāldir zīrā ḥalīm ola
Ḳatı söylemeye ol selīm ola
- (2) Varuban gitdi şarāb-dār n'eylesün
Pādişāh emr eyledi nice eylesün
- (3) Vardı zindāna Yūsuf'a verdi selām
Utanuban yüzine örtüdi ol hümān
- (4) Yūsuf iyder aç yüzüñi söylegil
Neye geldüñ di sözüñ utanmagıl
- (5) Didi yā Yūsuf çü zāyi' itmişüz
Baña ısmarladuğüñ unutmışuz
- (6) Yūsuf iyder baña oldu Tañrı'dan
Hem anı odır saña unutturan
- (7) Çün şarāb-dār yüzün açdı söyledi
Pādişāhuñ düşüni şerḥ eyledi
- (8) Yūsuf iyder diñle anuñ ta' birini
Saña ta' bir ideyim bir bir anı
- (9) Ol yedi şemiz şıgırlar geldügi
Hem yedi baş yeñi buğday olduğı
- (10) Bil yedi yıl gāyet ucuzluk ola
Şehir köyler cümlesi ni' met dola
- (11) Şol kadar zaḥīre ola doyalar
Evlere ve damlara zaḥīre koyalar
- (12) Ḥayvānlar şemire yağ süt çok ola
Yemişler ola ni' met dünyā dola
- (13) Yine işit yā yigit bu sözleri
Çün aruḳ şıgır yedi semizleri
- [61a] (1) Daḥı şol yedi kuru buğday başı
Şürdi kuruḫ ol yedi başı
- (2) Yedi yıl gāyet de kıtluk olısar
Her kişi nefsenden 'āciz kalısar
- (3) Semizlerde et kan kalmadı
Yā aruḳları yeyüben dolmadı
- (4) Ol ucuzluk ni' meti hiç kalmaya
Şoñraki yıllarda ni' met olmaya
- (5) Ol başlar sürüp dolmadügi
Gögerüp rengi yeşil olmadügi
- (6) Yağmaya yağmur ot hiç bitmeye
Yemiş ağaçları meyve vermeye
- (7) Şol kadar kaḥḫ ola ki buñala
Niceler bir loḳma için kul ola

(8)Yine andan ōnra ucuzluk ola
Yirlü yerine cümle ' âlem yine gele

(9)Çün ōarâb-dâr bunı dîñledi durur
Vardı sultâna anı haber virür

(10)Bu sözi sultân anda işidir
Didi yâ ol zindân içinde ne durur

(11)Varuban anı tîz çıkarasız
Neye girdi ōuçı nedir ōorasız

(12)Aña kim güç eyledise bileyim
Göresiz ben de aña neler kılayım

(13)Çün ōarâb-dâr geldi zindâna ey cân
Yūsuf'a didi ki işit ey cüvân

- [61b] (1)Pâdiōâh bil seni âzâd eyledi
Getürüñ yanıma diyü söyledi
- (2)ōor aña zindâna koydı didi
Zulm idüben aña kim kıydı didi
- (3)Yūsuf iyder ōorasız ol hatunlara
ōol beni görüp elin kesenlere
- (4)Var mı ōuçum yok mıdır sultân bile
Bilmeyicek vaqt ola töhmet kıla
- (5)Vardı sultâna ōarâb-dâr söyledi
Sultân ol hatunları cem' eyledi
- (6)Didi söyleñ bunı niçün itdiñiz
Yūsuf'ı zindâna neye koydñız
- (7)ōuçı var mıdır anuñ iydüñ baña
Niçün itdüñiz bu işleri aña
- (8)Didiler kim hâōâ sultânım özi
Doğrudır ol egri söylemez sözi
- (9)Hiçbirimüze bizim meyl itmedi
Doğru yolu koyup egri gitmedi
- (10)Heb bilüriz Zelîhâ idi bunı iden
Hâtırıçün didiler bizüz iden
- (11)Pâdiōâh bildi Yūsuf' uñ ōuçı yok
Doğrı olanları heb kırtara Hâkķ
- (12)Pes ōarâb-dâra yine emr eyledi
Yūsuf'ı tîz var çıkar getür didi
- (13)Dürlü hil' atler iletüñ geydirüñ
Bir eyü at iledüben bindürüñ
- [62a] (1)Cümle ōehrüñ halkı bile vardılar
' İzzet-ile alup Yūsuf'ı geldiler

- (2) Ayağına döşediler halıları
Çaldılar tabl u nağgäre sazları
- (3) Bir ata bindirdiler anı yeddiler
Yolları çarşuları donatdılar
- (4) Bu beşâretle anı getürdiler
Sulţānuñ sarāyına iletdiler
- (5) Gördi sulţān Yūsuf'ı karşı durur
Yūsuf dağı sulţāna haber verür
- (6) Sulţāna Yūsuf ' Arapca söyledi
Sulţān aña bu nice dildir didi
- (7) Ammum⁶⁰ İsmā' il dilidir bu dil didi
Yine ' İmrānca aña söyledi
- (8) Yine sulţān bu nice dildir didi
Yūsuf aña bu atam dilidir didi
- (9) Yetmiş dilde sulţān aña söyledi
Yetmişinde Yūsuf bile söyledi
- (10) Zīrā yetmiş dil bilürdi pādīşāh
Yūsuf iki dil artuk bilür ey māh
- (11) Yine sulţān aña düşün söyledi
Yūsuf düşüni şerh eyledi
- (12) İşid imdi Yūsuf'ı dağı n'ider
Pādīşāhdan zindān ehlini diler
- (13) Sulţān iyder gönlini hoş eyledim
Ne ki var cümlesin āzād eyledim
- [62b] (1) Zindān ehli cümle āzād oldılar
Cümle anlar Hālik'a şükr itdiler
- (2) Diñle imdi pādīşāhı gör n'ider
Yūsuf'a çok dürlü ' izzetler ider
- (3) Didi yā Yūsuf ögüt virgil baña
Hākk Ta' ālā çün seni virdi baña
- (4) İşde düşüm böyledir n'itmek gerek
Söyle nice tebdır itmek gerek
- (5) Yūsuf eydir ekinler ekdüresiz
Evleri anbārları doldurasız
- (6) Hem ' alef ot zaḥīre ne ki var
Cem' olñup yoqlanıla il ü şār
- (7) Bir kuluña emr idesin cem' ide
Duruşa her gice gündüz sa'y ide
- (8) Sulţān iyder kimse bunı bilmeye
Cümle şehrūñ halkı kādır olmaya

⁶⁰ Metnin aslında “Ümmim” şeklindedir.

(9)Yūsuf eydir ger izin ola baña
İşbu yolda hıızmet idem ben saña

(10)Zirâ ben anuñ kolayın bilürim
Nice olur hem ' ilâcın kıılırım

(11)Sultā[n] iyder key kerem luţf idesin
Nice gerek ise öyle idesin

(12)Hızneyi çün Yūsuf'a ıřmarladı
İşid imdi sultānı gör n'eyledi

(13)Pes çıkardı yüzüğünü tâcını
Yūsuf'a verdi daķın didi bunu

[63a] (1)Yūsuf anı barmağına daķınur
Hızne-dârdur ol aña nişân olur

(2)Tâcı geymedi didi lâyıķ degil
Kul olana bu şıfat lâyıķ degil

(3)Sultān iyder key nişânımdır benim
Efđal itdim seni bu hıalkdan cānım

(4)Çünkü Yūsuf tâcı urdı başına
Meşğül oldu hâzinenüñ işine

(5)Bir yıla dek hıızmet üzre oldu ol
Yıl olucak diñle imdi n'oldı ol

(6)Yıl tamâm olıcak hâzneye sultān varur
Yūsuf'ı aluban tahta gelür [...]

(7)Dürlü libâslar aña çün geydirür
Hem kıılıcını daķı kuşandurur

(8)Bir muraşsa' tahtı zerrin eyledi
Yâ Yūsuf bu tahta çık otur didi

(9)Yūsuf iyder taht sizüñdir sultānım
Ben kulam hem sultānımsın sen benim

(10)Sultān iyder her hâliñden hoşnüdâm
Dilerim ki tahtımı saña virem

(11)Yūsuf eydir şabr eyle ey sultānım
Nice emr eyler görem Rabb'im benim

(12)Cebrâ'il geldi Yūsuf'a söyledi
Tahta çık Rabb'ün saña emr eyledi

(13)Sultān iyder işbu benim yerime
Sen maħalsin gel berü çık tahtıma

[63b] (1)Yūsuf anda tahta çıkdı oturur
Geldi sultān Yūsuf'a karşı durur

(2)Çünkü Yūsuf Mısır iline hân olur
Hem otuz yaşında ol sultān olur

(3)Yüzini görse anıñ bedr olmuş ay
Kendi hüsine dönüp pişmān olur

(4)Leylī dirken Mecnūn anı görse idi
Unuduban Leylī'yi dīvāne olur

(5)Güli bülbül medḥ ider görse anı
Gül bu imiş diyü işi efġān olur

(6)Dünyāya anculayın ḥüb gelmedi
Anıñçün 'āleme destān olur

(7)Zelīḥā anı gördi geçdi dünyadan
Anıñçün dünyā aña zindān olur

(8)Ey ġarīb sen medḥ idemezsin anı
'Aql irişmez aña mestān olur

(9)Gel berü söyleyelim anı yine
Ver şalavāt enbiyānuñ rūḥına

(10)Çünkü Yūsuf tahta çıkdı şāh olur
Cümle Mışır iline sultān olur

(11)Ālemüñ ḥalkına ḥükmin yöridir
Zulmi kesdi cümle 'adlin yöridir

(12)Ālemüñ ḥalkın elṭāfila ol
Cümlesini eyledi kendüye ḳul

[64a] (1)Çün ucuzluk yılınıñ toġdı ayı
Yūsuf āġāh itdi yoḥsulı bayı

(2)Cümlesine ekin ekün didi ol
Hem ucuzluk vaḳtini bildirdi ol

(3)Cümle yiryüzine ekin ekdiler
Ḳābil olan yerleri hep doldurdılar

(4)Ekdiler ḳomadılar daġ u taşı
Ekin oldu dere vü ḳaya başı

(5)Nereye ekdilerse bitdi hep
Uzayup 'adetce boyı yetdi hep

(6)Bayaġı adetce oldu ḳamusı
Baya ḳışdan oldu hem dānesi

(7)Şöyle oldu evleri doldurdular
Niçe evler büyüdüp ḳaldırdılar

(8)Daḫı Yūsuf ḥazīneler eyledi
Diñle imdi diyeyim ol n'eyledi

(9)Yüz altmış arşun evler yapdurur
Buġday ile anları hep doldurur

(10)Şehr içini dolu buġday eyledi
Daḫı otluḳ 'alaf cem' eyledi

(11)Ni' metile gecdi çünkim yedi yıl
Her kimesne anda ġanī oldu bil

(12)Çünkü kıtluk yılınıñ ayı doğar
Yûsuf anda halkı ekinden yığar

(13)Kıtluğuñ dürlü nişanı belürür
Şan' at ehli işleyemez yorulur

[64b] (1)Bir gece sultân yaturken durur
Baña yimek getürüñ dir buyurur

(2)Âdem ü hayvân yeyüp doymaz olur
Tiz acıgır acılığa dayanmaz olur

(3)Bu acıkmağın sebebi bu idi
Diñle imdi râviler böyle didi

(4)Haqq Ta'âlâ Cibrîl'e emr eyledi
'Aşî oldı cümle mañlûk in didi

(5)İndi Cebrâ'il ac olun dir çağırur
'Aşisiz Tañrı size kıtluk verür

(6)Vermek almak Tañrı'nuñdır bilesiz
Mü'min⁶¹ olup doğru yola gelesiz

(7)Bildiği geldi kıtlık yılları
Duydı Yûsuf çünkü işbu hâlleri

(8)Ekin ekmeñ didi hem şimden giri
Ekin olmaz biliñiz şimden giri

(9)Yağmadı yağmur ve hem esmedi yel
Bitmedi ot hem ekin olmadı bil

(10)Yemiş olmadı ağaçlar kururdu
Cânularlar birbirini yer idi

(11)Çünkü halk elinde olanın yidiler
Cümle gelüp Yûsuf'a yalvardılar

(12)Didiler ki bize çâre idesin
Biz kırıldığ yâ bizi niçe idesin

(13)Bunlaruñ sözünü sultân diñledi
Anbâr açun diyüben emr eyledi

[65a] (1)Vardı kullar açdılar anbârları
İşbu halka şatdılar buğdayları

(2)Altun aqça ellerinde olanı
Geldiler tañıla verdiler anı

(3)Bir yıla dek yeyüp düketdiler
Yine buğdaya Yûsuf'a geldiler

(4)Evlerinde olan altun gümüş şeyleri
Dağı güher ne varısa heb varı

(5)İletüp verdiler anları dağı

⁶¹ Metnin aslında "mü' mîn" şeklindedir.

Yine buğday aldılar bil ey aḥī

⁽⁶⁾Bir yıla degin anı da yidiler
Berekāti yoḡdır nice ideler

⁽⁷⁾Üçinci yıl cümle davarlarını
Buğdaya verdiler iletüp varını

⁽⁸⁾Dördüncü yıl ḡul ḡaravaṣ ne ki var
Cümlesin buğdaya verdiler ey yār

⁽⁹⁾Beşinci yıl yirlerin evlerin hemān
Verdiler buğdaya cümlesin ey cān

⁽¹⁰⁾Altıncı yıl cümle oḡlanların
Virdiler buğdaya bir bir hepinin

⁽¹¹⁾Yedinci yıl tamām oldu cümle geldiler
Erkek dişi Yūsuf'a ḡul oldılar

⁽¹²⁾Ā' lā ednā hīç Mıṣır'da ḡalmadı
Ya' nī gelü Yūsuf'a ḡul olmadı

⁽¹³⁾Cümle Mıṣır Yūsuf'ın mülki olur
Cānlu cānsuz cümlesi mülki olur

[65b] ⁽¹⁾Ḥaḡḡ Ta' ālā Yūsuf'a ikrām ider
Verdi bu devletleri in'ām ider

⁽²⁾Ya' nī evvel Yūsuf'ı ḡul eyledi
Şoñra ḡalkı Yūsuf'a ḡul eyledi

⁽³⁾Çünkü Yūsuf yaḡdıra ṣabr eyledi
Tañrı anı ni' mete ḡarḡ eyledi

⁽⁴⁾Ḥān-u-mān u Mıṣır hep mülki olur
İṣit imdi Yūsuf da ne ḡılır

⁽⁵⁾Ḳıtluḡ olıcak Yūsuf gör n'eyledi
Şol ḡadar büyük ḡazanlar eyledi

⁽⁶⁾Cümlesile her gün aṣlar bişürür
Cümle faḡırları anuñ ile toyrurur

⁽⁷⁾İşbu ḡalkı şöyle direrdi ol
Aç ḡomazdı cümleyi doyrurdu ol

⁽⁸⁾Çünkü bu ḡaḡt Mıṣır elinden ṣavulur
Vardı Ken'ān ili ḡāyet ḡaḡt olur

⁽⁹⁾Yine yaḡmurlar yaḡar otlar biter
Cümle ḡalkın eli ni' mete yeter

⁽¹⁰⁾Diñle imdi Yūsuf'ı sulṡānıla
Söyleşürler ol ikisi ḡānıla

⁽¹¹⁾Yūsuf'a sulṡān didi ḡoḡ yaṣa
Mıṣır heb ḡul eyledüñ baṣdan baṣa

⁽¹²⁾Besledük heb anlarıñ cümlesini
Şenlük eyledüñ bu ḡalkuñ yaṣını

⁽¹³⁾Yūsuf iyder diñle ne diyem saña

Mışır halkı cümle kul oldu baña

- [66a] ⁽¹⁾Haqq Ta'âlâ virdi bu devletleri
Kereminden verdi bu ni' metleri
- ⁽²⁾Diñle imdi sulţânım n'eyledim
Bunlaruñ cümlesin âzâd eyledim
- ⁽³⁾Dağı mälların taşadduğ eyleyem
Tañrı'nuñ verdüğine şükr eyleyem
- ⁽⁴⁾Dağı mälların tavarların verüp
Âzâd oluñ diyüben buyurup
- ⁽⁵⁾Çünkü anlar bu sözi işitdiler
Yūsuf'a çok şenâ du' âlar itdiler
- ⁽⁶⁾Döndi yine Yūsuf iyder sulţânım
Tahtuñ emânetdir elimde benim
- ⁽⁷⁾Şimdiye dek saña hizmet eyledim
İşte tahtuñ yine teslim eyledim
- ⁽⁸⁾Sulţân iyder hâşâ ey cânım cânı
Sensin şimden sonra Mışır sulţanı
- ⁽⁹⁾Ben de bil senüñ kapuñda bir kulam
Sulţânımsın ben de yanuñda duram
- ⁽¹⁰⁾Senüñ itdüğini 'aceb kim ider
Yâ senüñ yoluña var mı bir gider
- ⁽¹¹⁾Çünkü bu sözler dağı oldu tamâm
Ver şalavât Muştafa'ya ey hümâm
- ⁽¹²⁾Diñle imdi yine Yūsuf nic' olur
Haqq Ta'âlâ Cebrâ'il'e buyurur
- [66b] ⁽¹⁾İn Yūsuf'a benim emrim söylegil
Leşkerin cem' eylesün öyle digil
- ⁽²⁾Mışır şehrinden çıkup gözlesün
Her kime uğrarsa vezîr eylesün
- ⁽³⁾Cebrâ'il indi Yūsuf'a söyledi
Ol da derdi leşkerin cem' eyledi
- ⁽⁴⁾Şehirden çıkup yol gözler idi
Kime uğrayım 'aceb ben dir idi
- ⁽⁵⁾Gördi Yūsuf bir fakîr yoldan gelür
İñler hem âhıla zârî kıılır
- ⁽⁶⁾Beñzi şararmış anuñ döndi güle
Geydüğini kimse almaz bir pûla
- ⁽⁷⁾İllâ Yūsuf'a du' âlar eyledi
Hoş tazarru' lar şenâlar eyledi
- ⁽⁸⁾Yūsuf hiç iltifât eylemedi

Yüzine bakmadı hiç söylemedi

⁽⁹⁾Didi baña bu niçe vezîr ola
Her kişinüñ gözine haķîr ola

⁽¹⁰⁾Geldi Cebrâ 'il Yûsuf'a söyledi
Ol yigide neye bakmadın didi

⁽¹¹⁾Ölümden kırtardı bilgil ol seni
Şimdi sen begenmedüñ hergiz anı

⁽¹²⁾Yûsuf iyder Cebrâ 'il ben n'eyledim
Bu beni kırtara ne suç eyledim

⁽¹³⁾Cebrâ 'il iyder bilemedüñ sen bunı
Bu şehâdet itdi kırtardı seni

[67a] ⁽¹⁾Zeliḫâ ile koşarak çıkıcaķ
Zeliḫâ anda suçı saña yıķıcaķ

⁽²⁾Şaşdı 'aķluñ n'idecegin bilmedüñ
Dertli cânuña devâ bulamaduñ

⁽³⁾Ol dem anda bî-câre ķalduñ idi
Şâh öñinde bîmâre olduñ idi

⁽⁴⁾Bu dir ol gelüp senüñ çün söyleyen
Seni toğrı Zeliḫâ'yı suçl'eyleyen

⁽⁵⁾Ķayğudan kırtardı bu anda seni
Şimdi sen de vezîr eylegil anı

⁽⁶⁾Yûsuf anda çün bu sözi diñledi
Key ta' accüb idüp ol dem añladı

⁽⁷⁾Ol yigidüñ elini aldı ele
Anı sarâyına getürdi bile

⁽⁸⁾Anı ḫammâma getürüp yudılar
Dürlü ḫil' atler aña geydirdiler

⁽⁹⁾Vezîr idüp aldı Yûsuf yanına
Şanasın bîng cân irişdi cânına

⁽¹⁰⁾Ḥaķķ Ta' â[lâ] ḫikmetin gör n'eyledi
Faķîr iken anı vezîr eyledi

⁽¹¹⁾Gel cânuñ ḫamudan âzâd eylegil
Vir şalavât Muştafa'nun rûḫın şâd eylegil

⁽¹²⁾Gel beri diñle saña söyleyeyin
Zeliḫâ'nun niçe oldugın söyleyin

[67b] ⁽¹⁾Ađlamaķdan mübtelâ olmış idi
Gözsüz olup bî-câre ķalmış idi

⁽²⁾Yûsuf'un yolına bir ev yapdurur
Gele Yûsuf uğraya diyü durur

⁽³⁾Şöyle farıdı⁶² bükildi beli

⁶² Metinde bu tarzda okunacak şekilde harekelenmiştir. Ancak kelime anlamlandırılmamıştır.

- Bir pūla irmez idi anuñ eli
- (4)Bir ' abā geyerdî yūñden ne çāre
Beline örme kuşanur bî-çāre
- (5)Başına bir kara çūl şarar idi
Her gün çıkar yolda oturur idi
- (6)Döşegi ot üstüne örter idi
İllā ' aşkı Yūsuf' uñ artar idi
- (7)Şöyle faḳîr idi hem ḡāyet ḳarı
Kimse yüzine bakmaz igrenür idi
- (8)İllā ' aşkın Yūsuf' uñ ḳovar idi
Gelse uğrasa diyü iveridi
- (9)Ayaḡı tapuldısn diñler idi
Sesini bārî işidsem dir idi
- (10)Yılda bir kez Yūsuf da çıkar idi
Zālîmi mazlūmı hep yoḳlar idi
- (11)Şorar idi kimse zulm itdi mi
Ḥaḳḳı ḳoyup bāḡıl işe gitdi mi
- (12)Bir atı var idi çün binerdi ol
Eger urulsa hemān ḳişnerdi ol
- (13)Atuñ ünin işidir leşker durur
Atlanup cümle ḳapuya gelür
- [68a] (1)Çıḳdı Yūsuf atlanuban gider
Gel berü diñle Zeliḥā gör n'ider
- (2)Leşkerüñ geldüḡini çün işidir
Ḳalkdı dayanur degenege gelür
- (3)Yā Yūsuf dir gör bu benim ḥālîmi
Ḳaldım ayaklarda alḡıl elimi
- (4)Yūsuf anuñ sözünü işitmedi
Ḥalk işitdi iltifāt eylemedi
- (5)Gitdi Yūsuf Zeliḥā yine inledi
Geldi evine diñle imdi n'eyledi
- (6)Geldi pūtuñ yanına oturur
Getürüben pūtını yire urur
- (7)Depdi ayaḡıla pes anı yere
Didi ey pūt n'eyledüñ beni göre
- (8)Saña ḡapaldan beri oldım ḥaḳîr
Bir pūlum ḳalmadı ben oldım faḳîr
- (9)Bunu bildim saña ḡapan ḥor olur
Tañrı'ya ḡapan ḳişiler var olur
- (10)Gör Yūsuf'ı Tañrı'ya ḡapardı ol

Ḳulum iken Mıṣr'a sulṭān oldı ol

⁽¹⁾Ben saña ṭapınca aña ṭapayım
Yüzüñi yerlere senüñ depeyin

⁽²⁾Böyle diyüp depdi ayağıla pütü
Dutdı Tañrı'dan yaña ol dem yöni

⁽³⁾Didi ey Perverdigār-ı Zül'l-celāl
Ben de bildim bākī sensin lā-yezāl

[68b] ⁽¹⁾Şimdiye dek yolu ben yañılmışam
Şimdi bildim ben ḳapuña gelmişim

⁽²⁾Şimdi imān getürdim ben saña
Dilerem maḳşüdımı virgil baña

⁽³⁾Bunı didi Zeliḫā imān getürür
Ḥaḳḳ Ta'ālā maḳşüdına yetürür

⁽⁴⁾Yine bir gün Yūsuf atlanur gelür
Zeliḫā bir ḳarıcığı ister bulur

⁽⁵⁾Ol ḳarıya kerem mürüvvet didi
Beni Yūsuf yolına ilet didi

⁽⁶⁾Zeliḫā'nuñ ḳarı yapışdı eline
İletür anı Yūsuf'uñ yolına

⁽⁷⁾Geldi Yūsuf çün oraya uğradı
Zeliḫā anuñ uğraduğın añladı

⁽⁸⁾Zeliḫā anda işbu sözi söyledi
Durdı Yūsuf ne didüğün diñledi

⁽⁹⁾Eydir ey ḳulı pādişāh iden Allāh
Pādişāhı esir hem iden Allāh

⁽¹⁰⁾Bu ğarib ḫavāce İbrāhim'üñ dağı yağanı
Luṭfuñıla rüzi ḳıl maḳşüdını

⁽¹¹⁾Dileriseñ iresin maḳşüdiña
Vir şalavāt Muştafā'ya 'aşḳıla

⁽¹²⁾Sürdi Yūsuf atını vardı ileri
Didi kimsin ne dilersin yā ḳarı

⁽¹³⁾Didi şol ḳarşuña ayağa duran
Eliñe ayağına yüzün süren

[69a] ⁽¹⁾Gice günüz saña mürebbī olan
Dürlü ni' metleri saña yedüren

⁽²⁾Mālı mülki dünyādan elin çeken
Yüzüñi görmege cânlar viren

⁽³⁾Tācı taḫtuñ terkini vuruban
Tā ölince senüñ 'aşḳıñı süren

⁽⁴⁾Dünyānuñ dürlü ḳahırların görüp
Dönmeyüp 'aşḳıña ḳā'im duran

⁽⁵⁾Gümiş altun tebsi içinde senüñ

Başını yuyup saçını tarayan

⁽⁶⁾Zelîhâ'yam işte gözsüz olmuşam
Bî-mecâlim sürünübem gelmişem

⁽⁷⁾Ne gözüm kaldı benim ne kuvvetim
Tâkatim taş oldu gitdi tâkatim

⁽⁸⁾Cümle elimde iken Mışır şârı
Şimdi baña ta' n iderler her biri

⁽⁹⁾Şimdi sâ'il olmuşam kapulara
Kimi esirger kimi it gibi üre

⁽¹⁰⁾Bunu diyüp Zelîhâ yin'âh eyledi
Yûsuf'a gine bu sözi söyledi

⁽¹¹⁾Ne mâlim var anı yoluña verem
Ne gözüm var bakuban yüzün görem

⁽¹²⁾Ne gençlik kaldı vaşlıña irem
Yoluña şimden girü cânlar verem

[69b] ⁽¹⁾Var mıdır bir bencüleyin fikr eylegil
Yolında mihnet çeker söylegil

⁽²⁾Gör benim bu derdimi rahm eylegil
Yoluna cânlar fedâ şimden giri

⁽³⁾Cândan artuğ armağanım kalmadı
Geçdi 'ömrüm gözüm ağlar gülmedi

⁽⁴⁾Yâ Yûsuf sulţân idim sencüleyin
Şimdi var mı bir fakîr bencüleyin

⁽⁵⁾Derdime dermân yâ kanda bulayım
Yoluña cân vireyim şimden giri

⁽⁶⁾Sulţân iken fakîr olmuş var mı ola
Bencüleyin kendiye kimse kıyar mı ola

⁽⁷⁾Aşğ odına kimse hiç yanar mı ola
Yoluña cân vireyin şimden giri

⁽⁸⁾İşid bilgil sen beni şöyle eyledün
Yâ Yûsuf gör imdi beni n'eyledün

⁽⁹⁾Dirdün evvel pûta taparsın baña
Şimdi müsilmân olup uydım saña

⁽¹⁰⁾Yûsuf anuñ sözlerini diñledi
Elini yüzine dutup ağladı

⁽¹¹⁾Dir bu kahrı ol felek bî-vefâ
Derdî-mende nice eylemiş cefâ

⁽¹²⁾Zelîhâ'yı Yûsuf görüp esirgedi
Dönüp aña şefkât ile söyledi

[70a] ⁽¹⁾Yûsuf iyder bî-çâre n'olmuş özüñ

Ƙanı ol h̄üsn-i cemāl ƙanı gözün̄

⁽²⁾Bunca ƙahr dünyāda oldı saña
Dağı ‘ aşƙ sürer misin söyle baña

⁽³⁾Zelîhâ iyder dağı ‘ aşƙım şol ƙadar
Yeryüzi altun dolu olsa eger

⁽⁴⁾Baña andan yegrek idi ey civān
Göreyidim yüzün̄ni bir kez hemān

⁽⁵⁾Yūsuf iyder bir nişān göster baña
Zelîhâ eydir ƙamçını uzat baña

⁽⁶⁾Yūsuf aña ƙamçısını uzadır
N’eyleye dir çevrede halk gözedir

⁽⁷⁾Zelîhâ bir kez ağzın açdı āh ider
Ƙamçı tutuşdı pes yanup gider

⁽⁸⁾Od şıyurduban gelür ƙamçı yanar
Yabana atdı ƙamçıyı gördi yanar

⁽⁹⁾Zelîhâ iyder niçe oldı yā Yūsuf
Yabana atdım ƙamçıyı didi Yūsuf

⁽¹⁰⁾Zelîhâ iyder yā benim gör derdimi
Bir sâ‘ at elde dutamadun̄ anı

⁽¹¹⁾Zelîhâ iyder yā Yūsuf gör hālimi
Ƙaldım ayaklarda algıl elümi

⁽¹²⁾Hakk Ta‘ ālā ‘ aşƙı Yūsuf’a verür
Zelîhâ’nuñ heb hâcetini görür

⁽¹³⁾Zirā Zelîhâ mü ’min olmuş ey yare
Yalvarur Allah’a yüz sürer yire

[70b] ⁽¹⁾Yūsuf iyder yā Zelîhâ var hele
Vağtıdır kim derdüñe dermān ola

⁽²⁾Zelîhâ vardı evine pes ey yare
Secde itdi Allāh’a yüz sürer yere

⁽³⁾Vardı Yūsuf Zelîhâ’ya ādem göndürür
Baña gelsün alayın dir buyurur

⁽⁴⁾Zelîhâ ol gelen ādeme söyledi
Beni maşaraluga alma didi

⁽⁵⁾Didi beni genç iken almadı ol
Ƙarımışam şimdi ider mi ƙabül

⁽⁶⁾Şimdi bir gözsüz ƙarıyam n’eyleye
Gel beni maşaralığa alma diye

⁽⁷⁾Döndi yigit yine Yūsuf’a varur
Zelîhâ’nuñ sözlerini haber verür

⁽⁸⁾Bindi Yūsuf atına kendi varur
Zelîhâ’nuñ ƙapusına ƙarşu durur

⁽⁹⁾Zelîhâ duydı ƙarşu vardı Yūsuf’a

Diñle imdi Yūsuf aña ne diye

⁽¹⁰⁾Yā Zeliḫā saña ādem gelmedi mi
Yā senüñ gönlüñ baña olmadı mı

⁽¹¹⁾Zeliḫā iyder yā Yūsuf güler misin
Yoksa gerçekden beni sever misin

⁽¹²⁾Beni tāze gül gibiken almaduñ
Sen benim kadrımı ol dem bilmedüñ

⁽¹³⁾Şimdi bir gözsüz karıyam söyleme
Ko beni illere maşhara eyleme

[71a] ⁽¹⁾Yūsuf iyder Zeliḫā'ya gel cevri itmegil
Ol geçen mācerādan kin dutmagıl

⁽²⁾Rāzī olursan aluram ben seni
Añma şimden girü unut geçeni

⁽³⁾Zeliḫā rāzī oldı Yūsuf'a varmağa
Zirā müştāk idi aña irmege

⁽⁴⁾Pes nikāh itdiler anı almağa
Diñle imdi Yūsuf'ı nice kıla

⁽⁵⁾Emr ider Zeliḫā'yı getürdiler
Yūsuf'üñ sarāyına yetürdiler

⁽⁶⁾Geldi Yūsuf sarāyuñ kapusına
Bir ayagın atuban durdı yine

⁽⁷⁾İsm-i a'zam okuyup kıldı du'ā
İstedi Zeliḫā yine ḫüsnin bula

⁽⁸⁾Haqq Ta'ālā virdi ḫüsnini aña
Şol kadar kim nice vaşf idem saña

⁽⁹⁾Evvelkinden daḫı artuğ eyledi
On iki yaşında maḫbūbe eyledi

⁽¹⁰⁾Yūsuf anda çünki girdi sarāya
Gördi Zeliḫā'nuñ yüzi beñzer aya

⁽¹¹⁾Ḥayrān oldı çün Yūsuf anı görür
Şabr idemez Zeliḫā'dan yaña varur

⁽¹²⁾Elin uzatdı aña dutmağ diler
Zeliḫā çekindi kaçmağ diler

⁽¹³⁾Dutdı Yūsuf iyder ey cānım cānı
Neye kaçarsın çü sevdim ben seni

[71b] ⁽¹⁾Geldi çünkim ikisi bir araya
Biri güneş birisi beñzer aya

⁽²⁾Zeliḫā ile çün Yūsuf gerdek olur
Yūsuf anda Zeliḫā'yı bikir bulur

⁽³⁾Yā Zeliḫā didi erüñ var idi

Degmedi mi saña ol erüñ didi

⁽⁴⁾Zelîhâ iyder kâdir olmadı baña
Zîrâ Allâh şakladı beni saña

⁽⁵⁾Bunı işidicek Yūsuf şād olur
Muḥabbeti bir iken bing olur

⁽⁶⁾İkisi birbirlerine bulısur
Zelîhâ'dan Yūsuf'uñ oğulları olur

⁽⁷⁾İki oğlu oldı Māşām bin Yūsuf
Hem biri daḡı Efrām bin Yūsuf

⁽⁸⁾Anlaruñ şādılık irdi cānına
Vir şalavāt enbiyā ervāhına

⁽⁹⁾Çün uçuzluk oldı Mışır iline
Vardı kıtluk Şām u Ken'ân iline

⁽¹⁰⁾Şām u Ken'ân halkı cümle geldiler
Yūsuf'dan kamosı buğday aldılar

⁽¹¹⁾Diñle Yūsuf'ı ol ilden gelene
'İzzet iderleridi buğday alana

⁽¹²⁾Akçası olsun olmasun verür idi
Bay idüp anları göndürür idi

[72a] ⁽¹⁾Varuban Ken'ân'a uğradı olar
Ya'kūb'uñ evi yanına kondılar

⁽²⁾Vaşf iderlerdi Mışır sultānını
Eyligini daḡı hem in'āmını

⁽³⁾Şām u Ken'ân'ı sever didiler
Bize verdi çok a'ḡalar didiler

⁽⁴⁾Ya'kūb anlaruñ sözini diñledi
Göñli ile hem biraz fikr eyledi

⁽⁵⁾Didi bu 'ārık kişinuñ işidir
Anda nebî olmasa ne kişidir

⁽⁶⁾Zîrâ ol zamān nebî olsa ey cān
Ya'kūb aşlından olurdu bil hemān

⁽⁷⁾Ya'kūb anda fikr idüp āh eyledi
N'ola idi evvelki mecālīm olaydı

⁽⁸⁾Yūsuf'um arayu Mışır'a varaydım
Ola ki anuñ katında bulaydım

⁽⁹⁾Bunı didi Tañrı'ya zār eyledi
Ey Çalāb'ım Yūsuf'ımı vir didi

⁽¹⁰⁾Va' de itdün benimle dilerem
Vāḡtı geldi Yūsuf'ımı umaram

⁽¹¹⁾İşbu fikr düşdi Ya'kūb göñline
İllā açluk irişür evlādına

⁽¹²⁾Erkek dişi altmış ādem varıdı

Loğmayı Ya' kûb yanında yir idi

(13)Gelüben oğulları ağladılar
Cem' oluban Ya' kûb'a söylediler

[72b] (1)Yetmiş yıldır bize hiç söylemedüñ
Bizim ile kelici eylemedüñ

(2)Gülmedüñ bir kez yüzümüze
İltifât eylemedüñ sözüümüze

(3)Biz de bilürüz ki ' âşî olmuşuz
Kim saña çok çok cefâlar kılmışuz

(4)İllâ key katı büküldüñ ey buba
Bize du' â eylegil luğf ı ' ağâ

(5)Ya' kûb anlaruñ sözini diñledi
Du' â itdi anları esirgedi

(6)Ya' kûb iyder ey oğullar durıñız
Tedârik görüp cümle Mısr'a varıñız

(7)Varup görenler meth iderler sulţânını
Siz de varuñ oğullar görüñ anı

(8)Varuban benden aña idüñ selâm
Belki size hürmet ider ol hümâm

(9)Didiler yalın ayak başı kabağ
Biz fakîriz geydigimiz heb ' abâ

(10)Belki bizim yüzümüze bakmaya
Hiç âdem geldi diyü kayırmaya

(11)Aña varan dürlü donıla varur
Altun aqça virüben buğday alur

(12)Ya' kûb eydir diñle oğullar beni
Ögdiler gâyet kerîmimiş anı

(13)Kerîm olan kişi azı çok bile
Yine aña dürlü ' ağâlar kıla

[73a] (1)Râzî olup gitdiler oğlanları
İbn Yâmin qaldı Yûsuf' uñ biri

(2)Ya' kûb anlara du' âlar eyledi
Yörüñ imdi Tañrı yardımdır didi

(3)Gitdi bunlar qamusı Mısr'a varur
Diñle imdi Yûsuf' ı niçe kılar

(4)Yûsuf anda bir iş eylemiş idi
Taşrada bir kaç qapu yapmış idi

(5)Qapucılar qodı anda duralar
Varuban Yûsuf'a haber vireler

(6)Beklemege qodı Yûsuf anları

Geldi bir gün Ya'küb'ün oğulları

⁽⁷⁾Kapucu şordı anlara kandan gelürsüz
Ne kişilersiz yâ neye geldiñiz

⁽⁸⁾Bunlar iyder bil bizi Ken'an'dan gelüriz
Ger şorarsan Ya'küb oğullarıyuz

⁽⁹⁾Enbiyâdır diñle bizim aşılmuz
Buğday almağ dilerüz her birimüz

⁽¹⁰⁾Kapucu mektüba yazdı bunları
Yüşuf'a arz eyledi hem anları

⁽¹¹⁾Didi ey sultānım imdi tapuña
Bir bölük tã'ife geldi kapuña

⁽¹²⁾Şordım anlaruñ yiri Ken'an imiş
Babaları Ya'küb-ı ahzān-nımış

⁽¹³⁾Yüzleri gökçek dilleri faşih durur
Boylar'uzun kendiler şālih durur

[73b] ⁽¹⁾Çünkü Yüşuf okudı bu mektübi
Ağladı yaşın yaşın bildi anı

⁽²⁾Getürüñ dir getürüp indirdiler
Yüşuf'uñ sarāyına kondırdılar

⁽³⁾Öñlerine tiz ta'am getürdiler
Dürlü honlar anlara yetürdiler

⁽⁴⁾Hem döşediler eyü döşekleri
Şöyle zinet eylediler köşkleri

⁽⁵⁾Dağı şerbet getürdiler ey cān
İçdiler anlar kamu pır ü cüvān

⁽⁶⁾Yüşuf anda bunları diñler idi
Birbirile bunlar söyler idi

⁽⁷⁾Ne hoş ağırladı bu sultān bizi
Māl şanur'aceb yükümüzi

⁽⁸⁾Şem'ün iyder babamuz ağırladı
Anuñ için bize hürmet eyledi

⁽⁹⁾Birisi iyder bize raħm eyledi
Gördi faķirleriz bizi esirgedi

⁽¹⁰⁾Her biri bir dürlü söz söyler idi
Yüşuf anlaruñ sözün diñler idi

⁽¹¹⁾Yüşuf anda oğlına emr eyledi
Bunları sen ahşām ağırla didi

⁽¹²⁾Durdı Yüşuf oğlu geydi donları
Dağı dil-bendin hem kaftānları

⁽¹³⁾Dürlü ni'met hāzır itdi bunlara
Ahşām iletüp yedirdi anlara

[74a] ⁽¹⁾Şol kadar honlar yedirdi ol dağı

Hem dağı şerbet içirdi ey aḡî

(2) Bunları üç güne dek ağırladı
Dürlü dürlü ḡonlar ile doyladı

(3) Durdı bir gün Yūsuf anlara varur
Yüzün örtüdü bunlara selâm verür

(4) Çünkü anlar da Yūsuf'ı gördiler
Aldılar selâmın örü durdılar

(5) Şordı Yūsuf bunların ḡâllerini
Aşlını ve neslini illerini

(6) Onıñız da didi bir şoydan mısız
Ayrı mısız yoksa bir köyden misiz

(7) Didiler kim sulḡânım siz biliñüz
Ḳardaşız biz cümlemüz birdir atamız

(8) Atamız Ya'ḡub'dır yerimüz Ken'ân
Dedemüz İbrâhîm Ḥalîl'dir bil ey cân

(9) Sulḡânım biz on ikidük cümlemüz
Babamıla evde ḡaldı birimüz

(10) Bir dağı var idi kardaşımız 'azîz
Anı artuḡ sever idi atamız

(11) Körpe ḡardaş idi ol Yūsuf adı
Bir gün anı doymaduḡ bir ḡurd yedi

(12) Ol gidelden atamız ḡiç ḡülmedi
Bizim ilen eglenüben ḡalmadı

(13) Yūsuf iyder ne 'aceb söylediñiz
Atañızdan sizden siz ḡilâf itdiñiz

[74b] (1) Biliñiz peyḡamber olsa bir kişi
Berâber ola yanında her kişi

(2) Birini birinden artuḡ seve ol
Peyḡamber olana bu iş lâ'ıḡ degil

(3) Bunlar iyder Yūsuf'a ey sulḡânım
Ḡoreyidük yüzini bir kez anuñ

(4) Mâl u mülküñi aña vire idüñ
Tâciñi taḡtuñi cümle vireydüñ

(5) Çünkü bunlardan bunu Yūsuf diñledi
Duymadı anlar uğrın uğrın aḡladı

(6) Didi imdi ey yiḡitler gelüñiz
Getürüñ aḡçayı buḡday aluñuz

(7) Ḳaplarını getirür çünkim olar
Buḡday anbârını ḡulları açar

(8) Yūsuf anlara eyü buḡday verür

Cümlesinüñ kaplarını doldurur

⁽⁹⁾İllā bunlar duymadan Yūsuf yine
Ağçaların qodı çuvāllarına

⁽¹⁰⁾Yūsuf anda bunlarla vidā' eyledi
Babañıza benden çok selām eyle didi

⁽¹¹⁾Dilerim ki yine baña gelesiz
İbn Yāmin dağı bile alasız

⁽¹²⁾Yine size eyü buğdaylar verem
Şād idüben şenlikile gönderem

⁽¹³⁾Yūsuf'a selāmlayup gitdi bular
Diñle imdi yolda n'itdi bular

[75a] ⁽¹⁾Yolda bular her köye uğradılar
Halk çıkup bunları toyladılar

⁽²⁾Zirā Yūsuf'ün qoqusı bunlara
Segirdüp gider idi yollara

⁽³⁾Gitdi bunlar geldiler evlerine
Geldiler heb cümle babalarına

⁽⁴⁾Çün babalar-ıla bunlar bulışır
Geldi bir bir anuñ ile görüşür

⁽⁵⁾Ol da bunları kamu ağırladı
Hāliñiz nice oğullarım didi

⁽⁶⁾Çünkü Ya' kûb bunlarla görüşür
Güldi bu kez dişinüñ nür ı şavq urur

⁽⁷⁾Didiler baba ne hikmet gülesin
Luţf idüben bize haber veresin

⁽⁸⁾Didi sizüñle görüşdim ey civān
Baña Yūsuf qoqusı geldi hemān

⁽⁹⁾Duydım ol qoquyı sevindi cānım
Ey oğullar güldüğim budır benim

⁽¹⁰⁾Ya' kûb iyder ol Mışır sulţānınuñ
Hālini diyüñ dīninüñ imānınuñ

⁽¹¹⁾Sizün ile nice 'amel itdi ol
Size buğday verdi mi nice itdi ol

⁽¹²⁾Didiler bir ulu pādīşāhdurur
Gökden indi şanasın bir māhdurur

⁽¹³⁾Hem dağı cōmerd-durur ol muhterem
Hüs-n-i hulk issi hem şāhib-kerem

[75b] ⁽¹⁾Hem dağı baba selām itdi saña
Sen de hayır du' ā idesin aña

⁽²⁾Zirā ol muhkem bize ısmarladı
Beni du' ādan unutmasun didi

⁽³⁾Adıñı añduqca ağlarıdı ol

Bizi söyledir dağı diñlerdi ol

⁽⁴⁾Dağı bizden İbn Yâmin istedi
Getürüñ anı dağı görem didi

⁽⁵⁾Getüresiz çünki anı da görem
Size yine eyü buğdaylar virem

⁽⁶⁾Zirâ buba bizi utandırdı ol
Dürlü dürlü ni' mete kandırdı ol

⁽⁷⁾Gelür idi bize buluşur idi
Oturup bizimle söyleşür idi

⁽⁸⁾Ya' kûb anı işidüp âh eyledi
Gözi yaşı dola geldi ağladı

⁽⁹⁾Didi oğullar 'aceb söylediñiz
Bilme misiz bundan evvel n'itdiñiz

⁽¹⁰⁾Yûsuf'ımı aluban çün gitdiñiz
Çurt yedi diyü yabana atdiñiz

⁽¹¹⁾Bunı dağı aluban gidesiz
Baña yine bir yeñi dert idesiz

⁽¹²⁾Çuzularım bu dileg'itmeñ baña
Yûsuf'ım derdi yiter her dem baña

⁽¹³⁾Didiler haqdır sözün biz itmişiz
Bilüriz saña cefâlar kılmışız

[76a] ⁽¹⁾Didiler baba bu kez and içelim
Zarâr itmeyüp anı getürelüm

⁽²⁾Ya' kûb iyder hele dönüñ yönüñiz
Görelim ne aldıñiz n'eylediñiz

⁽³⁾Çünki açup dökdiler çuvâlların
Çüvâl içinde çıkar aqçaları

⁽⁴⁾Aqçaların görüben sevindiler
Baba gör bu kerîmi bize didiler

⁽⁵⁾Gör anuñ cömerdlüğünü n'eylemiş
Aqçalarımızı yine çuvâla komış

⁽⁶⁾Dürlü dürlü bize eyelük itdi ol
İbn Yâmin gele diyü itdi ol

⁽⁷⁾Çünki bu eyelüklerini göresin
İbn Yâmin'i bile göndüresin

⁽⁸⁾Yordı Ya' kûb bu işi sâkin olur
Dınmadı oğlunu bile göndürür

⁽⁹⁾Didi çünki sağluğıla varasız
Sultâna selâmımı irgüresiz

⁽¹⁰⁾Çünki size böyle eyelük ider ol

Bilesiz ol eylügeni baña ider ol

⁽¹⁾Ey oğullar yine diñlen bu sözi
Kim yavuzdan şaқınuram ben sizi

⁽²⁾İkişerce her қапудan giresiz
Şoñra bir yere iki iki gidesiz

⁽³⁾Қорқарım ki size yavuz göz ire
Cümle işüñizi Allāh oñara

[76b] ⁽¹⁾Virdi destür Ya‘ kûb anlar gitdiler
Varuban Mışır şehrine irdiler

⁽²⁾Her қапудan girdi қардаş ikişer
İbni Yāmin yalañız қалup şaşar

⁽³⁾Қапудан girdi yalañız durmaz gider
Her kime uğrarsa yolu şorar

⁽⁴⁾Dir ki sultānuñ sarāyı қандadır
Bunda қардаşларım vardır andadır

⁽⁵⁾Kimse bilmezdi dilini anuñ
Zirā ‘ İmrān dilidi dili anuñ

⁽⁶⁾Söyler ol bu halk baқışur yüzine
Yine pişmā[n] olur ol söyledüğine

⁽⁷⁾İbni Yāmin bilmez idi halk dilin
Anlar dağı bilmezler idi bunuñ dilin

⁽⁸⁾Ağlar iyder yolu azdım n’ideyim
Қардаşларım diyü қанда gideyim

⁽⁹⁾Söylerim hiç kimse bilmez dilimi
Yā İllāhī sen bilürsin ben ğarībūñ hālini

⁽¹⁰⁾Ben ğarīb oldım meded eyle baña
Muntazır oldı bu gözim dört yaña

⁽¹¹⁾Yolu bilmez ağlayuban ol durur
Haққ Ta‘ ālā Cebra‘il’e ol dem buyurur

⁽¹²⁾İn Yūsuf’a tiz selām eyle didi
Қардаşı geldüğini söyle didi

⁽¹³⁾İndi Cebra‘il Yūsuf’a verdi selām
Dir oturma dur yerinden ey hümām

[77a] ⁽¹⁾İbn Yāmin қардаşın geldi şehre
Қалdı Ken‘ ān қayusında āvāre

⁽²⁾Қанда gider yolını bilemedi
Dilin bilür bir kişi şoramadı

⁽³⁾Faқır donın gey egniñe başña
Bunda durma qarşu var қардаşıña

⁽⁴⁾Durdı Yūsuf çıkarup donlarını
‘ Abā geydi қодı қаftānlarını

⁽⁵⁾Bir deveye bindi yüzin örtди ol

Kardeşini isteyüben gitdi ol

⁽⁶⁾Dir idi kanda bulam kardeşimi
Bu yalañız başımuñ ol eşimi

⁽⁷⁾Naşîb ola yüzini görem mi ki
Yüze yüz karşıısına duram mı ki

⁽⁸⁾Arayı Ken'ân çapısına varur
Kardeşini gördi durur

⁽⁹⁾Karşudan Yūsuf varur selâm verür
İbn Yâmin durdı selâmın alur

⁽¹⁰⁾İmrânca Yūsuf şordı aña
Nereden geldüñ yigit söyle baña

⁽¹¹⁾Kanda gidersin gelişin nereden
Kimüñ oğlusın dağı aşluñ neden

⁽¹²⁾İbn Yâmin diñledi Yūsuf sözün
Söyledi Yūsuf'a ol dem heb rāzın

⁽¹³⁾Didi yigit bil beni Ken'ânıyem
Ya' kûb atamdır küçük oğlu benem

[77b] ⁽¹⁾Dağı kardeşlerim vardır bil ey cân
Benden öñdin ilerü gitdi olar

⁽²⁾Bubamuz bir çapudan girmen didi
Anıñçün ayrılup kaldım didi

⁽³⁾Sulţānuñ kaşırına varsalar gerek
Varup andan buğday alsalar gerek

⁽⁴⁾Luţf idüp kaşrı baña gösteresen
Yine andan şoñra işiñe varasen

⁽⁵⁾İbn Yâmin dir Yūsuf'a yâ yigit
İmrân dilin nice bildüñ baña iyt

⁽⁶⁾Yūsuf eydir Ken'ân'ı ben görmişem
Anda öğrendim bir kaç gün durmuşam

⁽⁷⁾Yūsuf ol dem bilezügin çıkarur
İbn Yâmin'e anı şunu verür

⁽⁸⁾İbn Yâmin iyder n'eylerim bunu
Güldi Yūsuf işidicek anı

⁽⁹⁾İbn Yâmin zîr'anı bilmez idi
Yūsuf aña kolayını söyledi

⁽¹⁰⁾Armağanım ola saña dir yigit
İbn Yâmin kolına dağdı becit

⁽¹¹⁾Şırca şanur gördügince ol anı
Yūsuf aldı gitdi İbn Yâmin'i

⁽¹²⁾Yūsuf anuñla sarāya vardılar

Karadaşları durur anda gördiler

(13)Yūsuf iyder karadaşuñ şunlar mıdır
İbn Yāmin didi ki bunlardurur

[78a] (1)İbn Yāmin Yūsuf'a'ydir şöyle bil
Senden ayrılmak dilemez bu dil

(2)Yūsuf iyder niçe ayrılmayasın
Bir efendinüñ ben kuluyam bilesin

(3)Ben anuñ destürıla gelmişem
Bu kadarca seniñile olmuşam

(4)İbni Yāmin Yūsuf'a du'ā ider
Gitti Yūsuf kaldı ol diñle n'ider

(5)Durdı andan vardı karadaşlarına
Şenlik irdi İbni Yāmin cānına

(6)Gördi bunlar İbni Yāmin şādumān
Didiler neye şen olduñ ey cān

(7)Yūsuf ölerden beri şād olmaduñ
Ĝamgin idüñ aşlā bir gün gülmedüñ

(8)Neye şād olduñ bigün vergil haber
Neye irdüñ yā ne gördüñ mu'teber

(9)İbni Yāmin didi ey karadaşlarım
Bir yigit geldi benim dutdı elim

(10)Size dek geldi benimle ol cüvān
Baña bilezüğini verdi hemān

(11)Anı gördim gitdi 'aqlım tağılır
Geldi 'aqlım işbu göñlim şād olur

(12)Didiler kanı görelim biz anı
Neye verdi saña bilezüğini

(13)İbni Yāmin çün kolından çıkarur
Yehūdā aldı anı kolına urur

[78b] (1)Sırça ancak bu bilezük didi
Yeñi ile kolını örte kodı

(2)Soñra açmış kolını ey cān
Yine İbni Yāmin kolına varmış hemān

(3)Dağı Şem'ün her birisi aldılar
Tam'a idüp kollarına urdılar

(4)Durmadı hiçbirinüñ kolında ol
Yine şāhibi kolına vardı ol

(5)Bildiler kim kimse durmaz anı
Didiler kim saña vermiş ol ğanī

(6)Bir sarāy yaptı Yūsuf şan'at ile
Doldurur anuñ için zīnet ile

(7)Yazdı aña cümle kendi hālını

Atasıla kendünün aḥvâlini

⁽⁸⁾Atasından anı ayırdıkların
Söyledükce silleler urdukların

⁽⁹⁾Şem'ün eline bıçağın aldığı
Öldüreyim diyüben geldiğini

⁽¹⁰⁾Bir eliyle saçını yapışduğun
Keseyin başını diyüp dutduğun

⁽¹¹⁾Rübîl'e varuban şığınduğun
Ol da Yūsuf'ı yere vurdüğün

⁽¹²⁾Boğazına ib takup yeddüklerin
Yâ yüzini yerlere depdüklerin

⁽¹³⁾Yazdı bunu divâra nakş eyledi
Bunları sarâya iletün didi

[79a] ⁽¹⁾İletdiler cümlesi girüp oturur
Bağdı Rübîl bu yazıları görür

⁽²⁾Rübîl okumışdı bildi anı
Beñzi bozarup dağıldı kıanı

⁽³⁾Döndi arkadaşları iyder aña
Ol yazı nedir ya ne geldi saña

⁽⁴⁾Didi bizim itdügümüz işleri
Yūsuf'ün başına gelen güçleri

⁽⁵⁾N'eyledükse hep yazılmış burada
Kim bile biz niçe olavuz bu arada

⁽⁶⁾İşidüben cümle melül oldılar
Ĝam dutdı bunları kayğü ile doldılar

⁽⁷⁾Her biri söyleyemez dilleri şaşar
Nice olavuz diyüben 'aqlı kaçar

⁽⁸⁾Ağlamak oldu olaruñ işi
Yemediler önlerindeki onlar aşı

⁽⁹⁾Yemediler Yūsuf şordı anlara
Didi niçün sunmadıñız honlara

⁽¹⁰⁾Didiler kim bir küçük arkadaşımız
Kurd yedi idi bizim ol eşimiz

⁽¹¹⁾Bu yazılar hemân anuñ hâlidir
'Aqlımız şaşdı anıñçün delidir

⁽¹²⁾Yūsuf emr eyledi yine çün bunları
Bir sarâya iletün dir anları

⁽¹³⁾Bir eve dağı varup oturdılar
Öñlerine yine honlar getürdiler

⁽¹⁴⁾İkişer ikişer olup yediler

Burada hîç Yūsuf'ı añmadılar

- [79b] ⁽¹⁾Anlara altı şofra gelmiş idi
İki kardaş bir şofraya oturmuş idi
- ⁽²⁾İbni Yāmin kaldı anda yalañız
Ağlarıdı yaşıla tıldı gözi
- ⁽³⁾Yūsuf ol dem geldi aña söyledi
Neye ağlarsın ta'ām yegil didi
- ⁽⁴⁾İbni Yāmin didi benim kardaşım
Bile olsa ben de şimdi yirdim aşım
- ⁽⁵⁾Yūsuf anda çün bulara söyledi
Bunuñ ile ben bile yiyem didi
- ⁽⁶⁾Didiler kamosı anda pes n'ola
Bile yese cümlemüze faħr ola
- ⁽⁷⁾Didi Yūsuf halk içinde yimezem
Dur gidelim ben seni aç kımızam
- ⁽⁸⁾Yūsuf kendi sarāyına getürdi anı
Hön getürdiler yimedi hîç honı
- ⁽⁹⁾Yūsuf'a yalvardı kim ey sultānım
Kim yanuñda bir dileğim var benim
- ⁽¹⁰⁾Ol sarāya beni iletseñ yine
Varuban ol şüreti görsem yine
- ⁽¹¹⁾Yūsuf'uñ bir oğlu var idi ey cān
Adı Mişām idi bilgil hemān
- ⁽¹²⁾Yūsuf aña didi dur var ey oğul
Şol sarāyda ki yigidle var otur
- ⁽¹³⁾Didi oğlu nemdir ol babam benim
Didi 'ammuñdir ol oğul bil senüñ
- [80a] ⁽¹⁾Durdı Meşām vardı anuñ katına
Şanasın bing cān irişdi cānına
- ⁽²⁾Bir yazıya bakup bir aña baqarıdı
İkisi de birbirine beñzer idi
- ⁽³⁾Şordı aña kimüñ aşısun didi
Ol da 'emmi Yūsuf oğluyım didi
- ⁽⁴⁾Çün işitdi İbni Yāmin ağladı
Ben senüñ nice 'ammuñam didi
- ⁽⁵⁾Didi bubam kardaşuñdurur senüñ
Āh Yūsuf didüğüñ eşüñdir senüñ
- ⁽⁶⁾Çün işitdi yeñemedi kendüzin
'Aklı gitdi yere urdı ol özin
- ⁽⁷⁾Zāri zāri ağlayup āh eyledi
Kandadır yā kardaşım Yūsuf didi
- ⁽⁸⁾N'ola beni aña kavuşdurayduñ

Hasretime beni ulařdurayduñ
 (9)Mişâm iyder hele ben bir varayım
 Ne buyurur babımı bir göreyim
 (10)Vardı babasına didi söyledim
 Didügin aña i' lâm eyledim
 (11)ç Aklı gitdi işidicek seni
 ç Aklı geldi didi yâ şimdi kıanı
 (12)Kıatı hasret buluşmak ister ol saña
 Ne buyurursın ne diyeyim ben aña
 (13)Yûsuf iyder var getür bunda eve
 Kimse görmesün anı tizce eve

- [80b] (1)Mişâm vardı pes sarāya getürür
 Yûsuf anı gördi pes karşı varur
 (2)İbni Yâmin gördi Yûsuf karşıda
 Āh idüp düşdi yere ey dede
 (3)Çünkü Yûsuf vardı anuñ yanına
 Gül şuyı şaçdı yapışdı destine
 (4)Açdı gözün ç aklı başına gelür
 Durı geldi Yûsuf'ıñ elin alur
 (5)Kuçuşup ağlaşdı ikisi bile
 Anlaruñ zevkıni anda kim bile
 (6)Hasret olan ayrılıkdan ağlaşur
 Buluşanlar şādılıkdan ağlaşur
 (7)Ağlaşuban soñra yine güldiler
 İki hasret birbirini buldılar
 (8)İllâ Yûsuf derdi babasıydı
 Ey gözüm nûrı babam nice didi
 (9)İbni Yâmin didi ey kıardaş baña
 Ne şorarsın anı ne diyem ben saña
 (10)Sen gidelden beri ağlar gülmedi
 Kimse anuñ hâlini hiç bilmedi
 (11)İki gözler görmez oldı oturur
 Hasretüñden dün i gün zâri kıılır
 (12)Uyur iken iñler Yûsuf diyü
 Uyanıcak hem ağlar Yûsuf diyü
 (13)Gözleri ağarup büküldi beli
 Key za' if olmışdır şimdi hâli

- [81a] (1)Yûsuf diyü dün i günü iñler
 Yir ü gökler anuñla iñler
 (2)Ayrılıkdan dağ taşlar iñler

Fürkatile bağırlı başlar iñler

⁽³⁾Yüregi büryân olanlar iñler
İñler âh n'ideyim dir iñler

⁽⁴⁾Hasretile gözi yaşlular iñler
Gözleri giryân olanlar iñler

⁽⁵⁾Dün i gün hayrân olanlar iñler
İñler âh n'ideyim dir iñler

⁽⁶⁾Ayruluğdan bağırlı yanmış iñler
Sevdüğinden ayru düşen iñler

⁽⁷⁾Hasret olup 'aqlı şaşan iñler
İñler âh n'ideyim dir iñler

⁽⁸⁾İñiler hasta ve sağlar iñler
İñiler tahtında sultân iñler

⁽⁹⁾İñiler yerile gökler iñiler
İñiler âh n'ideyim dir iñiler

⁽¹⁰⁾İñiler dünyâyâ gelen iñiler
Bu fenâda bir gün ölen iñiler

⁽¹¹⁾Görür bu dünyâyı yalan iñiler
İñiler âh n'ideyim dir iñiler

⁽¹²⁾İñiler Ya'küb Ken'an iñiler
İñiler Yüsuf sultân iñiler

[81b] ⁽¹⁾İñiler gördüğü zindân iñiler
İñiler derdile yanan iñiler

⁽²⁾Evde kız kardaşı Gülsüm'iñiler
Uyumaz her dün ü gün iñler

⁽³⁾Sesin sesine ulaşıdurur iñler
İñler âh n'ideyim dir iñler

⁽⁴⁾İñler garîb fürkatden iñler
İşiden yakın ırakdan iñler

⁽⁵⁾H'âce İbrâhim dağı iñler
Dün ü gün vatanın añup iñler

⁽⁶⁾İñler bu gönül çokdan iñler
İñler âh n'ideyim dir iñler

⁽⁷⁾Ne şorarsın dir kardeş bunları
Gice gündiz dinmez oldu ünleri

⁽⁸⁾Sen gidelden beri hiç gülmediler
Zirâ n'olduğın anlar bilmediler

⁽⁹⁾Didi kız karındaşım miskîn dîne
İñler mi derdile yana yana

⁽¹⁰⁾İbn Yâmin didi şormağıl anı
Sen gidelden beri diñmedi üni

⁽¹¹⁾Yimek içmek yimeyüp ağlar ol

Beñzi şoldı hemān seni ister ol

(12) Yolcu gelse arķuru varur şorar
Gördüñiz mi Yūsuf'ı diyü şorar

(13) Sen gidelden beri geydigi pālās
Gülmedi hiç her gün işi yas

[82a] (1) Çünkü Yūsuf işidir bu sözleri
Tola geldi acı yaşla gözleri

(2) Dir n'olaydı anadan toğmayaydım
Bubamuñ derdini işitmeyeydim

(3) Sevdigimden beni ayırdı felek
Gör baña ne cefālar kıldı felek

(4) Dün ü gün āhıla zār oldu işim
Gözlerim nūrını çok gördüñ felek

(5) Nice servi dalınuñ bükdi belin
Yir kayaların sürüp kopardı felek

(6) Nice sultānları tahtından ayırup
Nicelerüñ defterin dürdi felek

(7) Ayrılık bir yañadan bir de kır[b]et fırķati
Āh n'ideyim ķaddimi dal idüp bükdi felek

(8) Bunı diyüp çün Yūsuf zārı kıılır
Yā İlähî diyüp ağlar yalvarur

(9) Luţf u ihsān eylegil ben yetime
Yine ulaşdır beni ḥasretime

(10) Yūsuf anda ḥazrete kıldı du'ā
Ḥaqq Ta'ālā ḥācetin kıldı revā

(11) Ölmeden birbirini bulalar
Ya'ķüb oğlu kıız ile geleler

(12) Şordı Yūsuf yine İbn Yāmin'e
Ḥatunuñ var mı didi aña yine

[82b] (1) Didi vardır ḥatunım yüzi şulu
Ḥüsn ü ḥulķ issi daḥı eyü ḥūlu

(2) Hem üç oğlum doğdı andan civān
Biri Yūsuf biri Kıurd biri Kıan

(3) Yūsuf iyder bu nice addır digil
Neye ad verdin buları söylegil

(4) İbn Yāmin didi ķardaş bil seni
Çün babamdan aldılar diñle beni

(5) Oynamağa diyüben getürdiler
Bilmeyüz seni nereye i{t}letdiler

(6) Eve gelüp cümlesi itdi fiğān

Gömlegini eylemişler kara kan
⁽⁷⁾Geldiler çün ağlaşurlar zār i zār
 Kırdı yidirdük Yūsuf'ı dir olar
⁽⁸⁾Çünki olardan işitdük bunı biz
 Heb inanduk öyle şanduk cümlemüz
⁽⁹⁾Kırd didükce yidiğin fikr iderem
 Kan didükce gömlegi zıkr iderem
⁽¹⁰⁾Yūsuf direm hazretüñ añarırım
 Bu üçile gönlimi egleridim
⁽¹¹⁾Bunı Yūsuf işidir şükür kıılır
 Ne didükleri dağı şimdi bilür
⁽¹²⁾Söyledi Yūsuf pes İbn Yāmin'e
 Varğıl anda yine arkadaşlarına
⁽¹³⁾İbn Yāmin didi niçe ayrılam
 Kırk yıl ayruyam gücile bulışam
[83a] ⁽¹⁾Yūsuf iyder dileriseñ durasın
 Bir iş idem bunlara sen göresin
⁽²⁾Yine bunlara eyü buğday virem
 Kileyi senüñ çuvāluña koyam
⁽³⁾Siz gidicek kileyi yoqlayalar
 Varuban senüñ yükünde bulalar
⁽⁴⁾Uğru diyü seni alı koyayım
 Anları sensiz eve göndüreyim
⁽⁵⁾İbn Yāmin rāzī oldı çün durur
 Yine arkadaşları yanına varur
⁽⁶⁾Gördiler kim İbni Yāmin şādumān
 Didiler kim sen ne gördüñ yā civān
⁽⁷⁾Yūsuf ölerden beri hiç gülmedüñ
 Böyle şād sen yanımıza gelmedüñ
⁽⁸⁾İbn Yāmin didi ger göresiz
 Gördüğimi cümle hayrān olasız
⁽⁹⁾Anı gördim hācetim oldı revā
 Cümle derdime benim oldı devā
⁽¹⁰⁾Bu sözün hiç ma' nısın bilmediler
 Ne didüğinden haber almadılar
⁽¹¹⁾İbn Yāmin şen oluban oturur
 Geldi Yūsuf yine yüzün örtinüp
⁽¹²⁾Pādişāhlar yüzün örterdi ol zamān
 Gördiler Yūsuf'ı durdılar hemān
⁽¹³⁾Geldi Yūsuf anlarıyla oturur
 Öñlerine yine ta' am getürür

[83b] ⁽¹⁾Çün olara altı sinī getürür

- İki kardaş bir siniye oturur
⁽²⁾İbn Yâmin'e dağı bir sinî gelür
 Vardı Yūsuf anuñ ile oturur
⁽³⁾Nice günler anlar anda oldılar
 İki kardaş bir yere oturdılar
⁽⁴⁾Gice gündüz bir yerde oldılar
 İkişer kardaş bir döşeğe girdiler
⁽⁵⁾İbn Yâmin ile Yūsuf oturur
 Gice sarâyında bile yaturur
⁽⁶⁾Bunı kardaşları zem eylediler
 Bu kuma oğlu diyü söylediler
⁽⁷⁾Eve varıcak o bize fahr ide
 Sultân ile ben bile yedim diye
⁽⁸⁾Yine Yūsuf bunlara buğday verüp
 Cümlesinüñ çuvâlnı doldurup
⁽⁹⁾Duymadan anlar çün Yūsuf yine
 Kileyi buğday içine koydurur
⁽¹⁰⁾İbn Yâmin çuvâlnı soñra ölçdürür
 Soñra kileyi buğday ile koydurur
⁽¹¹⁾Her biri gâfil çuvâlnı diker
 Bunlar ol kileyi çuvâla şoşar
⁽¹²⁾Çün bular yüklerini yükletdiler
 Yūsuf'a çok çok du'âlar itdiler
⁽¹³⁾Yūsuf ile cümlesi vidâ' laşur
 İbn Yâmin de bile esenleşür
- [84a] ⁽¹⁾Göcdiler bir gün bir gice gitdiler
 Başrâ'da bir köye çün yetdiler
⁽²⁾Beş yüz atlu artlarından irdiler
 Hışm idüben bunları döndirdiler
⁽³⁾Didiler siz bunca eylük göresiz
 Yine sultânuñ kilesini alasız
⁽⁴⁾Didiler kim biz kileyi almadı(u)k
 Biz kile uğrulamağa gelmedik
⁽⁵⁾Şuñfi İbrâhîm haqqı çün bilmeyüz
 Aşlımuz Nebî uğrılık kılmayuz
⁽⁶⁾Gel berü imdi arağıl yükimüz
 Bulunursa kul olalım onumuz
⁽⁷⁾Uğrı mâl şâhibine bir yıl kul ola
 Bulnursa biz onumuz kul ola
⁽⁸⁾Zirâ şuñfuñ hükmi ol vaqt öyle idi

Uğrı māl şahibine bir yıl kul idi

⁽⁹⁾Böyle ‘ahd idüp yüklerini yıkdılar
Heb çuvallarını bir bir dökdiler

⁽¹⁰⁾Evvel aradılar olaruñ yüklerini
Şoñraya koydılar İbn Yâmin yüklerini

⁽¹¹⁾Şoñra anuñ yükine pes geldiler
Açup anı kileyi anda buldılar

⁽¹²⁾Döndürüben bunları getürdiler
Yūsuf’uñ karşıısına yetürdiler

⁽¹³⁾Yūsuf iyder anlara böyle mi olur
Eylük idene yavuzluk mı olur

[84b] ⁽¹⁾Bunca eylüklerimi çün göresiz
Yine altun kile mi uğurlayasız

⁽²⁾Bir zamân dınmayup durdılar
Utanarak başların kaldırdılar

⁽³⁾Didiler biz deyiliz kile alan
Aramuzda işbudır uğrı olan

⁽⁴⁾Kile çıkan bil bunuñ yükidir
Biz bilüriz bunuñ aşlı uğrıdır

⁽⁵⁾Yūsuf adlu bir kardeşı var idi
Ne bulursa ol da uğurlar idi

⁽⁶⁾Uğruluk yalancılıkdı oyını
İşde bu da dutdı anuñ hüyını

⁽⁷⁾Bize kardeş şanma sulţānım bunı
Zeyd için ‘umre itme hitābını

⁽⁸⁾Yūsuf anlaruñ sözine dınmadı
‘Ayıbların yüzlerine urmadı

⁽⁹⁾Döndi Yūsuf yine şordı bunlara
Baña diñ⁶³ Yūsuf ne uğurladılar

⁽¹⁰⁾Diñle imdi Yūsuf’uñ uğurlıgın
İydiverem saña anuñ n’idigin

⁽¹¹⁾Ṭa‘ām yirken birazın alur idi
Çıkarur fağırlere virür idi

⁽¹²⁾Yanlarında bir püt evi var idi
Pütü varup yabana atar idi

⁽¹³⁾Bir dilenci geldi bir gün çapuya
Kimse duymadan yumurta verdi aña

[85a] ⁽¹⁾Yūsuf’uñ uğurluğı işbu idi
Yūsuf’a bunları bir bir didi

⁶³ Metnin aslında “diyüñ” şeklinde yazılmıştır.

- (2)Yūsuf anlaruñ sözini diñledi
Şabr kıldı anlara hiç dınmadı
- (3)Yūsuf iyder varıñız siz yoluñıza
Uğrı dutduğumuz yeter bize
- (4)Bize bir yıl kulluğ eyleye dura
Yıl olıcak ol dağı size vara
- (5)Döndi bunlar yine aña yalvarur
Ağlaşuban cümlesi zâri kıılır
- (6)Bubamuz bunı katı sever idi
Hemân Yūsuf yerine dutardı
- (7)Yūsuf için nice yıldır ağlar ol
Bu kalıcak yine helâk olur ol
- (8)Babamuz za' ifligin esirgegil
İşde bildüñ aña hürmet eylegil
- (9)Yūsuf iyder siz hürmet itmişsiñiz
Bir oğlunu yabana atmışsiñiz
- (10)Didiler zâ' ifdurur bunuñ teni
Birimüz habs eylegil koyuver anı
- (11)Yūsuf iyder suç bu itdi n'ideyim
Şer'î degil biriñiz habs ideyim
- (12)İbn Yâmin'i olara vermedi
Yūsuf anı hiç yanından ayırmadı
- (13)Varuñ iliñüze siz durman didi
Bunda yine duruban gelmeñ didi
- [85b] (1)Çün cevâfî kesdi Yūsuf şaşdılar
Taşra bir bir çıkuban danışdılar
- (2)Nicedelim diyüben söyleşdiler
Yehūdâ söyler olar diñlediler
- (3)Didi durun cümle oğ yay alalım
Bunlar ile harb u kıtâl idelim
- (4)Bunlaruñ heb cümlesini kıralım
Kardeşimiz kırtarup çıkaralım
- (5)Toğuzuñız toğuz çârşüya varuñ
Pâdişâhı siz baña başka verüñ
- (6)Kimümüz haykırup itsün şayhalar
Kimümüz kırsun kimümüz na' ralar
- (7)Bir taşıla cümle şehri yıkaram
Umarım ki kardeşimi çıkarım
- (8)Zirâ bunlarda şu kuvvet var idi
Debse idi hişârı yıkar idi

(9)Biri **bing** batmān taşu atar idi
Biri anı kavrayup dutar idi

(10)Na' ra urup haykırır eger
Heb işidenler olurdu ser-te-ser

(11)Giyeceğinden taşra çıkar kılları
Her kıluñ dibinde aķar ķanları

(12)Yüklü hatunlar işitse ünini
Ķorķusından bıraķarlardı yükini

(13)Daķı kuşlar cümle hayvānlar i cān
Bıraģarlardı korķudan ħamlin hemān

[86a] (1)Didiler sultāna yine varalım
Hele bir daķı varalım görelim

(2)Yūsuf anlaruñ ĝazabını görür
Küçük oğlu Efrām'a buyurur

(3)Didi oğul bunlara tiz var iriş
Arķaların şıģa anuñla göriş

(4)Durdı Efrām anları karşuladı
Her birine ' izzet ikrām eyledi

(5)Her birinüñ elin alup görişür
Arķaların şıģayuban irişür

(6)Geldi bunlar sultānuñ karşusına
Şöyle süstlük irişür ķamusına

(7)Söylemege sesleri çıķmaz idi
Kimse hiç yüzlerine bakmaz idi

(8)Dirleridi şü bizi bildi meger
Şol oğlandan irişdi bize zarar

(9)Bilmedük ol geldi bizi şıģadı
Tekin degil peyģamber aşlı idi

(10)Ķ Ādeti idi çünkü bunlar kaķısa
Süküt olurlar Ya' ķüb aşlı şıģasa

(11)Ya' ķüb aşlı bunda vardır didiler
Bī-mecāl olup ķuruyı ķaldılar

(12)Gördi Yūsuf bunları örü durur
Şanasın arslan oluban ħayķırur

(13)Didi Yūsuf siz bize n'eyleyesiz
Na' ra urup cümle ħalkı ķırasız

[86b] (1)Sizde hüner var ise bizde yok mıdır
Ayağıla depdi köşki ditretür

(2)Zelzele itdi sarāyuñ ķamusın
Şöyle oldı yıķa yazdı yapusın

(3)Bir degirmen taşını anlara atar
Yehüdā anı karşudan kavrar dutar

(4)Korğdı bunlar heybetinden Yūsuf' uñ
Ditrediler dehşetinden Yūsuf' uñ

(5)Korğdılar bu bizi öldüre diyü
Uğrı diyü cümlemüz kıra diyü

(6)Ne diyecegin bilmeyüp şaşdılar
Biz tamām olduğ diyü ditreşdiler

(7)Kurdılar heb Yūsuf bildi bunları
Hoş tesellâ eyledi hem anları

(8)Didi hürmet iderim atañıza
Yoğsa şimdi n'eyleyeydim ben size

(9)Atañız yüzi şuyına şükr idüñ
Durmañ imdi yanımda varuñ gidüñ

(10)Yūsuf öyle emr idicek gitdiler
Çıkdılar taşra danışık itdiler

(11)Didiler kim nice idelim biz bunı
Alamayuz bilüñ İbn Yāmin' i

(12)Yehūdā iyder varuñ imdi siz gidüñ
Atama bir bir bunı haber virüñ

(13)İbn Yāmin ile tırayım ben bile
Anı koyup gidemezem ben hele

[87a] (1)İbn Yāmin kīle aldı diyesiz
N'eyledise atama söyleyesiz

(2)Bunda ben anuñıla bile duram
Tañrı fırsat virür ise çıkaram

(3)Göçdi kardaşları andan gitdiler
Vardılar Ken' ān iline yetdiler

(4)Atalarına gelüp irişdiler
Bir bir anuñıla kamu gorişdiler

(5)Ya' kũb anları kuçup öper idi
Arğaların şığayup oğşar idi

(6)Şayarıdı anları bir bir arar
İkiz eksük kanı[dur] diyü sorar

(7)Nice oldı heb hikāyet itdiler
İbn Yāmin' den şikāyet itdiler

(8)İbn Yāmin kīle aldı didiler
Geldi kullar anlar buldı didiler

(9)Sulţān anı dutuban kul eyledi
Bizi şöyle ħor u ħacil eyledi

(10)Ya' kũb anlaruñ sözini diñledi
Yine beni yağdıñız dir ağladı

(11)Yūsuf'a böyle hile eylediñiz
Doğru söylen bunları n'eylediñiz

(12)Didiler bize inanmazsın anları
İşde yoldaşlarımız şor anları

(13)Ya' kûb iyder ne şekil uğurladı
Aldı diyü kim şehâdet eyledi

[87b] (1)Didiler bi[z] Mışır'dan göçmiş idik
Gelüben Başra'ya yetmiş idük

(2)Pes yüz atlu ardumuzdan yetdiler
Kileyi anuñ yükinde buldılar

(3)Anda bizi cümle suçlu itdiler
Sürüben sulţān õñin'ilettiler

(4)Pādişāh bize katı hışm eyledi
Şimdi sizi cümle kırarım didi

(5)İllā atañıza hürmet iderim
Göreydiñiz şimdi sizi n'ideydim

(6)Baba saña katı hürmet ider ol
Aduñ añduqca iñil iñil iñler ol⁶⁴

(7)Aña bir mektüb yazup gönderesin
Mektüb içre çok selāmlar idesin

(8)Neyise heb hāliñi bildüresin
Ayrılığdan şikāyet eylesin

(9)Seni esirgeye ola ki vire
İbn Yāmin'üñi saña göndüre

(10)İşde bize vermedi alıqodı
Yehüdā dağı anuñla qaldı didi

(11)Didi kim Tañrı vere fırsat bulam
[Y]ā çıkaram yā yolına cān virem

(12)Ya' kûb anlaruñ sözün diñler idi
Körpe oğullarım diyüp ağlar idi

(13)Yā İlahi dir kime ağlayup yalvarayım
Kapuñı koyup kime ben varayım

[88a] (1)Baña dermān eyle sulţānım meded
Yeñilendi yine efgānım meded

(2)Niçe bir yanam bu fūrkat odına
Başıma yetdi hicrānım meded

(3)Durmayup artar yüregim yarası
Derdime olmaz mı dermānım meded

(4)Günāhım çokluğına kıлма nazār
Şuçı 'afv eyle gufrānım meded

⁶⁴ Hece sayısı fazladır.

- (5) Ağlamakdan iki gözüm kalmadı
Vir Yûsuf'ı Ken'ân'ım meded
- (6) Yûsuf'ım derdile ben yanar iken
Yine gitdi iki oğlanım meded
- (7) Hem ğarîbem hem firâka yanaram
Ne 'aceb yazıldı divânım meded
- (8) Ya'kûb'uñ bir ayrı evi var idi
Adına beytü'l-ħazen dirler idi
- (9) Gice gündüz anda oturur idi
Yâ İlâhî diyü yalvarur idi
- (10) Gicelerde uyumaz ağlar idi
Yûsuf'uñ gül yüzini gözler idi
- (11) Ğasret anuñ bükdi belin ağardı gözin
Gel gör imdi derd-i mendüñ ħâlin
- (12) Anuñ âhına melekler ağlaşur
'Arş u kürsî hem melekler ağlaşur
- [88b] (1) Ya'kûb ağlar gözinüñ yaşı açar
İñler feryâdı göklere çıkar
- (2) Cümle maĥlûk raĥm iderlerdi aña
Ħaĥĥ murâdın vire dirlerdi aña
- (3) Çünkü Ya'kûb dün i gün zârı kıılır
Ħaĥĥ Ta'âlâ Cebrâ'il'e buyurur
- (4) Didi in Ya'kûb'a selâm eylegil
Sırrıla Yûsuf'ı aña söylegil
- (5) İndi 'Azrâ'il aña verdi selâm
Çün selâmın Ya'kûb aldı pes hemân
- (6) Otururken Ya'kûb tîz örü durur
Korĥu düşdi gönline ilerü varur
- (7) Didi kimin heybetüñden korĥmışam
Gözüm görmez cür'etüñden ürkmüşem
- (8) Didi aña 'Azrâ'il'em bil beni
Yâ Nebî görmege geldim ben seni
- (9) Ħaĥĥ Ta'âlâ bil baña emr eyledi
Ya'kûb'uñ in ĥâtırın şorgıl didi
- (10) Yûsuf'uñ derdile nedir ĥâlüñ
Dün i gün Yûsuf'ı söyler mi dilüñ
- (11) Ya'kûb iyder çok zamandır ben seni
İsteridim Ħaĥĥ sevindirdi beni
- (12) Dileridim seni göreydim ben
Yûsuf'um şıĥhatin şoraydım ben

- (13)Ol ħudā ħaħķıñña yarattı seni
Seni görmege lāyık itdi beni
- [89a] (1)Seni itdi muşallaħ ervāĥa
Mevt cāmın şunarsın cümle nāsa
- (2)Baña bildir ĥayātu Yūsuf’umı
Tā biraz def’ idem nār-ı ĥasretimi
- (3)Şağ ise yel gibi yolında esem
Ölmiş ise recā elini kesem
- (4)Melekü’l-mevt didi anıñçün
Ki esirger seni fiğānuñ için
- (5)Daĥı ‘ālemde diridir Yūsuf
Dimem ammā ħandadır Yūsuf
- (6)Geldi çün ‘ālem-i şahādete ol
Yalvarup didi Rabb-i ‘izzete ol
- (7)Dir idi ‘aceb ol gün ola mı
Yūsuf’ım yine yanıma gele mi
- (8)Derdi-mendim dün i gün inler iken
Bu gönül derdine [der]mān ola mı
- (9)Gice gündüz ĥasretim derdim Yūsuf
Gele gözümün yaşını sile mi
- (10)Bunı didi Tañrı’ya şükr eyledi
Döndi oğlanlarına gör ne didi
- (11)Durmayuban yine Mısr’a varasız
Benim oğullarımı yoħlayasız
- (12)İbn Yāmin nice oldu göresiz
Daĥı Yūsuf’uñ ĥaberin şorasız
- (13)Oğulları iyder ey baba ne didün
Yūsuf öldi sen anı unutmaduñ
- [89b] (1)Ya‘ ħüb iyder Tañrı’dan ben dilerem
Yūsuf’umı vire yine umaram
- (2)Rübil’e emr eyledi mektüb yaza
Başladı Allāh adıla söze
- (3)Hem daĥı sulţāna eyledi selām
‘Ömrün uzun olsun devletün müdām
- (4)Ben bī-çāre derdile yanmış idim
Dünyānuñ ħahrından uşanmış idim
- (5)Kırık yıl oldu ağlarıdı gözlerim
Gice gündi[z] Yūsuf idi sözlerim
- (6)Sen benim bu derdimi bilür idin
Yine cānım derdimi yeñiledin
- (7)Revā mıdır beni böyle ağladasın
Uğrı diyü oğluma bühtān idesin

(8) Bizim aşımız uğurluk kılmadı
Nebî aşından uğurluk gelmedi

(9) Luţf idüben oğlumı göndüresin
Benim hayr du'âma mazhar olasın

(10) Nice ihsân eyledüñ bu oğlanlara
Yine kardeşlerini ver anlara

(11) Bunları koy baña hürmet eylegil
Benim bu za'ifliğim esirgegil

(12) Seni medh eylediler umarırım
Yûsuf'umı bulıvire dir idim

(13) Oğlumuñ birin dağı yitüresin
Sen benim bu derdimi arturasın

[90a] (1) Böyle idicek beni oda yakasın
Dünyâñı ve âhretiñi hep yıkasın

(2) Yazdı Rübîl ne ki Ya'kûb söyledi
Aldı Ya'kûb mektûbı mühirledi

(3) Verdi oğlanlarına anı hemân
Göndürür tiz anları Mısr'a ey cân

(4) Vardılar Mısr'ıñ içine girdiler
Ol Yehüdâ kardeşini gördiler

(5) Nedir hâlüñ diyü aña sordılar
Yine sulţân nazârına vardılar

(6) Tapu kılup yire yüzler sürdiler
Kaldırıp baş karşına durdılar

(7) Çıkardılar ol mühürlü mektûbı
Öpüben öñine koydılar anı

(8) Aldı Yûsuf öpdî başına kodı
Gözlerine sürdi gör ne didi

(9) Mektûbı öpüben 'izzet itdügim
Atañız hürmetidir gözetdügim

(10) Ulularuñ sözine 'izzet gerek
Nebî aşlıdır aña hürmet gerek

(11) Aldı mektûbı Yûsuf döndü gider
Vardı oğlanların' işit gör n'ider

(12) Cem' idüp oğullarını söyledi
Dedeñiz mektûbını görüng didi

(13) Bunı didi duramadı ağladı
Cümle oğlanları bile ağladı

[90b] (1) Durdı andan yine anlara varur
Bir mektûb var idi anı getürür

- (3)Yūsuf'ı şatdukları vakt yazdılar
Mālik'e Yūsuf'la bile vardılar
- (4)Yūsuf Mālik'den anı almışdı
Bunlaruñ gelecegin bilmiş idi
- (5)Karındaşları eline virdi anı
Şanduk içre bulmuşam didi anı
- (6)İmrānī dilidir anı kimse bilemez
Bu yirde anı bir kişi oquyamaz
- (7)Yehūdā bildi anı pes oqudı
Biraz baqdı Rübīl eline virdi
- (8)Gördi Rübīl kendiler yazdukları
Yūsuf'ı şatup hüccet virdükleri
- (9)Didiler sulţānım bu dili bilmeyüz
Ne didügin tefekkür kılmayuz
- (10)Aldı Yūsuf anı bir bir oqudı
Nice şatdılar Yūsuf'ı heb didi
- (11)Uğruluk adın aña dağdukların
On toköz pūla anı şatdukların
- (12)Bāzīrgān inanmayup bunlara
Yūsuf kulum diyü söyledigin anlara
- (13)Diñledi bunlar bunı inkār ider
Yazmaduk biz bunı diyü zār ider
- (14)Bir 'aceb taşu var idi Yūsuf'uñ
Çıngladırđı diñle hünerin anuñ
- [91a] (1)Da' vāsında böyle inkār idenüñ
Açarıdı 'aybını bilgil anuñ
- (2)Bir mīl ile urdı anı çıngladı
Söyledügin bu taşung diñlen didi
- (3)Didiler bilmeyüz anuñ didügin
İşde bilüriz hemān çıngladuğın
- (4)Meger anı siz diyesiñiz bize
Ne dir ise inanurız biz size
- (5)Vurđı Yūsuf yine taş çıngladı
Döndi Yūsuf anı bunlara didi
- (6)Didi bunlar on iki kardaş idi
Bir atadan cümlesi heb eşidi
- (7)Bir küçük kardaşları key hūb idi
Bubası severdi anı maħbūb idi
- (8)Bunlar ol kardaşları ħased itdi
Diñle imdi bunlar anı n'eyledi
- (9)Yūsuf iyder işbu taş gerçek mi dir
Yoksa ħilāf mı sözi ħağ mıdır

(10)Didiler cümlesi gerçek söyledi
Ne didise kâmusın Hâk̄k̄ söyledi

(11)Bir dağı urdı yine ol çingladı
Döndi Yūsuf anı bunlara didi

(12)Bu taş iyder Yūsuf'dır anuñ adı
Diyüverem bunlar aña ne didi

(13)Bir gün anı bubasından aldılar
Bir irâk tenhâ yire iletdiler

- [91b] (1)Ekmegi var idi ite atdılar
Şucuğazın yabana dökdiler
- (2)Söyledükce hem yüzine urdılar
Kaşid kıldılar anı öldüreler
- (3)Yehüdâ idi birisinüñ adı
Kurtardı öldirmege komadı
- (4)Kañkñız dir Yehüdâ söyleñ didi
Gerçekdir Yehüdâ söyledi
- (5)Bir dağı vurdı pes Yūsuf anı
Döndi anlara didi diñlen beni
- (6)Didi anı bir kuyuya atdılar
Çıkarup pes kul diyüben şatdılar
- (7)On pül aqça pahâsını aldılar
Ağlaşarak dönüp eve geldiler
- (8)Bubaların gelüben aldadılar
Kurda yedirdik diyü söylediler
- (9)Bunuñ sözine gerçek dir misiz
İtdiñiz mi yâ ikrâr ider misiz
- (10)Gerçek diyü cümle ikrâr itdiler
İllâ korqup kendülerden gitdiler
- (11)Yūsuf iyder böyle iş idersiñiz
Biz Nebî oğlanlarıyuz dirsñiz
- (12)Kul diyüben şatasız kardaşıñız
Dökeyim kaniñiz keseyim başıñız
- (13)Emr idüp cellâdları getürdiler
Bunları anuñ eline verdiler
- [92a] (1)Ellerin ayakların kes didi ol
Cümlesini iletüp aş didi ol
- (2)Ellerin ayakların bağladılar
Korqdı bunlar âh idüp ağladılar
- (3)Didiler kim suçumuz 'afv eylegil
Bizi koy bubamızı esirgegil

- (4) Bir oğuldan ötüri yanardı ol
Bizden ayrı olıcak helâk olur ol
- (5) Biz de tevbe eyledük işimüze
Püşmân olduğ ol geçen işimüze
- (6) Şol kadar ağlaşuban düşdiler
Bî-mecâl olup kendülerinden gitdiler
- (7) Bu yaña cellâdlar durmayup sürer
Gâ[h] ururlar gâh yüz üzre sürer
- (8) Nitekim bunlar Yūsuf'a itdiler
Hep bular dağı olara itdiler
- (9) Didiler 'afv it suçumuzı şahâ
Tev[be] kıldık yalvarurız Allâh'a
- (10) Yūsuf'ı eger şimdi göreydik
Yüzümüz ayağına süre idük
- (11) Umarıdık ol bizi 'afv ideydi
Kerîmi idi ol bizi 'afv iderdi
- (12) Bunı işidicek Yūsuf gelür anlara
Diledi kendüzini bildüre anlara
- (13) Didi Yūsuf tevbe iden 'afv olur
Hâk katında suçları heb mahv olur

- [92b] (1) Ben de bunlaruñ suçın 'afv eyleyem
Bunlara şimden girü eyü söyleyem
- (2) Güldi Yūsuf dişlerini gördiler
Yūsuf olduğın orada bildiler
- (3) Dişlerinde bir 'alâmet var idi
Şü' le verür güyâ ol güher idi
- (4) Yine bir yerden kamu ağlaşdılar
Gelüben tahtı õñine düşdiler
- (5) Didiler şahâ Yūsuf'sı(a)n ola mı
Başumuza yine devlet kona mı
- (6) Aç yüzüñ suçumuzı 'afv eylegil
Hüb cemâlünle bizi doylagıl
- (7) Görelüm gül yüzüñ sevinelim
Cânımızı yolña qurbân virelim
- (8) Yūsuf anlara terahhüm eyledi
Ellerin çözüñ diyüben söyledi
- (9) Katlanamayup Yūsuf ağladı
Bunlaruñ derdine yürek dağladı
- (10) Otururken ayağı üstine durur
Tiz niqâbını yüzünden kaldurur
- (11) Yüzünü görüben heb şaşdılar
Gülüşüben ayağına düşdiler

(12)Kimi öpüşür kimi yüzün sürer
Döndi Yūsuf bunların hâlin şorar

(13)Kuçdı bir bir bunlarla görüşür
Hâliniz nedir diyüben şorışur

[93a] (1)Her birisi Yūsuf'a ' özr eyledi
Gör bu işleri diyüben söyledi

(2)Haqq Ta'ālâ hikmetin gör n'eyledi
İşde saña cümlemüz kul eyledi

(3)Dürlü donları olara geydürür
Yine ni' metler getürdi yidürür

(4)Şordı babamuñ hâli nicedir didi
Aña arkadaşları ol dem söyledi

(5)Gözleri görmez olupdır anuñ
Belini biddürdi derdüñ senüñ

(6)Dağı ağlar ol seni unutmadı
Hiçbirimüzüñ yüzine bakmadı

(7)Yūsuf anı işidüp ağlar idi
' Aceb anı da görem mi dir idi

(8)Didi imdi durmayuban gidesiz
Babama gömlegimi iledesiz

(9)Gömlegimi süre bubam yüzine
Umarım ki nûrı gele gözine

(10)Zirâ gömlek uçmağdan gelmiş idi
Yūsuf anuñ hâlini bilmiş idi

(11)Cebrâ'il getürdi Yūsuf'a anı
Kuyuda bu idi Yūsuf'uñ donı

(12)Yūsuf'ı çün kuyudan çıkardılar
Bir gözsüz yüzine gömlegi sürdiler

(13)Gözleri görüben açıldı idi
Yūsuf orada anı bildi idi

[93b] (1)Çıkarup gömlegi anlara verür
Babama iletüñ diyüben buyurur

(2)Haqq Ta'ālâ Cibrîl'e emr eyledi
İn Yūsuf'a bu sözi söyle didi

(3)Gömlegi Yūsuf yine alsun didi
Kim Beşîr'le anı göndirsin didi

(4)Diñle imdi ol Beşîr'i söyleyem
Aşlını saña hikâyet eyleyem

(5)Yūsuf'uñ anasına ecel gelür
İbn Yâmin iki aylucak kalur

(6)İbn Yâmin çünkü anasız kalur
Ya' kûb oğlu için bir cāriye alur

(7)Oğlu ile şatun aldı bil anı
Didi bile ümzür İbn Yâmin 'i

(8)Oğlunu çok ümzürür diyü anı
Aldı şatdı cāriyenüñ oğlunu

(9)Cāriyenüñ ođlunuñ adı Beşir idi
İleten anı Mışir bāzîrgāmı idi

(10)Şatun aldı Yūsuf pes ol kulu
Hocaya okumağa verdi anı

(11)Okuyuban şöyle kāmil oldu ol
Kullar içre şöyle fāzıl oldu ol

(12)Tañrı emrile Beşir'i göndürür
Babama ilet gömlegi dir buyurur

(13)Beşir'ün anasını diñle ey yār
Oğlu şatıldı kılar āhıla zār

[94a] (1)Dir İlahi beni Ya' kûb yağdı n'ideyim
Kuzucağım şatdı Ya' kûb n'ideyim

(2)Ayrı düşdim kuzucağım gözlerim
Belimi dal itdi bükdi n'iderim

(3)Derde bırağdı ğarib başımı ol
Gözüm kanlu yaşın dökdi ol n'ideyim

(4)Yā İlahi iñletdi Ya' kûb çün beni
Kuzusından senden ayırđıl anı

(5)Ol da bencüleyin zār eylesün
Gice gündiz oğul diyü ağlasun

(6)İñler ol cāriye zāri kılar
Kulağına Tañrı'dan bir ün gelür

(7)Ađlama ey bi-çāre didi aña
Cümle hācetüñi heb virem saña

(8)Anı da sencüleyin ağladayım
Ayrılığdan dün i gün iñledeyim

(9)Ođluñı şatup iñletdi seni
Ağlamakdan gözsiz ideyim anı

(10)Senüñ ođluñı yine evvel virem
Anı şoñra oğlına kavuşduram

(11)Diñle imdi Yūsuf'ün aħvālını
Çünkü virür Beşir'e gömlegini

(12)Biti yazdı gömlegile bile
Virdi Beşir'e anı şaldı yola

(13)Çünkü Beşir Mışir'dan pes çıkar
Diñle imdi kudretü'l-lāh gör n'ider

- [94b] ⁽¹⁾Ken'ân'a üç gün kalıcak Beşir
Gömleğin koçusu Ya'kûb'a gelür
- ⁽²⁾Otururken haykırup durdı özi
Güldi ol dem ferah oldu gül yüzi
- ⁽³⁾Yūsuf'um diri imiş didi cânım
Koçusu uş burnıma girdi benim
- ⁽⁴⁾Oğlunuñ oğlanları söylediler
Ey dede bunaduñ sen didiler
- ⁽⁵⁾Yūsuf öleli olupdır çok zamân
Unud anı şimden giri hemân
- ⁽⁶⁾Ya'kûb iyder ben umudım kesmezem
Tâ ölince Yūsuf'ı unutmazam
- ⁽⁷⁾Böyle didi diñle dañı ne olur
Sürdi yolu Beşir Ken'ân'a gelür
- ⁽⁸⁾Köy yanında şu kuyusu var idi
Anda bir hatun don yur idi
- ⁽⁹⁾Donı yurken iñleridi âh diyü
Meded eyle baña yâ Allâh diyü
- ⁽¹⁰⁾İyderidi kuzıcağım kıandasın
Kıandasın bakçe ve bâğım kıandasın
- ⁽¹¹⁾Ben senüñ derdüñden oldım helâk
Günden güne ar[d]dı derdim kıandasın
- ⁽¹²⁾Her seher bülbül gibi zâr iderim
Ârzü-mânım gül budagım kıandasın
- [95a] ⁽¹⁾Gice gündiz endişem fikrim oğul
Göñlüm evinde durağım kıandasın
- ⁽²⁾Korçarım yüziñi görmeden ölem
Âh n'ideyim geçdi çağım kıandasın
- ⁽³⁾Ağlamağdan görmez oldu gözlerim
Gözümüñ nûrı çirâğım kıandasın
- ⁽⁴⁾Ben ğarîb âvâre düşdim ağlaram
Ey benim 'ömrümüñ varı kıandasın
- ⁽⁵⁾Senden ayrılalı oldım bî-ğarâr
Dün i gün oldu işim âh ı zâr
- ⁽⁶⁾Kuzıcağım diyüben iñler idi
Durdı Beşir sözini diñler idi
- ⁽⁷⁾Geldi Beşir hoş selâm virdi aña
Ya'kûb evin diyüvir didi baña
- ⁽⁸⁾Hatun iyder n'idersin şimdi anı
İşi efgândır anuñ düni günü

(9) Ağlamakdan gözleri görmez anuñ
Kimse hâlin hâtırın şormaz anuñ

(10) Sen anı şimdi n'idersin ey yigit
Ne kişisin neye geldüñ baña iyt

(11) Beşir iyder ben aña müjdeciyem
Ağlariken ben anı sevindürem

(12) Oğlu Yūsuf bunda gönderdi beni
Diyüvergil nerededir anuñ evi

(13) Bunı işitdi şayha itdi bî-çäre
Duramadı kendüyi vurdı yere

[95b] (1) Yüzini göge dutup itdi figān
Gözleri yaşı olur sîl i revān

(2) Yā İlähî kıanı va' den dir baña
Oğlumı virseñ gerek idi baña

(3) Umarıdım bir gün ol va' deñ gele
Dün i gün yüz dutarıdım ben saña

(4) İşde Ya' kûb bulıverür oğlumı
Evvel baña virseñ gerek idi oğlumı

(5) İmdi sultānım durasın va' deñe
İşde oğlun verüyürsin aña

(6) Bunı didi yavi kıldı kendüzin
Durdı Beşir diñledi anuñ sözün

(7) Didi ey anacığım söyle baña
Tañrı niçe va' de eyledi saña

(8) Hatun iyder va' deyi diñle cānım
Süd emer oğlancuğım vardı benim

(9) Ya' kûb alup şatdı benim oğlumı
İñletdi yaqdı benim cānımı

(10) Ben de Haqq hazretine kıldım du' ā
Didim olsun o da oğlundan cüdā

(11) Ol da ağlasun didim bencüleyin
Ben de anuñ ağladuğım bileyim

(12) Haqq Ta' ālā baña eyledi nidā
Anı da sencüleyin kılam cüdā

(13) Ol dağı hem sevdüğinden ayrıla
Gice gündüz ağlaya gözsiz ola

[96a] (1) Yine senüñ oğlumı evvel virem
Ya' kûb'a oğlumı şoñra gösterem

(2) Baña böyle idi Haqq' uñ va' desi
İşte geldi Ya' kûb'a oğlu bitisi

(3) Va' de geçdi oğlumı bulamadım
Kandadır hiç haberin alamadım

(4) Anıñçün ağlayup zâr iderem
Hakḡ Ta'âlâ va' desini güderim

(5) Döndi Beşîr yine aña söyledi
Oğlunuñ adı nedir söyle didi

(6) Hatun iyder oğlunuñ adı Beşîr
Güldi anı işdicek Beşîr⁶⁵

(7) Didi Beşîr muştuluk⁶⁶ olsun saña
Oğlunam ben gel berü benden yaña

(8) Tañrı'nuñ ol va' desi oldı tamâm
Dur yukarı görüşelim ey anam

(9) Ol bî-çâre çün bu sözi işidir
Tiz yerinden şıçradı örü durur

(10) Geldi oğlunu kuçar öper
Yüzini sürer koqusını koçar

(11) Yüzini yüzine sürüp ağladı
Kanda idüñ ey koçağım didi

(12) Ey beni der[d]li kılan yavrucağım
Dün i gün derdim olan yavrucağım

(13) Küçükden ayrılığ derdin çeken
Anasın yavi kılan yavrucağım

[96b] (1) Anasından ırılıp⁶⁷ der[d]ler çeken
Anasın añup gelen yavrucağım

(2) Gözim yaşı sel olup açar iken
Gelüben yaşım silen yavrucağım

(3) Ben ġarîbi ağlariken güldüren
Düşmişüñ elin alan yavrucağım

(4) Bunı söyledi anasıla durdılar
Ana oğlun aldı eve geldiler

(5) Ya'küb evde ağlayuban oturur
Beşîr anasıla içeri girür

(6) Girdi cāriye aña muştuladı
İşde Yûsuf'dan haber geldi didi

(7) Ya'küb anı işidicek haykırur
'Aklı gitdi kendüyi yere urur

(8)^c Aklı geldi durdı yine oturur
İleri vardı Beşîr selâm virür

⁶⁵ Hece eksikliği vardır.

⁶⁶ Metnin aslında "muctuluk" şeklinde yazılmıştır.

⁶⁷ Metinde "ayrılıp" şeklinde yazılmıştır.

(9)Yūsuf'ın gömlegini aña şunar
Aldı Ya'küb anı gözine sürer

(10)Açılıp evvelki oldı gözleri
Bağdı görđi gökdeki yıldızları

(11)Görđi Ya'küb Beşir'i bir hoş yigit
Didi aña ne kişisün baña iyt

(12)Ben kıluyam Yūsuf'ın didi Beşir
Hızmete göndirdi beni ol emir

(13)Biti yazdı gömlek içinde bile
Ne didise andadır ele al hele

[97a] (1)Ya'küb açdı gömlegi mektüb çıkar
Kendi oğudı anı aldı baçar

(2)Mektüb yazdı babasına ve's-selām
Yūsuf oğlun Mısr'a sultandır tamām

(3)Kim senün du'an ile irdim aña
İllā müştākım didi babam saña

(4)Murādım hüb yüzün görmek idi
El kavuşdurup karşıña durmağ idi

(5)İnşā'-Allāh naşib ola varavuz
İkimüz birbirimizi görevüz

(6)Ya'küb oğur mektübü ağlar idi
Ne vakt ben Yūsuf'ımı görem dir idi

(7)Yine Beşir'e şorar ol mu'teber
Kimün oğlusın baña virgil haber

(8)Yūsuf ile mi durursın di baña
Nice bulduñ nice ulaşduñ aña

(9)Didi Beşir bil senün ben kılunam
Hızmet iden cāriyinün oğluyam

(10)Beni anamdan ayırıp şatduñ idi
Süd emer diyü yabana atduñ idi

(11)Tañrı beni uş yine kavuşdurur
Her kişi ne iderse anı bulur

(12)Ya'küb iyder oğul gerçek didün
Her kişi ne iderse bulur hağ didün

(13)Bunı didi durdı Ya'küb görüşür
Helāl eyle oğul didi barışur

[97b] (1)Beşir iyder hep helāl olsun saña
Dek du'ā eylesin didi baña

(2)Ya'küb aña çok du'ālar eyledi
Berhudār ol oğul diyü söyledi

(3)Bunı didi Ya'küb oldı şadımān
Ver şalavāt Muştafā'ya ey hümām

(4) Gel beri diñle Yûsuf'ı diyelim
Nice oldı hâlini söyleyelim

(5) Cümle qardaşlarına hil' at verür
Dürlü dürlü anlara ni' met virür

(6) Çok libâslar verdi hem evlerine
Varuban geydüre oğlanlarına

(7) Bunları esenledi ve göndürür
On biri de çıkdı Ken'ân'a varur

(8) Birbirine bunlar söyler idi
Bubamuza ne diyelim dir idi

(9) İbn Yâmin dir idi kayırmañız
'Afv ider suçıñızı ol qorqmañız

(10) Bunı işidüp sevinüp gitdiler
Şağ esen heb evlerine yetdiler

(11) Ya'küb'ıla heb gelüp görüşdiler
Utanup terler içine düşdiler

(12) Didiler suçumuzu bağışlagıl
Biz hâtağalar itdük sen keremler işlegil

[98a] (1) Biz Yûsuf'ı senden ayırdığdı
Şatuban bâzîrgâna verdik idi

(2) Tañrı anı Mışır'a sultân eylemiş
Hükmi dâd issi ulu sultân eylemiş

(3) Sen aña didüñ idi sultân ola
Cümle 'âlem hükümüñe fermân ola

(4) Hep senüñ himmetüñle bulmuş ol
Didüğinden dağı artuğ olmuş ol

(5) Böyle diyüp cümlesi ağlaşdılar
Pes gelüp hep ayağına düşdiler

(6) Didiler haqquñ bize eyle helâl
Zîrâ biz bunda qazandüq çok vebâl

(7) Ya'küb iyder suçunuñ bağışladım
Cürmiñiz heb eylüge sağışladım

(8) Tañrı'nuñ taqdiri heb olsa gerek
Her kişi yazılanı görse gerek

(9) Bunı didi Ya'küb elin kaldurur
Haqq Ta'âlâ hâzretine yalvarur

(10) Yâ İlähî bunları 'afv eylegil
Şuçlarınıuñ yazısın mağv eylegil

(11) Ya'küb anlara du'âlar eyledi
Geldi Cebrâ'il inüp pes söyledi

- (12) Didi Tañrı hâcetüñ kıldı revâ
Anlaruñ heb derdine oldı devâ
- (13) Atası ‘afv eyleyicek oğlunu
Tañrı yarlığar kamu şuçlarını
- [98b] (1) Dañı Cebrâ’ il Ya‘ kûb’a söyledi
Didi Rabb’üñ bil saña emr eyledi
- (2) Mısr’a varmağa tedârik göresin
Durmayup hasretiñe iresin
- (3) Çün bunu işitdi Ya‘ kûb tiz durur
Ehl-i beytin aluban yola girür
- (4) Yetmiş iki kişi ile gitdiler
Şehr-i Mısr’a gelüben yetişdiler
- (5) Yūsuf’a bir muştulayıcı gitdi
Atañ uş qardaşlaruñ didi
- (6) Yūsuf anı işidüben şād olur
Cümle halk çıksun diyü āğāz olur
- (7) Cümle begler atlanuban gitdiler
Cem‘ olup tabl u nağğäre çaldılar
- (8) Çıkdı Yūsuf bunları qarşuladı
Qarşu çıksun kimse qalmasun didi
- (9) Ya‘ kûb’a qarşu bular yöridiler
Birbirine çünki yakın vardılar
- (10) Deve ile Ya‘ kûb ilerü yörür
Gördi Yūsuf ‘asker öñince gelür
- (11) Yūsuf’ı gördi vü oldı bî- qarār
Şıçrayup indi devesinden yār
- (12) İndi Yūsuf Ya‘ kûb’a qarşu varur
Elin öpüp ayağına yüz sürür
- (13) Ya‘ kûb anda Yūsuf’uñ hālın görür
Elile dutdı başın qaldurur
- [99a] (1) Yā Yūsuf dir qalk göreyim yüziñi
İşideyim datlu şeker söziñi
- (2) Quçdı Ya‘ kûb Yūsuf’ı ağlaşdılar
İki hasret birbirine qavuşdılar
- (3) Şazluğından Ya‘ kûb anda ağladı
Gözi yaşı sel oluban çağladı
- (4) Yir gök cümle mañlûk ne ki var
Bunlaruñ derdine oldı bî-qarār
- (5) Geldi bu halk Ya‘ kûb’ıla görüşür
Cümle ilerü varuban dürişür
- (6) Ya‘ kûb’a bî-hadd saçular saçdılar
Zirā geldüğine heb sevindiler

- (7)Yine atlarına binüp girdiler
Süsleşürler ikisi gör n'itdiler
- (8)Yūsuf iyder düşi ta'bir itdiñiz
Cümle oldı her ne kim siz didiñiz
- (9)Çok şükürler Tañrı'ya kim ol bizi
Getürdi bir araya cümlemüzi
- (10)Bunu diyüp şād oluban girdiler
Şehr-i Mısr'a varuban yetişdiler
- (11)Şehr içi şöyle donanmış idi
Güyā uçmağ gibi bezenmiş idi
- (12)Girdiler anı temāşā kıldılar
Şoñra dönüp pes sarāya girdiler
- (13)Geçdi Yūsuf atasıla oturur
Cümle arkadaşları yanına varur

- [99b] (1)Yūsuf atası dizin öper idi
Kardeşleriniñ hem yüzün öper idi
- (2)Çok şükür Tañrı'ya ki bizi itdi bir
Şeytānı merdūd idüben itdi gör
- (3)Çünkü Ya'küb Yūsuf'ıla vaşl olur
Diñle imdi ihtilāf nice olur
- (4)Ba'zılar kırk yılda buldı didiler
Ba'zılar yetmişde buldı didiler
- (5)Çünkü bunlar şādımān oldı tamām
Vir şalavāt Muştafā'ya ve's-selām
- (6)Zelîhâ bir gün Ya'küb'ı görür
On iki oğlanları bile gelür
- (7)Geldi Zelîhâ öpdü Ya'küb'un elin
Öpdü oğulları bir bir mübārek elin
- (8)Aya beñzer Yūsuf'un oğulları
Gördü Ya'küb kuçar öper anları
- (9)Şordı Ya'küb Yūsuf'a eydir cânım
Bu yigitler neñdirür digil senüñ
- (10)Yūsuf iyder Tañrı verdi bunları
Ya'küb oğlu Yūsuf'un oğulları
- (11)Bildi Ya'küb Zelîhâ'yı oğlanları
Zelîhâ'dan oldugın[1] anları
- (12)Bildi Ya'küb anları şükr eyledi
Zelîhâ'ya hayır du'ālar eyledi
- [100a] (1)Zelîhâ anı evine da'vet ider
İşid imdi Yūsuf'ı aña n'ider

(2) Senüñ eviñe bubam girmez didi
Begler evidir aña girmez didi

(3) Kendi evi gibi ev gerek gire
Yemegin yeyüp girüben otura

(4) Zelîhâ anda tiz bir ev yapdurur
Ya' kûb'uñ evi gibi bînâ urur

(5) Hem faķîr döşegin döşediler
Dağı arpa etmegin bişürdiler

(6) Da' vet itdi Ya' kûb'ı anda varur
Gördi faķîr evi girdi oturur

(7) Arpa ekmegi öñine getürür
Faķîrler ta' âmın aña yedirür

(8) Şunuban Ya' kûb ol ta' âmlardan yedi
Haķķ ehlinüñ ta' âmı budır didi

(9) Ya' kûb ol evde oturdı nice yıl
Kırķ yıl oturdı ol evde anı bil

(10) Yûsuf'a geldi bir gün söyledi
Destüruñla yine gideyin didi

(11) Baña Cebrâ' il gelüben söyledi
Yeriñe var Tañrı saña emr eyledi

(12) Hem dağı düşümde gördim dedemi
Ol da da' vet itdi yanına beni

(13) Yûsuf anı işidicek ağladı
Nice ayrılma bubam senden didi

[100b] (1) Destür aldı Ya' kûb atlanur gider
Yûsuf anı yollayup bile gider

(2) Yûsuf'ı ögütleyüp Ya' kûb yine
Dön geri dir tahtıña vargıl yine

(3) Atasıla esenleşüp döndi ol
Ayrılığdan iñleyüp yine yandı ol

(4) Mısr'a geldi nice gün ğamlu olur
Cümle begler cem' oluban gelür

(5) Didiler kim ey şahâ kendüñ döşür
Bir iki günden şoñra sen de var babanı gör

(6) Aña böyle çok naşîhat itdiler
Dağıluban evlerine gïtdiler

(7) Diñle Ya' kûb'ı çü vardı evine
Söyledi oğlanlarına ol yine

(8) Didi oğlanlarına kim duralum
Dedemüz kabrin varuban görelüm

(9) Atası oğlanlarıyla gitdiler
Varuban kabri ziyâret itdiler

- (10)Çün ziyâret idüben oturdılar
 Kıabri kıazar iki kimse gördiler
- (11)Ol kıabirde misk ü ' anberler kıoıar
 Hem bezenmiş güyâ uçmaı yeridir
- (12)Vardı Ya' kıüb virdi selâm anlara
 Bu mezâr kimüñdir Şordı anlara
- (13)Bunlar iyder Hakk bize emr eyledi
 Bilmeyüz biz kimüñ olur bu didi

- [101a] (1)Gördi bir kıadeı dutar anuñ biri
 Ya' kıüb anı vir baña didi beri
- (2)Didi bu kıadeı kimüñ söyle baña
 Didiler iıer isen virdik saña
- (3)Ya' kıüb anı aldı ve iıdı hemân
 Hakk'a teslim idüben verdi cân
- (4)Kıabir kıazan melek idi duydılar
 Ya' kıüb'ı yuyup kefene Şardılar
- (5)Ya' kıüb'ı çünki kıabre ilettiler
 Kıodılar yanında girü gitdiler
- (6)Geldi oııanları ölü buldılar
 AıılaŐuban cümle zârı kııldılar
- (7)Aıılamaııdan çäre yoıdır bildiler
 Cem' olup cümle namâzın kııldılar
- (8)Ol kıazılan sîne anı kıoydılar
 Őoñına el-ıükümü li'l-lâh didiler
- (9)İbrâhîm İŐhak yanında defn itdiler yire
 Vir Şalavât ' aşkıla peyğambere
- (10)Çünki Ya' kıüb dünyâdan kııldı sefer
 Oııanları yine MıŐr'a gitdiler
- (11)Göçdiler kıamusı MıŐr'a vardılar
 Yûsuf'a bu hâli haber verdiler
- (12)Yûsuf anı işidüp kııldı fiğân
 Gözlerinden yaş yerine aıdı kıan
- [101b] (1)Didi yâ Rabbî ecel virgil göreyim
 Babamuñ yanına ben de varayım
- (2)Cebrâ'il gelüp Yûsuf'a Őöyledi
 Tañrı'nuñ emrine Şükr eyle didi
- (3)Ecel olmayıcak ölmez bilesin
 Altmış üç yıl MıŐr'a sultân olasın
- (4)Sen Nebî olduñ bu halka vir haber
 Peyğamber halkı dîne da' vet ider

- (5) Halkı doğru yola da'vet eylegil
Bunlara hulkıla eyü söylegil
- (6) Cebrâ'il gitdi çün bunu söyledi
Yüsuf halkı dine da'vet eyledi
- (7) Söyledi anlara Hakk'ın birliğin
Kendinün hem dağı peygamberliğin
- (8) Küfri koyun gelin dir doğru yola
Cümlemüze Hakk Çalap rahmet kıla
- (9) Kimisi gelüp müsilmân oldılar
Küfri koyup ehl-i imân oldılar
- (10) Tañrı bir Yüsuf nebîdir didiler
Kilisâların yıkup mescid itdiler
- (11) Niceleri küfr içinde kaldılar
Mâlik-i Reyân katına vardılar
- (12) Yüsuf elinden şikâyet itdiler
Hem müsilmân olana kin dutdılar
- (13) Didiler diñle Yüsuf'ı n'eyledi
Çoğın halkuñ müsilmân eyledi

- [102a] (1) Şehir halkı çıkdı elden bilesin
Bize gelüp yine sen hân olasin
- (2) Bunı işitdi ol dem haber göndürür
Yüsuf'a haber ider getirür
- (3) Geldi Yüsuf Mâlik-i Reyân görür
Otururken ayak üstine durur
- (4) Didi Yüsuf'a bunları incitmegil
Her kişi yerinde olsun ayırmagil
- (5) Yüsuf iyder Tañrı emr itdi ne'yeyim
Baña buyurdi ki halka söyleyim
- (6) Sen kabül eylemezsen giderem
Kâfir içinde ne işim var n'iderem
- (7) Yüsuf andan yarağ idüp çıkdılar
Mü'min olan cümle bile çıkdılar
- (8) Nîl kenârında gelüp yur[d] dutdılar
Kayyüm adlu şehri bünyâd itdiler
- (9) Şol kadar zinetler itdiler aña
Anı kim gördise kaldı taña
- (10) Vaşfi ol şehriñ cihâna yayılır
Mâlik anı görmege arzû kıılır
- (11) Elçi göndürüp Yüsuf'a söyledi
Kâfir olan şehrim girmez didi
- (12) Mü'min olursa gelsün şehre didi
Bizim ile cennete gire didi

- (13)Geldi Reyyân'a irişdi bu haber
Hakk Ta'âlâ göñline kıldı nazar
- [102b] (1)Cümle halkı döşürüben geldiler
Yūsuf öninde müsilmân oldılar
- (2)Yūsuf anı görüben durdı öri
Aña ikrâm idüben geldi ilerü
- (3)Görüşüben anı yanına alur
Hoş tevâzi' idüben 'izzet kıılır
- (4)Çok şükür kim mü'min oldıñız didi
Tañrı birdir siz de bildiñiz didi
- (5)Duruban atlara oldılar süvâr
Şehri cümle gezdiler her ne ki var
- (6)Reyyân anı göricek hayrân olur
Didi kim bu ne 'aceb seyrân olur
- (7)Dönüben Reyyân yine yine Mısr'a gelür
Tañrı'ya doğru 'ibâdetler kıılır
- (8)Vardı Yūsuf yine tahta oturur
Uyuriken bir gice pes düş görür
- (9)Didiler 'ömrüñ tamâm olsun senüñ
Şimden girü bize döndir yüzüñ
- (10)Çün uyandı uyğudan emr eyledi
Getürüp oğullarını söyledi
- (11)Beyük oğlun tahta sultân eyledi
Kalanına siz bunu gözlen didi
- (12)Anlara dürlü naşîhat eyledi
Her işüñ gereklüsini söyledi
- (13)Beyük oğluna didi kim 'âdil ol
Şoñını fikr it her işe kâmil ol
- [103a] (1)Her işüñde Tañrı'yı unutmagıl
Key şağın bu mañlûkı incidmegil
- (2)Tahtı verdi kendi pes elin çeker
Girdi bir halvet yire dizin çöker
- (3)Bir iki gün anda 'ibâdet ider
Tañrı'nuñ taqdirini gör ne ider
- (4)Zelîhâ hasta oldu bir gün hemân
Hakk'a teslim oldu anda verdi cân
- (5)Bir iki gün Yūsuf anuñ yâsın kıılır
Tañrı'nuñ taqdiri aña da gelür
- (6)Geldi 'Azrâ'il anı kabz eyledi
İşit imdi oğlu kıızı n'eyledi

(7) Anıñçün ağlayup yas itdiler
Hem vaşiyet ne didiyse dutdılar

(8) Anı yuyuban kefene şardılar
Täpüta koyup namāzın kıldılar

(9) Çıkarup bir yazıya defn itdiler
Düpdüz idüp toprağını urdılar

(10) Şehr-i Yūsuf ğāyet ucuzluğ olur
Hem Mışır şehri ğāyet kıtluğ olur

(11) Mışır halkı geldiler Reyyan atına
Şordılar bu iŝinüñ hikmeti ne

(12) Ni‘ mete ğarq oldı Yūsuf‘uñ ŝehri
Burada kıtluğdurur Mışır şehri

(13) Yūsuf‘uñ täpütını bunda getür
ıtluğı lu it içimüzden getür

[103b] (1) Yine ülçi vardı Yūsuf oğluna
Naar eyle ŝehrimüzüñ hāline

(2) Yūsuf‘uñ täpütını vergil bize
Ola ki ni‘ met gele ŝehrimüze

(3) Rāzi oldı täpütı ıkarıdılar
Mışır şehrine ıkarup koydılar

(4) Mışır ucuzluğ oldı bu kez yere
ıtluğ andan Yūsuf ŝehrine

(5) Geldi anlar daı ıdı Reyyan‘a
Bizi kırdıñ ta...

(6) Yūsuf oğlula danıŝıq itdiler
.....

(7) İkisi daı ucuzluğ ol..
.....

(8) Nil deñizi taŝdı.....
.....

(9) Gitdi Yūsuf Mūsā.....
.....

(10) Yūsuf‘ı
.....

[104a] (1) İbrāhım Ya‘ kīb peygamber yanına getür
Yūsuf‘ı anlaruñ apusında yatur

(2) Yūsuf burada oldı tamām
Vir ŝalavāt Muŝafā‘ya yā hümām

(3) Temmetü‘l-kitāb bi‘ avni‘l-lāhi ta‘ ālā
Vallāhu ā‘ lem bi‘ ŝ-ŝavāb

2653⁽⁴⁾Ketebehu el-ḥaḳîr el-faḳîr
El-Ḥacı Muştafâ bin Monlâ ve Trâbüzânî ve'l-valideyye
-Zebûn⁶⁸ anuñ Kirâmen Kâtibîn-

⁶⁸ Metinde bu kısım siliktir okunamamıştır.